

MASTEROPPGAVE

Emnekode: SO330S Navn: Masteroppgave.....

Mot en fredeligere verdenskrig? Hybride virkemidler og den nye verdensorden

Kandidatnummer 2 _____

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	i
Forord	1
Innledning “Now there are changes that haven’t happened in a hundred years, when we are together, we drive these changes.”	2
Long Cycle Theory	5
Hybride virkemidler	8
Metode	12
Teori	17
Long Cycle Theory	17
Long Cycle Theory i Internasjonale Relasjoner	17
Syklusene	18
Verdensmakten	24
Global krig	26
Hybride virkemidler	31
Å definere hybride virkemidler	31
Definisjonen av hybride virkemidler	40
Kina-Taiwan & Russland-Ukraina, fra gråsoner til krig	44
Kina & Taiwan	46
Konfliktens historiske og geografiske forankring	47
Kina sin relasjon til USA	50
Kinas økonomiske, militære og strategiske tankesett	52
Forsvarspolitik og kapasiteter	55
Kina sin fremgangsmåte mot Taiwan	57
Russlands konflikt med Ukraina	67
Russisk historie	68
Demografi	72
Politisk system og stabilitet	72
Russlands økonomi	73
Utenrikspolitikk	75
Militære kapasiteter	77
Russisk hybrid virkemiddelbruk	81
Russland og USA	82
Russlands konflikt med Ukraina	84
Russland i Ukraina per Mars 2023	94
Hybride virkemidler og Long Cycle Theory	95
Hypotesen	95
Går verden mot en global krig?	96

Kan hybride virkemidler oppnå det samme som krig?	103
Kina i Taiwan	106
Russlands utvikling fra fred til krig med Ukraina.....	108
Hybride virkemidler som reversert power balancing	112
Mot en fredeligere verdenskrig	116
Oppsummering	118
Referanser.....	122

Forord

Denne masteroppgaven er det avsluttende verket på våre fem år som studenter ved Internasjonale relasjoner, Nord universitet. Vi vil takke for alle faglige diskurser med ansatte og medstudenter gjennom årene.

Temaet er basert på en felles interesse for global sikkerhetspolitikk og hybride virkemidler. Interessen har fått utviklet seg videre gjennom denne masteroppgaven. Det har til tider vært utfordrende å begrense seg i en tid som er preget av konflikt og krig. Vi mener selv oppgaven er relevant og kan bidra til en nyttig samfunnsdebatt om hvordan vi håndterer hybride virkemidler.

Det var et bevisst valg å skrive to i lag. På denne måten har vi kunne utfordre hverandre, gi hverandre tilbakemeldinger og sammen utvikle oss faglig.

Takk til familien for at vi har kunnet prioritere dette arbeidet over andre nødvendige oppgaver. Lars takker spesielt Caroline og Edvald for lånet av Runar dette året.

Avslutningsvis takker vi vår strålende veileder Bjørn Olav Knutsen som har støttet oss hele veien, gitt oss gode råd og konstruktive tilbakemeldinger, samtidig som han har vært fleksibel i en travel hverdag.

God lesning

Runar Kliff Berg & Lars Glomsvoll

Bodø

14.05.2023

Mot en fredeligere verdenskrig? Hybride virkemidler og den nye verdensorden

Innledning

“Now there are changes that haven’t happened in a hundred years, when we are together, we drive these changes.”

- President Xi Jinping til president Vladimir Putin ved sitt besøk til Kremlin, mars 2023 (Gabuev, 2023).

Den liberale verdensorden ble skapt ved slutten av andre verdenskrig i 1945, med USA som ledende verdensmakt (Nye, 2004, 155). Etter Sovjetunionens kollaps i 1991 har USA hatt en periode med absolutt hegemoni i verdenspolitikken (Mearsheimer, 2014, 1). Supermakten vant en ideologisk krig mot Sovjetunionen, og de liberale verdiene kom til uttrykk gjennom den etter hvert så berømte artikkelen “The End of History?” av Francis Fukuyama. Her ble liberalismen fremstilt som en seirende ideologi som kom til å være styrende for politikk, økonomi og internasjonal politikk i de neste tiårene (Fukuyama, 1989, s.4). Når liberale vestlige verdier vant frem, forsvant store deler av de politiske teoriene som søkte å forklare utviklingen av verdenspolitikken, og da spesielt de teorier som var orientert rundt konflikt og dermed årsaker til krig. «Long cycle theory» var én av disse teoriene, som er særlig interessert i hvordan det globale system og en verdensmakts hegemoni utvikler seg og når den etter hvert falmer vil verden preges av global krig (Modelski, 1987). Men vil en ny global krig komme?

Oppgavens tittel “Mot en fredeligere verdenskrig?” spiller på Nils Petter Gleditsch bok fra 2016 “Mot en mer fredeligere verden?”. Den diskuterer utviklingstrekk i krigens natur fra middelalderen og frem til de moderne slagmarker. Noen funn Gleditsch peker på er at menneskets verdi på en slagmark ikke lenger er det viktigste innen krigføring og i fremtiden ikke være den faktoren som avgjør store kriger.

Den «offensive realisten» Mearsheimer har tatt til orde for at det finnes en forventning i Vesten om at det er mulig å etablere en global orden som er preget av liberale verdier (Mearsheimer, 2014). Mearsheimer er dette kun en illusjon (2019). Disse liberale holdningene og den politikken som ble utledet av disse førte rett inn i den katastrofen vi nå ser daglig utvikle seg i Ukraina. Realismen som skoleretning kunne forutsett dette, mener både Mearsheimer selv og hans professorkollega ved Harvard University, Stephen M. Walt (2022). Krigen i Ukraina kan derfor forklares med utgangspunkt i en feilaktig, liberal tilnærming til internasjonal politikk. Ja, mer enn det, hadde vestlige statsledere fulgt en politikk i tråd med realpolitiske vurderinger, kunne krigen ha vært unngått (Walt, 2022).

Undersøker vi utviklingen i Ukraina i et større, historisk bilde, er det dog vanskelig å argumentere mot at Sovjetunionens fall i 1991 brakte noen “Peace in our time”. Men det kan ha gitt lærdommer som har endret hvordan krig føres. Sovjets fall viste fallgruvene med et overdrevet fokus på militær styrke i den “endelige” krig og manglende fokus på teknologi, kultur, politikk og bærekraftig økonomi (Galeotti, 2022 s.224). Verden blir kanskje fredeligere, med færre væpnede konflikter, men konfliktene beveger seg også mer vekk fra de arenaene

hvor konflikt historisk sett har utspilt seg (Gleditsch, 2016, s.216). Hybride virkemidler er anvendt i konflikt mellom stater, og de krysser ikke de røde linjene som fører til etisk fordømmelse og reaksjon fra omverdenen på samme måte.

George Modelskis «Long Cycle Theory», først publisert i en artikkel i 1978 og deretter i sin helhet i boken “Long Cycles in World Politics” i 1987, beskriver hvordan global politikk utvikler seg i sykluser og hver syklus er dominert av en verdensmakt (Modelski, 1987,30). “Verdensmakten” ligner det andre teoritradisjoner omtaler som hegemon, men er ikke i like stor grad basert kun på en stats makt. Desintegrasjon, større konkurranse og hevdelse av egeninteresse mellom stater og ikke minst nye utfordrere for verdensmakten, er noen av indikatorene som peker mot slutten på en syklus. (Modelski, 1987, 102)

I det 21.århundret har hybride virkemidler, gråsoner-konflikter og fiendtlige handlinger som ikke faller inn under tradisjonell forståelse av konflikt i internasjonal lov blitt en større del av stormaktenes ondsinnede handlinger mot hverandre. Moderne konflikt utspiller seg i større grad i gråsoner, gjennom eskalering og deeskalering av sanksjoner og samarbeid, fordekte aksjoner og offentlig opinion (Galeotti, 2022, s.223).

I denne masteroppgaven spør vi derfor om staters strategiske anvendelse av hybride virkemidler utgjør en større del av hvordan mellomstatlige konflikter utspiller seg og derfor kan inkluderes i George Modelskis Long Cycle Theory. Vil hybride virkemidler tilføre større forklaringskraft til «long cycle theory» som er en teori som foreslår at vi er i starten eller nærheten av starten på en ny global krig?

Vi vil i denne oppgaven forklare hvorfor hybride virkemidler kan tilføre indikatorer som forandrer staters evne til å føre krig. Økonomisk stagnasjon, nedgang i demokrati og nye sikkerhetspolitiske kriser og utfordringer fra Kina og Russland viser klart at Vestens seier over Sovjet ikke var historiens slutt. I dag er Vesten avhengig av råstoffer og må belage seg på handel med autoritære regimer som ikke følger de samme internasjonale lovene, normene eller innehar de samme verdiene som Vesten. Autoritære regimer som Kina, Russland og Saudi-Arabia har ressurser som Vesten er avhengig av som olje, gass og teknologi. Dette har vi sett blitt brukt som pressmiddel i handelskrigen mellom Kina og USA under president Trump og fra Russland under krigen i Ukraina (Hill, 2022).

Etter andre verdenskrig konsoliderte vestlige makter seg med USA i spissen rundt et system som skulle forhindre at vestlige demokratier. Lærdommen fra krigen var at samarbeid og

økonomisk åpenhet skal forhindre krig og fremme fred mellom stater i Europa. Nato skulle styrke det militære samarbeidet og bygge partnerskap med stater som ikke var Nato-medlemmer. Partnerskap og en stor evne til omstilling forklarer hvorfor alliansen i dag er den lengstlevende og mektigste militære alliansen gjennom tidene. I stor grad maktet USA og de europeiske allierte å bygge et transatlantisk sikkerhetsfellesskap som sikret fred innenfor dette fellesskapet. EU-prosessen bidro ytterligere til å bygge en politisk og økonomisk union som låste medlemsstatene til hverandre i en overnasjonalt organisert union som etter hvert omfattet alle politikkområder, også sikkerhet og forsvar.

Atomvåpens konfliktdempende effekt kan potensielt sees i lys av at ingen av verdens stormakter har vært i direkte militær konflikt med hverandre siden USA slapp atombombene over Nagasaki og Hiroshima, som førte til Japans overgivelse 2.september 1945 og avsluttet andre verdenskrig. George Modelski mener at neste globale krig, må nødvendigvis inkludere metoder som sørger for at atomvåpen aldri blir brukt (Modelski, 1987, s.98). Atomvåpen drøftes i flere teorier for å beskrive deres evne til å påvirke internasjonale relasjoner. Faktum er at ingen stormakter med store atomvåpenarsenal og avanserte metoder for å deployere slike våpen har vært i direkte militær konflikt med hverandre. Hvordan utspiller da konfliktene mellom stormaktene seg i det 21.århundret?

Long Cycle Theory

Long cycle theory var inntil nylig en relativt ukjent teori innen internasjonale relasjoner. I en verden der Vesten er i nedgang og verden igjen er på vei ut i multipolaritet har det blitt børstet støv av flere teorier som ble satt vekk etter liberalismens seier i 1991. Long Cycle Theory av George Modelski er en teori som søker å forklare utviklingen av det globale system og en verdensmakts fremvekst og fall. Som teoriens navn tilsier baserer den seg på en forklaring om at det globale systemet og verdensmakten i systemet utvikler seg i sykluser (Modelski, 1987, s.29).

Denne teorien skiller seg fra de mest fremtredende teoriene innen internasjonale relasjoner som er statiske - de forklarer årsakssammenhenger, men forsøker ikke forutsi hva som vil skje frem i tid. Long Cycle Theory forsøker å være beskrivende for fremtiden, med bakgrunn i faser som internasjonal politikk utvikler seg i (Modelski, 1987, s.39). Den kan i så måte beskrives som til

dels deterministisk, siden den beskriver syklusene som årsaksbestemte. Disse syklusene er sentrert rundt konseptet om verdensmakten, kjent innen realismen som hegemonen. Verdensmakten har på sitt høydepunkt global rekkevidde og mest makt i systemet, den leder koalisjoner der andre stater er medlemmer, den kontrollerer den største andelen av verdensøkonomien og har verdens største marine (Modelski, 1987, s.41). En stormakts ferd til verdensmakt og deretter tapet av denne makten tar tid, derfor beskrives den som "long" - lange - sykluser på litt over 100 år (Modelski, 1987, s.40).

Long Cycle Theory omfavner flere konsepter som ligner andre mer anvendte teorier innen internasjonale relasjoner, som makt fra realismen der den globale verdensmakt er den som har militær overlegenhet og global militær rekkevidde (Modelski, 1987, s.10). Men også konsepter rundt samarbeid og ledelse fra liberalismen der verdensmakten må være innovativ, attraktiv og et eksempel til etterlevelse for andre stater (Modelski, 1987, s.123). Joseph Nye beskriver for eksempel tiden etter andre verdenskrig som starten på den liberale verdensorden, og at USA, som sine forgjengere, vil møte utfordrende stater som vil forsøke å svekke den sittende verdensmakt (Nye, 2004, 155). Nye peker på at det er den samlede effekten av soft power som gjør at USA blir sett på som en leder stat. Det vil si det kulturelle, økonomiske, politiske og teknologiske fortrinn som gjør at andre stater ser til USA for samarbeid og ledelse (Nye, 2004, 155). Modelski poengterer også at verdensmaktene i alle syklusene har hatt stabile og åpne samfunn, siden 1600-tallet (Modelski, 1987, s.222).

Modelski beskriver syklusen gjennom å definere forholdene mellom stater i fire faser, hver fase på rundt 25 år. Det globale systemet drives i stor grad frem av en ting - orden - hvor mye systemet (statene som utgjør systemet) ønsker det, og hvor mye orden som faktisk er i systemet (Modelski, 1987, s.31).

Første fase er *global war* og som fasens navn tilsier er den preget av væpnet konflikt mellom alle de globale stormaktene. I denne fasen er det lav orden, kaos og konkurranse mellom koalisjoner, men systemet ønsker mer orden og forutsigbarhet (Modelski, 1987, s.101). Andre fase kalles *World Power* og er definert av en stat som trer fram som den seirende part fra den globale krigen, den introduserer orden, den har ressurser, teknologi og løsninger som andre stater ønsker å etterligne of derfor inngår i samarbeid med verdensmakten (Modelski, 1987, s.31). Den tredje fasen er *delegitimation*, sikkerheten og minnene etter krig blir fjernere og stater blir mindre avhengige av verdensmakten og den grad av orden og sikkerhet den introduserte etter den globale krigen (Modelski, 1987, s.31). Det begynner å skimtes nye

problemer som verdensmakten ikke klarer å løse. Dette leder til fjerde og siste fase, som er *deconcentration* og beskriver oppløsningen av globale samarbeid og hierarkier i det stormakter igjen søker å hevde sine egne interesser på tvers av verdensmaktens (Modelski, 1987, s.31). Dette leder til slutt verden ut i en ny sikkerhetskonkurranse og en global krig som er starten på en ny fase.

Global krig i Long Cycle Theory

Globale kriger varer lenge og er store i omfang fordi de drar inn alle de største politiske aktørene i verden i konflikt med hverandre (Modelski, 1987, s.101). Global krig, slik den beskrives av Modelski, er kamp i størst mulig skala (Modelski, 1987, s.101). Den skiller seg fra andre kriger i form av dens påvirkning på velstand og tap av menneskeliv som utgjør de største tapene i historien (Modelski, 1987, s.101). De er også globale i omfanget av hvor konflikten utspiller seg ofte til sjøs i verdenshavene (Modelski, 1987, s.101). Til slutt er en definerende faktor at kun globale kriger og ikke andre mindre kriger endrer det globale politiske systemet (Modelski, 1987, s.101). De endret egenskapene ved verdensordenen og satte en ny kurs i den påfølgende freden (Modelski, 1987, s.101). I Long Cycle sine faser er den globale krigen den mest omfattende og må bestå av de ovennevnte faktorene. Dette må til for at det skal skje endring på et systematisk nivå.

Som først nevnt må en global krig omfatte de største politiske aktørene. Quincy Wrights med flere kalte disse formene for krig for "general war" i sitt verk "*A study of war*" (Modelski, 1987, s.52). Her peker han på at en global krig må inkludere alle maktsentrene. Gilpin peker også på dette da han karakteriserer krigene til Ludvig XIV, Napoleonskrigene samt første og andre verdenskrig som "Hegemoniske" kriger (Modelski, 1987, s.43).

Maktbalansering spiller en sentral rolle for utbrudd av konflikt, der en utfordrer til status quo endrer det systemiske synet på fare (Modelski, 1987, s.32). I tidligere tilfeller har trussel-synet sprunget ut fra trusler knyttet til kritiske områder eller regioner (Modelski, 1987, s.32).

Det er spesielt denne fasen vi mener har endret seg i det 21. århundret, der hybride virkemidler spiller en større rolle istedenfor fysiske militære konfrontasjoner. I dagens globale politiske situasjon er konflikt et fremtredende element, stormakter forsøker å skade hverandre, men de

er ikke involvert i krig med hverandre. Vi vil derfor også introdusere hybride virkemidler og analysere den globale krig-fasen i lys av disse virkemidlene.

Hybride virkemidler

Teknologiske myggstikk eller den nye globale krig

Å definere hybride virkemidler

Hybride virkemidler som begrep er nytt, men konseptet om å kombinere ikke-konvensjonelle verktøy med militære verktøy for å svekke og slå en motstander har eksistert i tusenvis av år (Banasik, 2017, s.49). Hybrid virkemiddelbruk har ikke til hensikt å forklare politikk eller strategi, eller analysere kapasitetene bak. Konseptet hybride virkemidler er brukt som en styrkende kapasitet (Styrkemultiplikator) til allerede eksisterende strategi (Giannopoulos et al., 2021, s.10). Vår tilnærming er at hybride virkemidler er når autoritære regimer anvender sine tilgjengelige virkemidler på en strategisk måte, for å skade sine demokratiske motspillere, og samtidig bevare troverdig benektelse for handlingen.

Det eksisterer mange definisjoner, som også kontinuerlig utvikler seg, vi skal derfor gjøre rede for forskjellen mellom hybride virkemidler og hybrid krigføring og hvilke definisjoner vi anvender gjennom denne masteroppgaven.

EUs hybrid center of excellence (Hybrid CoE) definerer hybride virkemidler som handlinger som ofte er ikke-militære, er synkroniserte og har tidsmessig både lineære og ikkelineære konsekvenser (Giannopoulos et al., 2021, s.11). Handlingene er også tvetydige med hensyn til hvem som er ansvarlig, men også hva som er intensjonen med handlingen og de kombineres med manipulasjon for å skape et vanskeligere handlingsrom for reaksjon på handlingen (Giannopoulos et al., 2021, s.11). Handlingene utnytter ofte svakhetene i demokratiske stater og lovene i målstaten i tillegg til internasjonale lover (Giannopoulos et al., 2021, s.11). Handlingene kan også støttes av andre handlinger som fungerer som distraksjon fra den faktiske skadelige handlingen og intensjonen (Giannopoulos et al., 2021, s.11)

Hybrid krigføring som begrep skiller seg fra hybride virkemidler/hybride trusler fordi den fokuserer på et spesifikt kampområde eller "teater" der hybride virkemidler anvendes for å

forsterke den offensive kapasiteten til å vinne den spesifikke konflikten (Hoffmann, 2010, s.444). Hybrid krigføring kan derfor anvendes av både statlige og ikke-statlige aktører i væpnede konflikter siden det er bruk av ikke-fysiske virkemidler som anvendes for å påføre økt skade eller generell svekkelse av motstanderen.

Vi har forsøkt å korte ned en klar definisjon av hybride virkemidler. *Hybride virkemidler er fiendtlige ikke-kinetiske handlinger med en hensikt å svekke en motstander og samtidig ivareta troverdig benektelse for handlingen.*

Et spekter av virkemidler

Hybride virkemidler anvendes av stater slik at de kan eskalere en konflikt uten å risikere fordømmelse som ved eskalering av en konflikt med å kun bruke militære virkemidler eller harde økonomiske sanksjoner. Autoritære stater har et større spekter av virkemidler de kan anvende enn deres demokratiske motparter, på grunn av deres utstrakte kontroll over deres stat og samfunn (Hague, Harrop, McCormick, 2019, s. 93) (Giannopoulos et al., 2021, s.15). EUs Hybrid Center of Excellence inkluderer 13 domener som anvendes for hybride virkemidler (Giannopoulos et al., 2021, s.27). Disse er infrastruktur, cyber, rommet, økonomi, militær og forsvar, kultur, sosial, offentlig administrasjon, lover og juss, etterretning, diplomati, politikk, informasjon (Giannopoulos et al., 2021, s.27-32).

Troverdig benektelse

En stats troverdighet til å benekte angrep på en annen stat vil si noe om hvor mye legitimitet og makt den innehar i et system. En stats troverdighet om den er kapabel til å kontrollere informasjon som sendes ut av staten og dekke over feil den gjør. Maktmidler kan også benyttes for å skjule aktivitet i en annen stat. Økonomisk avhengighet gjennom naturressurser eller andre økonomiske avtaler gjør at man er sårbar for press.

Ved å skape forvirring rundt de faktiske hendelsene gjør at kostnaden er lav ved slike operasjoner (Monaghan, 2022). Kreativiteten til utfordrere har også ført til at bredden av virkemidler som brukes tillater en horisontal eskalering istedenfor en vertikal eskalering (Layton, 2021, s.9). I en vertikal eskalering vil det synlige konfliktnivået øke, mens i en

horisontal eskalering kan man inkludere flere virkemidler som isolert sett ikke tilsier et økt konfliktnivå. Dette skaper en situasjon der alt er eller blir en del av krigføring når de anvendes for å skade en motpart (Layton, 2021, s.9).

Russland klarte på mange måter å opprettholde en troverdig benektelse i timene og dagene etter annekteringen av Krim i 2014. Ved å sende inn en godt utrustet hær med mekaniserte elementer tok kontroll over øya ganske raskt og igjen stod et overrasket ukrainsk forsvar og et politisk vesten i kaos (Campbell et al., n.d.). Dette gjorde at vesten i tiden rett etter angrepet ikke klarte å sette på plass et godt motsvar, Moskva nektet for sin involvering i operasjonen. Putin gikk til slutt opp på talerstolen og forklarte at russiske soldater var til stede på Krim i et redningsoppdrag (Campbell et al., n.d.). Dette var etter at de hadde fått full kontroll og handlingsrom på halvøya. Etter dette fortsatte Russland å nekte for sin involvering i kampene mellom separatistene og regjeringsstyrker i det østlige Ukraina. De klarte dog ikke å benekte dette på en troverdig måte da det stadig ble avdekket russiske forsyninger av avanserte våpen samt russiske “observatører” (Campbell et al., n.d.).

Casene: Russland i Ukraina, Kina mot Taiwan

Casene vi skal anvende for å drøfte hypotesen handler om stormaktene som er “motspillere” til USA som verdensmakt, formentlig Kina og Russland. Vi ser på deres bruk av hybride virkemidler i de to konfliktene der hver av statene kan ansees som mest offensive, det er Ukraina for Russland og Taiwan for Kina. Begge landene er områder som disse autoritære stormaktene ønsker å innlemme i sine territorier eller oppnå kontroll over. (Clark et al., 2022) (Maizland, 2022).

I 2014 annekterte Russland krim-halvøya i Ukraina, senere samme år støttet de separatistbevegelser direkte i Donbas (Clark, 2020, s.8). I den påfølgende tiden ble Ukraina stadig utsatt for hybride angrep i tillegg til kampene i Donbas. 24. Februar 2022 invaderte Russland Ukraina, invasjonen ble omtalt som en spesialoperasjon for å avsette det nazistiske styret av Ukraina, deres egentlige hensikt synes å være å annektere det (Bailey et al., 2023). Gjennom disse aksjonene og militære operasjoner kan vi se hvordan Russland har anvendt hybride virkemidler mot Ukraina, men også mot andre stater i Vesten i relasjon til deres støtte til Ukraina. Det gir også en innsikt i oppbyggingen før en militær konflikt og hvordan hybride virkemidler anvendes parallelt med en konflikt (Willett, 2022, 11).

Kina har i økende grad de siste årene hevdet sin rett til å regjere over Taiwan, som er en øy utenfor fastlands-Kina som lenge har hatt en uklar politisk status, men for alle hensikter og formål har fungert som en uavhengig stat. Siden 2016 har forholdet mellom Taiwan og Kina blitt kraftig forverret, der Kina tidligere forsøkte å overbevise Taiwans befolkning om å bli del av Kina har dette nå gått over til en tydeligere intensjon om å bruke tvangsmidler for å få kontroll over Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.423). Taiwan-spørsmålet viser også Kinas bruk av hybride virkemidler mot andre stater for å legitimere sin rett til å ta kontroll over Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.213).

Disposisjon

Gjennom denne oppgaven søker vi å undersøke om hybride virkemidler kan anvendes i George Modelskis Long Cycle Theory. For å gjøre dette vil vi først gjøre rede for metoden vi har brukt, en litteraturstudie som i hovedsak ser på sekundærkilder. Det er flere grunner til dette. Vi anvender i hovedsak en teori som er utviklet av George Modelski.

Samtidig er det en deduktiv del av metoden siden vi søker å endre på en etablert teori fra 1987 med det utgangspunkt å teste om dens forklaringskraft kan forbedres i lys av moderne utvikling.

Etter metoden er gjort rede for vil vi presentere Long Cycle Theory. Vi gjør dette ved å først presentere teoriens oppbygging og sentrale elementer. Underveis vil vi også peke på aspektene ved long cycle theory som samsvarer med mer sentrale teorier innen internasjonale relasjoner. Dette er siden teorien utgjør en mindre kjent del av IR-teori og for å vise at de logiske slutningene den bygger på er lik de mer fremtredende teoriene innen fagfeltet. Det er nettopp fordi denne teorien har aspekter vi kjenner igjen fra både realismen og liberalismen vi mener at det er en teori som med fordel kan anvendes i større grad for å fortolke den globale politiske utviklingen.

Det er spesielt syklusens siste faser som peker på global oppløsning og global krig vi mener er interessant å drøfte i lys av hybride virkemidler. Vi vil derfor fokusere en større del av redegjørelsen av teorien for å forklare disse fasene før vi drøfter i lys av disse og hybride virkemidler når vi ser på casene i drøftingskapittelet.

Deretter vil vi presentere hybride virkemidler hvor vi gjør rede for de mest fremtredende definisjonene, for deretter å ta utgangspunkt i disse for å lage vår egen definisjon som vi mener best favner om begrepet. Det gjør vi ved å presentere forskjellige standpunkt på fagfeltet samt

å forklare de spesifikke virkemidlene som anvendes basert på hvilke sektorer av samfunnet disse anvendes i. Eksempler på dette er økonomi, diplomati, skjulte metoder som cyberoperasjoner og kriminalitet. I tillegg søker vi å gjøre rede for forskjellen mellom hybride virkemidler, sammensatte virkemidler/trusler og hybrid krigføring.

Casene vi har valgt i denne oppgaven er basert på de to tidligere nevnte statene Kina og Russlands anvendelse av hybride virkemidler mot Vesten. Derfor har vi valgt å fokusere på Russlands innblanding og tilnærming til konflikten og den påfølgende krigen i Ukraina og Kinas økende hevdelse over Taiwan. Vi vil derfor i case-kapittelet presentere både Russland og Kina som aktører og vise til hvordan de anvender hybride virkemidler.

I drøftingsdelen vil vi med utgangspunkt i casene se på long cycle theorys forklaringskraft når vi inkluderer hybride virkemidler som en indikator innen teorien. Om hybride virkemidler kan anvendes som en moderne erstatning av den klassiske forståelsen av krig, vil det gjennom disse casene bety at vi bedre kan plassere dagens politiske situasjon i lys av long cycle theory. Det vil bety at væpnede konflikter kanskje vil anvendes mindre og ikke-væpnede (les: ikke kinetiske) virkemidler i større grad vil anvendes mellom motstandere for at de skal nå sine strategiske mål i internasjonal politikk. Derfor vil vi også kunne bruke teorien til å komme med prediksjoner om hvordan den globale politikken vil utvikle seg gjennom de kommende årene.

I konklusjonen presenterer vi funnene vi kom frem til gjennom drøftingen og sier noe om hvorvidt det er fruktbart å anvende long cycle theory for å fortolke moderne global politisk utvikling.

Metode

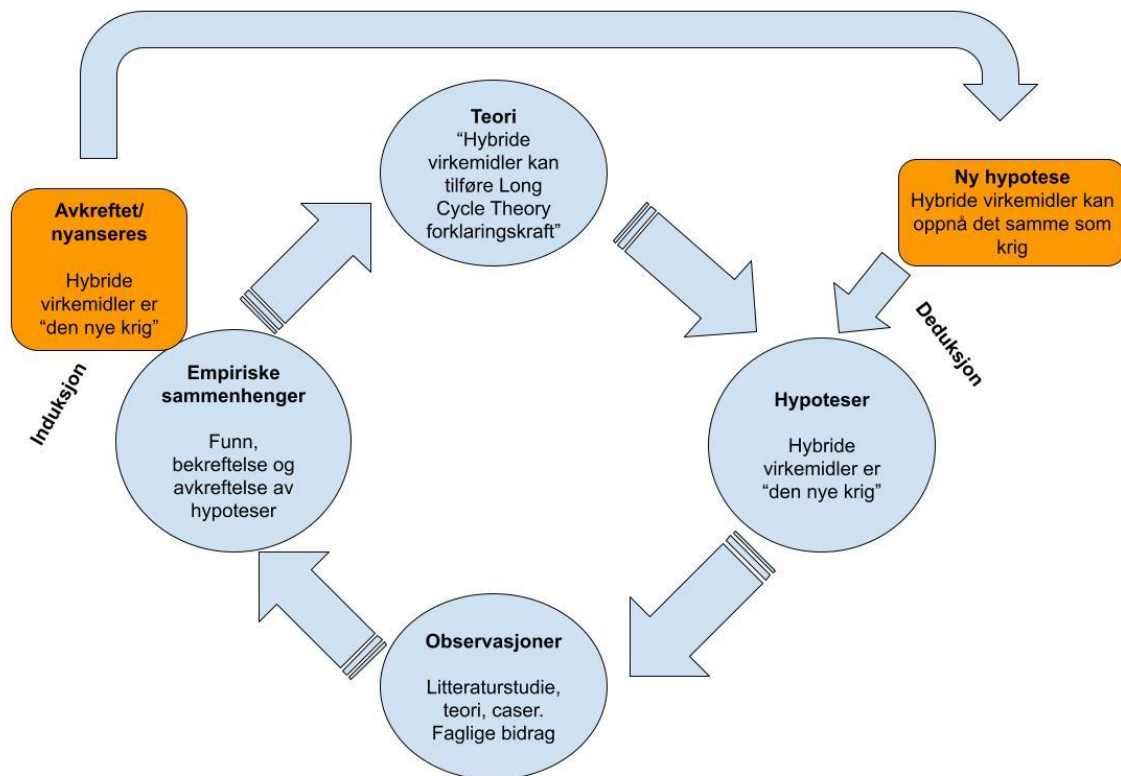
Hypotetisk deduktiv tilnærming beskrives som en vitenskapelig prøve- og feile-metoden (Ringdal, 2018, s.45). Den kan også beskrives som abduktiv eller i Aksel Tjoras ord teorimarinert gjetning (Tjora, 2018, s.67). Gjennom denne oppgaven benytter vi oss av teorien long cycle theory, akademiske syn og definisjoner på hybride virkemidler, i lys av to konflikter og verdenssituasjonen i dag. Det er en stor mengde forskjellige faktorer som skal kombineres og dette er noe som utvikles underveis gjennom oppgaven, flere av argumentene, indikatorene og definisjonene kom ikke frem før slutten av arbeidet. Derfor omtaler vi vår fremgangsmetode som en hypotetisk deduktiv tilnærming.

Hvordan unngå fallgruvene og hva er rett metode

Teoribasert gjetning er når man skaper en hypotese basert på en teori - gjetter - hva en sammenheng kan være. En problemstilling utviklet før arbeidet med selve oppgaven er iverksatt vil trenge tilpasning, ellers vil man måtte forsvare avvik fremfor å endre på problemstillingen. Løsningen er å dokumentere alle stegene i prosessen og vise til hvordan teoriutviklingen har blitt utført (Tjora, 2018, s.68).

Dette gjøres ved å vektlegge oppdagelse fremfor begrunnelse (Tjora, 2018, s.68). Med en etablert teori som utgangspunkt som skal tillegges nytt empirisk teori, er det fort å begynne arbeidet i en konkret retning der vi begrunner alle våre drøftinger og hypoteser. Dette kan fort ende i at man søker å bekrefte sin opprinnelige hypotese og blir partiske i utviklingen av oppgaven.

Ved å dokumentere induksjonen og deduksjonen i oppgaven kan vi vise til teoriutviklingen og utviklingen av hypotesene i møte med empirien (Ringdal, 2018, s.45). Man tilpasser og videreutvikler hypotesen og tester den mot empirien på nytt (Tjora, 2018, 68).

Kopi av Vitenskapssirkelen, tilpasset oppgaven (Ringdal, 2018, s.45)

I vår oppgave har vi startet med et bredt utgangspunkt. En teori og et teoretisk begrep som omfavner flere fenomener. "Kan Long Cycle Theory(Teori) forklaringskraft styrkes med å tillegge hybride virkemidler(begrep/fenomen)?" Problemstillingen impliserer at det skal være noe å tilføre. Men om vi skulle ha en klar lineær fremgangsmåte fra å komme på problemstillingen til vi leverer masteroppgaven, måtte vi ha hatt den samme kunnskapen i starten som ved slutten av arbeidet. Samtidig som vi arbeider deduktivt med Long Cycle Theory er det involvert mye induksjon i det fremdeles ferske begrepet hybride virkemidler og det eksisterer ingen akademisk enighet om definisjon om hva det er. Derfor har også underhypotesen som skulle bekreftes blitt endret underveis og etterhvert som nyansene i hybride virkemidler ble tydeligere.

Sosiale systemer

For å bruke Modelskis egne ord om sosiale systemer : “The task of the analyst is not to “prove” that they cycle but rather to develop a persuasive account of how they cycle” (Modelski, 1987, s.29).

Long Cycle Theory har hypoteser om flere kausaliteter som fører syklusen videre. En kausalitet er at noe er en årsak til noe annet. Den er i så måte deterministisk fordi den forklarer at en ting leder til en annen. Men disse kausale faktorene/indikatorerne er vanskelig å finne konkret og derfor vanskelig å definere overganger mellom fasene i syklusen. Vår problemstilling fokuserer spesifikt på fasene og en kausal sammenheng - krig - der vi mener at hybride virkemidler skiller seg fra dette, men at det kan anvendes som en kausal sammenheng i likhet med krig i long cycle theory. Derfor mener vi at det tilfører økt forklaringskraft til teorien, spesielt for å forklare dagens politiske situasjon. Rent metodisk er vår hypotese at hybride virkemidler - som skiller seg fra normal mellomstatlig konflikt - kan legges til som en kausal sammenheng på lik linje med krig i teorien Long Cycle Theory, fordi stater kan oppnå det samme med bruken av det.

Kildebruk og definisjoner rundt nye konsepter

Vi anvender flere sekundærkilder som omtaler hybride virkemidler, siden dette er et begrep som ikke har en bredt akseptert definisjon. Som et fenomen har hybride virkemidler et akademiske miljø, som fremdeles er under utvikling, anvender forskjellige begrep og definisjoner. Dette er blant annet på grunn av hybride virkemidlers natur som gråsone-verktøy, men også at vestlig litteratur fokuserer på metoder som anvendes av land som bruker hybride virkemidler mot Vesten. Vestlige analytikere, forskere og tenketankers litteratur på primært russisk og kinesiske ikke-militære virkemidler som kan og vil gjøre skade mot vestlige land. Avgrensningene av hva som defineres som skadelig er ofte forskjellig og det betyr at det eksisterer veldig mye litteratur som bruker forskjellige utgangspunkt for å forklare hva hybride virkemidler er. Det inkluderer militære faglige forståelser av hybrid krigføring, statlige organers tolkning og redegjørelse med utgangspunkt i å forsvare seg mot slike virkemidler. Det inkluderer også områdeeksperters analyser av disse landenes offentlige språkbruk og doktriner, derfor er det deres analyser vi bruker fremfor å gjennomgå alle russiske og kinesiske primærkilder selv. Vi bruker også derfor en større del av metoden til å forklare prosessen for å finne relevant litteratur og valget av casene vi bruker som utgangspunkt.

Om språkbruk i oppgaven

Gjennom veiledning og studier har viktigheten av et språk som er så enkelt og tydelig som mulig. Spesielt når vi skal omtale abstrakt teori og tillegge mening til fenomener. Å anvende en teori som ikke er utviklet inn i moderne teori innenfor internasjonale relasjoner har medført utfordringer for å “oversette” denne i et forståelig konsept som kan presenteres kort i denne masteroppgaven. Det betyr at flere nyanserende faktorer og deler av teorien uteblir fra masteroppgaven. I tillegg forsøker vi å tilpasse hybride virkemidler som en del av denne teorien. Hybride virkemidler er et moderne fenomen som omfatter en enorm mengde av både definisjoner, avgrensninger og domener, derfor har det vært viktig å være tydelig hvilken avgrensning vi anvender og tydeliggjøre og forenkle hybride virkemidler som fenomen.

For å illustrere har vi forsøkt å anvende bilder, diagrammer og tabeller for å best mulig illustrere teoriene og begrepene på en forståelig måte.

Teori

Long Cycle Theory

Slik navnet skulle tilsi forklarer Long Cycle Theory utviklingen og progresjonen av internasjonale relasjoner skjer gjennom sykluser, som er inndelt i fire faser (Modelski, 1987, s.30). Fasen med global krig er den mest sentrale for teorien og for syklusen. Disse globale krig-fasene varer rundt 25 år, og har utspilt seg i hver syklus, på litt over 100 år, siden 1492 (Modelski, 1987, s.10). Faser med global krig skaper et kaos, gjennom denne perioden er det en stat som løser flere av de globale problemene og trer ut av krigsfasen som en ny verdensmakt (Modelski, 1987, s.43). Teorien forklarer utviklingen av verdenspolitikken basert på en stormakts ferd til å bli den globale verdensmakten, eksempelvis slik USA trådte frem som en verdensmakt ved slutten av verdenskrigene i 1945.

Long Cycle Theory i Internasjonale Relasjoner

Long Cycle Theory forklarer verdensmakten med faktorer fra både realismen og liberalistisk teoritradisjon. Den drar inn faktorer som er kjent for å definere makt fra realismen, der den globale verdensmakt er den staten som har militær overlegenhet og global militær rekkevidde (Modelski, 1987, s.10). I tider der statene ikke opplever behov for orden i systemet kommer utfordrere som selv ønsker å oppnå en lederposisjon som en global stormakt. Etter hvert som verdensmaktens evne svekkes så vil også konfliktnivået øke. Denne delen av teorien kan sees i sammenheng med Kenneth Waltz' strukturelle realisme. Men forholdet mellom maktbalansen og fremtreden av krig ved en verdensmakts nedgang beskrives også av Robert Gilpins "Theory of Hegemonic War". En teori som Modelski selv mener er lik Long Cycle Theorys om man tillegger Theory of Hegemonic War en historisk kontekst (Modelski, 1987, s.58).

Modelski publiserte artikkelen "Long Cycle of global politics and the nation state" i 1978. På denne tiden var det flere sykliske teorier som også ble publisert som Joshua Goldsteins, "Long Cycles of Economic Growth and War: Toward a Synthetic Theory." fra 1984, Joshua Goldstein, "Long Cycles in War and Economic Growth" 1986, Nikolai Kondratieff, The Long Wave Cycle 1984 (Rosecrance, 1987, s.283). Kondratieffs teori søker å forklare økonomiske sykluser med perioder på 50 år der om lag 25 år er preget av økonomisk vekst og om lag 25 år med økonomisk nedgang. Modelski sier selv at verdensmaktens syklus passer med Kondratieffs "bølger" siden økonomi spiller en rolle for verdensmakten (Modelski, 1987, s.61). Ifølge denne teorien vil økonomisk oppgang vare fra 1995-2020 og følges av en økonomisk nedgang, en

økonomisk nedgang som passer med Long Cycles Theorys faser (Rosecrance, 1987, s.291). Økonomi spiller en viktig rolle og verdensmakten er den som kontrollerer størst andel av denne, med en stor marine som kan beskytte sine økonomiske verdikjeder (Modelski, 1987, s.41). Det er derfor også mulig, ifølge Modelski, for en stat å være global verdensmakt selv om den ikke har det mektigste militæret, så lenge som den har den mektigste marinen og største økonomien (Modelski, 1987, s.82).

Som leder i det globale systemet må verdensmakten inneha kvaliteter som gjør at andre stater ønsker å alliere seg med den, overtakelsen av rollen som verdensmakt er derfor ikke drevet av tvang (Modelski, 1987, s.228). Verdensmakten må ha en evne til å styre den politiske dagsordenen, mobilisere andre stater, ta avgjørelser for verdenspolitikken, administrere samarbeid og være ledende innen innovasjon (Modelski, 1987, s.14).

Robert Keohane og Joseph Nye ser i "Power and Interdependence: World Politics in Transition"(1977) på gjensidig avhengighet i sammenheng med makt (Viotti & Kauppi, 2020, s.73). Der makten i seg selv ikke er grunn til at "stat B" er avhengig av Verdensmakten "stat A" men at en eller begge av dem ønsker samarbeidet fordi det gir fordeler (Viotti & Kauppi, 2020, s.73). Konseptet om myk makt der Stat B gjør som Verdensmakten "stat A" fordi den ønsker å oppnå det samme, der verdensmakten kan utføre sin ønskede politikk i enighet med andre stater (Keohane & Nye Jr., 1998, s.86). Denne myke makten, der verdensmakten må være attraktiv og et eksempel til etterfølgelse, beskrives av Modelski som Leadership i Long Cycle Theory (Modelski, 1987, s.13). Keohane og Nye beskriver også at makt ikke er nok, der eksempelvis Sovjetunionen ikke lyktes på grunn av dens autoritære trekk, andre stater ønsket å speile USAs liberale, og den gang, egalitære samfunn (Keohane & Nye Jr., 1998, s.87).

Syklusene

Å observere menneskehetens utvikling som syklisk var en betraktning som selv antikkens grekere hadde (Modelski, 1987, s.58). Og selv den fremtredende tenkeren og opphavet til realistisk tenkning - Thukydid - brukte ideen om at "historien gjentar seg" i *Historia* tilbake i 400 f.v.t. (Tvedt, 2022). Han skrev også om Pericles' observasjon om Athen - "en makt(stat) større enn noen før er kanskje rammet av en lov om forfall" (Modelski, 1987, s.59). Machiavelli beskrev også i boken *Discorsi* om en stormakts fall, der den opplever nedgang og dens nærliggende og bedre organiserte stater tar dens plass - hvis ikke ville mektige stater være evig (Modelski, 1987, s.60).

Bakgrunnen for sykluser

Long Cycle Theory har sin bakgrunn i at Modelski beskriver det internasjonale systemet som et sosialt system. Sosiale systemet tilpasser seg som følge av reaksjonene og fortsetter i sitt virke, men litt annerledes enn i utgangspunktet, den har derfor utviklet seg (Modelski, 1987, s.29). En slik prosess kan beskrives som syklisk.

Modelski bruker en presidentperiode som eksempel. Han beskriver en presidentperiode som en syklisk prosess, som i likhet med syklusene i long cycle theory, har fire faser (Modelski, 1987, s.30). Første fase er valgkampen og den er en politisk styrkeprøve der flere aktører konkurrerer mot hverandre, fasen avgjøres til slutt med stemmesedler men det er et resultat av aktørens evne til problemløsning og økonomi (Modelski, 1987, s.30). Når en kandidat har vunnet valget benytter den sitt momentum og sine muligheter til å innføre sin politikk i starten av perioden. Deretter benytter den midt-perioden, der presidenten tester nye ideer og sjekke hvordan den fremtidige utviklingen vil gå. Avslutningsvis dukker nye konkurrenter opp og det er klart for ny valgrunde, tidligere støttespillere ser kanskje etter nye kandidater å støtte og nye koalisjoner dannes før en ny runde med konkurranse (Modelski, 1987, s.30).

Man kan kalle det faser siden det er perioder i hver presidentperiode(syklus) som har like egenskaper og alle presidentene opplever å måtte handle likt på en overordnet nivå. Men drivende faktorer, problemer og utfordringer er forskjellige fra presidentperiode til presidentperiode.

Modelski bruker to forskjellige sykluser som er relatert til hverandre, en systemisk syklus for hele det globale systemet og en syklus for verdensmakten. Det er i konfliktfylte perioder at andre stater ønsker sterkere orden i det globale systemet, og det er stormakten som kan skape dette som blir den nye verdensmakten.

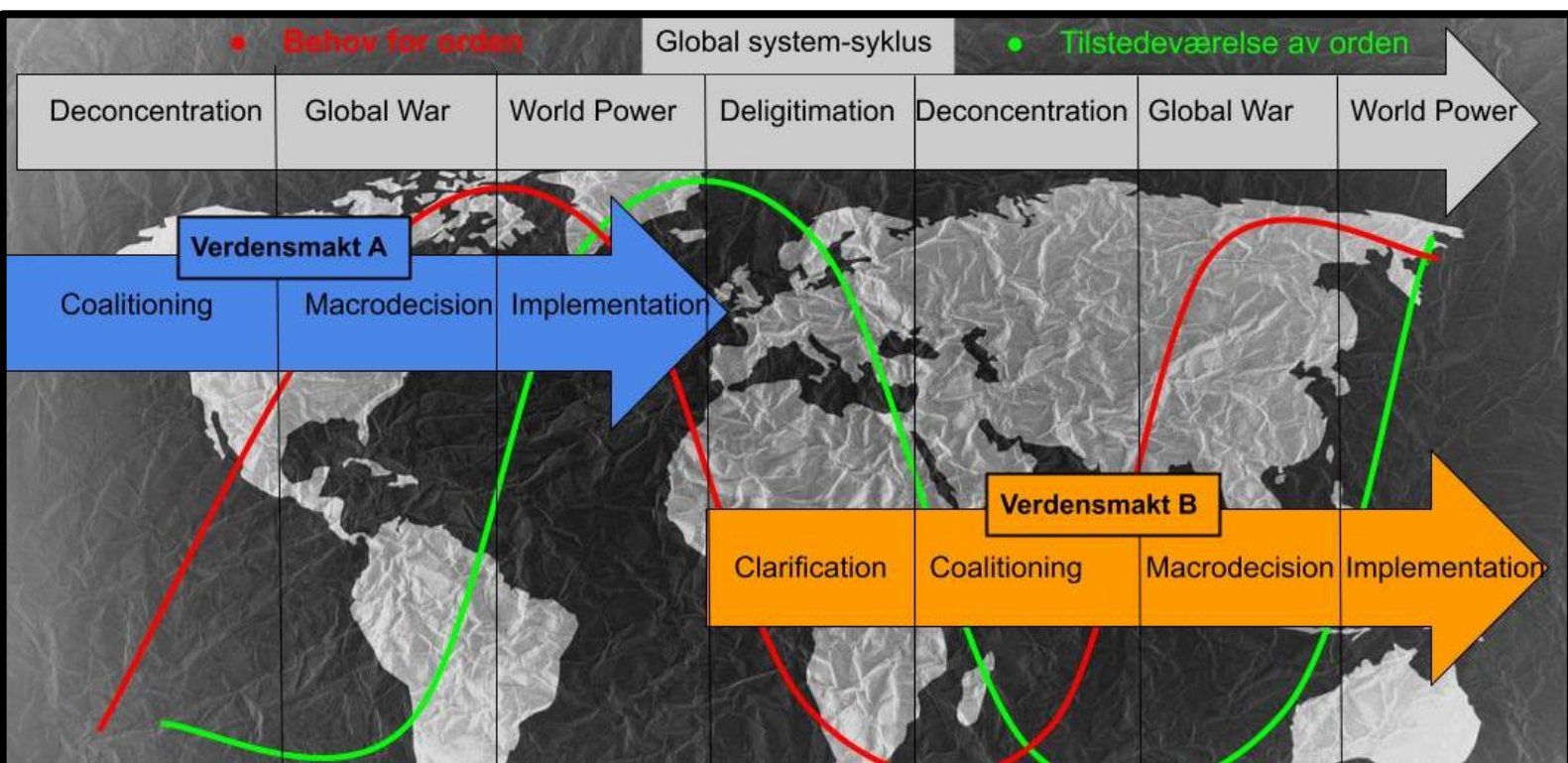
System-syklus

En syklus i det globale systemet starter i en periode preget av kaos og krig, og den første av fire faser kalles *global war* (Modelski, 1987, s.30). Gjennom denne fasen konkurrerer stormakter om ledelsen på høyeste globale nivå (Modelski, 1987, s.119). Men det er ikke kun ledelse vunnet gjennom krig, det er også det Modelski beskriver som en kvasi-valgprosess (Modelski, 1987, s.119). Dette er siden den stormakten som blir verdensmakt er den som oppnår et ønske om samarbeid fra andre stater (Modelski, 1987, s.119).

I andre fase har en stormakt stått frem etter krigen, den skaper orden og inntar en global lederrolle, denne fasen kalles derfor *world power* (Modelska, 1987, s.31). Det er i denne fasen den nye verdensmakten begynner å etablere en politisk og økonomisk verdensorden som lykkes i å styre det globale systemet (Modelska, 1987, s.119).

Etter hvert vil sikkerheten og graden av orden i systemet oppleves som så konstant at sikkerhet får en lavere prioritet og verdensmakten blir i mindre grad et forbilde i fasen *deligitimation* (Modelska, 1987, s.31). Dette er siden systemets vekst og utvikling legger et press på verdensmakten for å tilpasse og fornye seg selv. Legitimiteten til verdensmakten reduseres og andre stater begynner å verdsette den ordenen verdensmakten introduserte, andre stater blir mer egenrådige og nasjonalisme begynner å vokse frem (Modelska, 1987, s.119).

Den siste fasen i en syklus, og før global krig, er *deconcentration* der makten til verdensmakten

er redusert. Andre stater avhenger mindre av den globale stormakten og handler i større grad av egeninteresse, andre stormakter markerer seg mer globalt (Modelska, 1987, s.31). Verdensmaktens verdensorden oppløses gjennom desintegrasjon, verden går inn i multipolaritet, koalisjoner dannes og trusselnivået øker (Modelska, 1987, s.119). Delingen av

verden i motstridende koalisjoner og interessekonflikter overgår evnen til de tidligere diplomatiske og lovmessige ritualene for konflikthåndtering og neste fase starter når de globale stormaktene går til krig med hverandre (Modelski, 1987, s.120).

Verdensmakts-syklus

Den ovennevnte syklusen beskriver det globale politiske systemets syklus. Modelski redegjør også for syklusen til staten som trer frem som en verdensmakt (Modelski, 1987, s.67). Denne syklusen ser på statens utvikling og definerende faser som leder en stat til å bli den ledende stat i verdenssystemet. Den har fire faser, der de første to er interne prosesser og de to siste er eksterne; Clarification, Coalitioning, Macrodecision, Implementation (Modelski, 1987, s.66).

Global krig-fase	Varighet, år	Systemisk syklus	Varighet, år	Verdensmakt syklus	Varighet, år
Italienske krigene 1494-1516	23	1494-2579	86	Portugal 1430-1540	111
Nederlandske frigjøringskrigene 1580-1609	29	1580-1688	108	Nederland 1540-1640	100
Louis XIV's kriger 1688-1713	26	1689-1791	103	Storbritannia (I) 1640-1739	99
Napoleonskrigene 1792-1815	24	1792-1913	122	Storbritannia (II) 1739-1850	111
1. og 2. verdenskrig 1914-1945	31	1914- 1973 halv syklus	59 halv	USA 1850-1973	123
Gjennomsnitt	27		106		109

De to første, interne fasene kommer samtidig som deligitimation- og deconcentration-fasene i det internasjonale systemet (Modelski, 1987, 123). Det er her, mens den sittende verdensmaktens grep på økonomi og politikk er i nedgang at denne stormakten forsterker seg internt og er på en oppadgående trend (Modelski, 1987, s.123). Det er også i denne perioden at det globale systemet begynner å generere et økende antall problemer, stormakten som blir den kommende verdensmakten er den som finner en løsning på disse problemene (Modelski, 1987, s.65).

Clarification-fasen er når staten ser seg selv i relasjon til de nye problemene i det globale systemet (Modelski, 1987, s.66). Den bestemmer hvilke prioriteringer den skal gjøre nasjonalt for å møte disse utfordringene (Modelski, 1987, s.66). Gjennom denne fasen, som treffer samtidig som deligitimation-fasen, klarer staten skape vekst, nye løsninger og virker å være i sterk fremvekst i en tid der verdensmakten og flere deler av verden preges av nedgang og problemer (Modelski, 1987, s.67).

Coalitioning-fasen er når staten samler, mobiliserer og vokser seg sterkere, en periode preget av nasjonal vekst og velstand (Modelski, 1987, s.66). Den systemiske fasen her er deconcentration-fasen, hvor desintegrasjon preger de internasjonale relasjonene og de etablerte maktstrukturene utfordres (Modelski, 1987, s.67). I denne fasen kan stormakten utforske typer økonomisk styring som gir den en konkurransemessig fordel, sikring av ressurser og innovasjon som skaper videre vekst (Modelski, 1987, s.66). Det kan også være nye måter for å føre politikk og/eller nye sosiale strategier nasjonalt, som driver frem løsninger som trengs for å møte de nye globale problemene (Modelski, 1987, s.66).

De eksterne fasene kommer når handlingsrommet til stormakten er større, både i form av egen kapasitet og makt, i tillegg til behovet for orden i det internasjonale system.

Macrodecision er når stormaktens suksess i de tidligere fasene blir bakgrunnen for sterkere tilstedeværelse og ambisjon om å bidra i global problemløsning globalt (Modelski, 1987, s.67). Selv om de nasjonale suksessene fra de to tidligere fasene ikke spres i det globale systemet enda, er det de som gir denne stormakten styrken til å vinne frem i den konfliktfylte global-krig-fasen (Modelski, 1987, s.67).

I den siste *implementation*-fasen blir, som navnet tilsier, flere av de utviklingene i den nye verdensmakten en sentral del av den nye globale politikken (Modelski, 1987, s.67). Verdensmakten spiller en sentral del og er sentrum for internasjonale relasjoner, den er en stat som andre stater ønsker å samarbeide med og kopiere dens systemer og metoder (Modelski, 1987, s.66)

Verdensmaktssyklus : faser

Verdensmakt	Interne faser		Eksterne faser	
	Clarification		Macrodecision	Implementation
	Coalitioning			
Portugal 1430-1540	Nasjonal konsolidering Kultur for ekspedisjoner og oppdagelser		Maritime ekspedisjoner til Indiahavet	Marinebaser og handel
Nederland 1540-1640	Intern uro Opprør mot Spania		Global krig mot Spania	Det nederlandske ostindiske kompani (VOC)
Storbritannia (I) 1640-1739	Den Puritanske Revolusjon Restaurering		Krigene mot Ludvig XIV	Bank of England Britiske ostindiske kompani
Storbritannia (II) 1739-1850	Sjuårskrigen Industrielle revolusjon		Krig mot Napoleon	Frihandel Jernbaner
USA 1850-1973	Borgerkrig Gjenoppbygging		1. - og 2. verdenskrig	“Den Frie Verden” Kunnskapsrevolusjonen

Verdensmakten

Konseptet om lederstater, verdensmakt eller hegemoner er et veletablert konsept innen internasjonale relasjoner. Nyrealisten John J. Mearsheimer beskriver hegemoni som en stat som er så mektig at den dominerer alle de andre statene i systemet (Mearsheimer, 2014, s.40). Realismen baserer makten i stor grad på militær styrke der ingen andre stater har den militære kapasiteten til å utfordre hegemonen (Mearsheimer, 2014, s.40).

Liberalismens tilnærming ser ikke på systemet som utgangspunkt for statens handlinger, men statens handlinger ut i systemet, der inngåelse av handel og samarbeid skaper gjensidig avhengighet (Viotti & Kauppi, 2020, s.73). Keohane og Nye beskriver at en stat vil ha flere ressurser andre stater ønsker og vil også her kunne bruke sin størrelse eller makt for å skape større handel og samarbeid (Viotti & Kauppi, 2020, s.73).

Verdensmakten i Long Cycle Theory må inneha flere egenskaper som kan gjenkjennes både fra realismen og liberalismen. Økonomisk teori peker på at økonomisk aktivitet krever flere produksjonsegenskaper som må være på plass for en sterk økonomi. Sentrale kategorier for dette er landområder, arbeidskraft og kapital og organisering i form av entreprenørskap eller administrasjon (Modelski, 1987, s.220). Politiske prosesser må inneha et sted, en befolkning, ressurser og politisk organisering (Modelski, 1987, s.220).

Modelski mener verdensmakten ofte har følgende egenskaper (Modelski, 1987, s.220).

- Fordelaktig geografi, ofte en øy eller halvøy
- Et sammensveiset samfunn som er åpent og koalisjonsdannende
- En ledende økonomi
- En politisk-strategisk organisering med global rekkevidde

Fordelaktig geografi er den faktoren som observeres oftest hos verdensmakten, de er enten plassert på en øy eller en halvøy (Modelski, 1987, s.221). Mearsheimer drar inn "Offshore balancers" i den offensive realismen, som er stater kan være hegemoner og oppnå sikkerhet uten å oppleve trusler fra land på sine grenser og derfor har større kapasitet til å utøve makt i

egen og andre regioner (Mearsheimer, 2014, s.42). Mearsheimer understreker at havet gir staten det handlingsrommet som den trenger for å føle seg beskyttet og kaller dette “the stopping power of water”(Mearsheimer, 2014, s.114). En fiendtlig stat vil ha en begrenset kapasitet hvis den må flytte hæren sin over store avstander med vann (Mearsheimer, 2014, s.114 - 115). Storbritannia er den verdensmakten som best representerer disse fordelene som en øy lokalisert utenfor Europa (Modelski, 1987, s.221). Selv den relativt smale engelske kanal var nok til at Nazi-Tyskland ikke klarte å føre krig på britisk jord under andre verdenskrig. Disse statene har derfor en fordel i henhold til sikkerhet som andre stater ikke har siden de er mer motstandsdyktige mot invasjon og okkupasjon (Modelski, 1987, s.221).

Det betyr også at mye av sikkerheten utarbeides gjennom å ha en sterk flåte som samtidig er en viktig egenskap for å kontrollere og beskytte handelsruter slik at økonomien får større rekkevidde og forhold for vekst (Modelski, 1987,s.53, s.221).

Sammensveisede og åpne samfunn har vært en egenskap ved alle verdensmaktene, dette er også med bakgrunnen i deres geografiske lokalisering nevnt i avsnittet over. Dette er fordi en mer isolert geografisk enhet gir grobunn for en sterkere følelse av felles identitet (Modelski, 1987, s.222). Stabilitet kreves også for å oppnå en sterk politisk enhet og dette er ofte oppnådd gjennom politikk som skaper velferd og fravær av samfunnsmessige vanskeligheter som revolusjoner og opprør (Modelski, 1987, s.222). Ofte har statene som har blitt en verdensmakt hatt dramatiske politiske prosesser internt en eller to generasjoner tidligere som har resultert i en institusjonell utvikling som er effektiv og demokratisk (Modelski, 1987, s.222). Når landets samfunn er samlet og evner å samarbeide, er det fundamentet for globale satsinger ettersom stater med interne problemer ikke får mobilisert sine samfunn til store felles initiativer i utlandet (Modelski, 1987, s.223).

En økonomisk ledelse er kritisk for å finansiere og skape vekst i verdensmakten, både for å kunne spre sin handel, men også sin kultur slik at andre stater ønsker et samarbeid med dem, i tillegg til å finansiere velferd og militærmakt i eget land (Modelski, 1987, s.223). Modelski beskriver at det ikke er nok med bare stor kapasitet eller bare oppfinnsomhet, en kombinasjon av kvalitet og kvantitet må være til stede (Modelski, 1987, s.223). Nåværende og samtlige av

tidligere verdensmakter har utmerket seg innen økonomi og har hatt innovative økonomier, stor produksjonskapasitet og mulighet for handel over store avstander (Modelske, 1987, s.224). Alle tidligere verdensmakter var kapitalistisk orienterte samfunn med unntak av Portugal (Modelske, 1987, s.223).

Resultatet av ovennevnte faktorer har gjort stormaktene politisk-strategisk utmerkede. Fordelaktig lokalisering, et samlet samfunn og en sterk økonomi har gitt dem effektive utgangspunkt for global politisk rekkevidde (Modelske, 1987, s.224). Global politisk rekkevidde assosieres gjerne med militær makt i lys av USAs enorme forsvarsmakt. Hos verdensmaktene er ikke militær makt et mål i seg selv - hvertfall ikke under fremveksten - de oppstår som resultat av å skulle forsvare handelsruter, allierte stater og skape orden for å ivareta sine interesser (Modelske, 1987, s.224). Det militære fokuset har i stor grad vært maritimt i karakter i tidligere sykluser, der verdensmaktene har hatt tilstedeværelse ved alle verdens hav og deres marine har vært den best utviklede og overlegne deres rivalers (Modelske, 1987, s.225). De har kunnet bruke sine militære ressurser for å ivareta den ordenen som samsvarer med deres interesser og de kan bruke sin militære overlegenhet til å vinne globale kriger (Modelske, 1987, s.225).

Når globale kriger har brutt ut som følge av staters fokus på egeninteresse, har det vært kombinasjonen av alle de fire ovennevnte faktorene; fordelaktig geografi, åpne og samlede samfunn, sterk og innovativ økonomi og politisk-strategisk makt og rekkevidde - som har ledet en av stormaktene til å bli en verdensmakt (Modelske, 1987, s.225).

Global krig

De globale krigene spiller en sentral rolle i Long Cycle Theory. Store globale kriger har gjennom historien vært system-endrende hendelser. Globale kriger er indikatorer på syklusene fordi de markerer slutten for en verdensmakt og starten for en annen, derfor starter en ny system-syklus med global krig-fasen (Modelske, 1987, s.100). Globale kriger er konflikter som involverer de globale stormaktene, det vil si stormakter som har tilstedeværelse ved flere kontinenter og spiller en større rolle i den globale politikken (Modelske, 1987, s.45). Stormakter som er i fremvekst, vil i økende grad søke å utfordre den sittende verdensmakten for å hevde sine egne interesser (Modelske, 1987, s.100). Den sittende verdensmakt svikter å håndtere

kaoset krigen skaper, der den nye verdensmakten mestrer kaoset og skaper en ny verdensorden (Modelski, 1987, s.100).

Globale kriger varer lenge og er store i omfang fordi de drar inn alle de største politiske aktørene i verden i konflikt med hverandre (Modelski, 1987, s.101). Global krig, slik den beskrives av Modelski, er kamp i størst mulig skala (Modelski, 1987, s.101). Den skiller seg fra andre kriger i form av dens påvirkning på velstand og tap av menneskeliv som utgjør de største tapene i historien (Modelski, 1987, s.101). De er også globale i omfang, hvor konflikten utspiller seg ofte til sjøs i verdenshavene (Modelski, 1987, s.101). Til slutt er en definerende faktor at kun globale kriger og ikke andre mindre kriger endrer det globale politiske systemet (Modelski, 1987, s.101). De endret egenskapene ved verdensordenen og satte en ny kurs i den påfølgende freden (Modelski, 1987, s.101).

Første- og andre verdenskrig er svært anerkjent for deres relevans i internasjonale relasjoner. Men få teorier innen internasjonale relasjoner fokuserer på, eller anerkjenner perioden før dette. Mellom 1792 og 1815 var det også en periode med krig der Frankrike - under Napoleon Bonaparte - forsøkte å velte den britisk-ledede orden (Modelski, 1987, s.100). Utfallet av 23 år med krig for å utfordre den britiske globale orden førte til en re-etablering av den (Modelski, 1987, s.101). I denne perioden preget av krig, gikk det ut over det økonomiske system, politiske- og militære allianser, det var store militære konflikter på land og sjø, store seire og tap (Modelski, 1987, s.101). I den samme perioden vant kollektive løsninger på utfordringer frem på en måte som ikke hadde funnet sted i slik størrelse på hundre år og det ville gå over hundre år til det skjedde neste gang under verdenskrigene på 1900-tallet (Modelski, 1987, s.101).

Krig

“En stat må inneha kapabiliteten til å ivareta sin egen territorielle sikkerhet da det ikke er noen andre aktører som vil gjøre det” (Burchill et al., 2013, 37). Med dette sitatet legger Kenneth Waltz grunnlaget for hvordan man kan tolke stater oppførsel i et politisk landskap (Burchill et al., 2013, 37). En stat vil tilstrebe å ha de ressurser som kreves for å ha makt enten i en anarkisk verden, eller i en hierarkisk. Om den ikke innehar det, vil statens overlevelse være truet. Dette er en klassisk tolkning av hvordan stater oppfører seg og deres evige søken etter å maksimere enten makt eller sikkerhet (Mearsheimer, 2014, 329).

“Krig er en væpnet konflikt mellom to organiserte parter - hvorav minst én er en uavhengig stat - og som medfører mer enn visst antall dødsfall i stridshandlinger i et gitt år” (Hovi & Malnes, 2011, 167).

Hovi og Malnes sin definisjon er vid og kan benyttes historisk og være av relevans i moderne samt fremtidsrettede scenarier. Den legger samtidig opp til at det må være et visst antall døde i stridshandlinger i et gitt år, der det vanligste er å definere krig som 1000 døde innen et år (Uppsala Universitetet, 2023). De blodigste i nær historie er første og andre verdenskrig, som førte til tap av 35 millioner menneskeliv (Hovi & Malnes, 2011, 168). Definisjonen peker også på at det må være to organiserte parter der én er en uavhengig stat. Dette gjør at definisjonen også omfatter borgerkriger der staten kriger mot egen befolkning, men også at en stat kan være i krig mot organiserte grupper.

Krig i Long Cycle Theory baserer seg på hegemonisk krig eller global krig. Global krig blir av Modelski beskrevet som en beslutning om å fylle lederrollen i det globale systemet (Modelski, 1987, 36). Krig er ifølge teorien kun starten på et politisk system eller syklus. Det som følger av en global krig er en vinner som dominerer den kommende syklusen, og en taper som vil miste all makt. Krig blir derfor en naturlig del av hvordan verden henger sammen og hvordan vi forholder oss til andre stater og stormakter.

Historisk har krig ført til enorme tilpasninger innen teknologi og utstyr på den militære fronten, og på den sivile. Det er ofte i disse periodene der man kjemper om en stats overlevelse at man ser befolkningens evne til å tilpasse seg og tenke innovativt (Williams, 2013, 187). Krig har siden Napoleonskrigene i Europa sett i lys av Modelski sine indikatorer forandret seg, selv om krig virker unngåelig over tid, har metodene, strategiene og utstyret forandret alt fra tidsperspektiv til taktikk. Der soldater var de som døde i krig under Napoleonskrigene og første verdenskrig, er det i dag større fokus på å ta ut infrastruktur og økonomi hos fienden. Tap av egne er noe enhver makt vil unngå (Williams, 2013, 187)

Det fredlige 21. århundret

Modelski beskriver at USAs bidrag til det internasjonale systemet var flyttingen av globale politiske avgjørelser ut av Vest-Europa og kunnskapsrevolusjonen (utdanning, vitenskap, teknologi) (Modelski, 1987, s.98). Han mente at disse to bidragene ville være kilden til de nye problemene som må løses av den neste verdensmakten (Modelski, 1987, s.98). Han mente også at kunnskapsrevolusjonen ledet til masseødeleggelsesvåpen som er en trussel mot menneskeheten. Derfor ville den neste verdensmakten måtte være innovativ for å sikre seg at atomvåpen ikke blir brukt når staten kommer til “macrodesign”-fasen og global krig (Modelski, 1987, s.98). Modelski spekulerer derfor i at det må introduseres en erstatter for global krig (Modelski, 1987, s.98).

Nils Petter Gleditsch omtaler i sin bok “Mot en fredelig verden?” at en vanlig innvending til at verden blir fredelig er at verden preges av nye kriger (Gleditsch, 2016, s.74). Gleditsch fokuserer i stor grad på borgerkriger, terror og folkemord. Han peker derfor på at identitetskonflikter er den nye grobunn for konflikt, og at nye kriger utkjemperes gjennom politiske virkemidler og kontroll over befolkning (Gleditsch, 2016, s.74). Han spør også om atomvåpen bidrar til å skape en mer fredelig verden (Gleditsch, 2016, s.79). Terrorbalansen, altså frykten for atomkrig under den kalde krigen, la et “lokk” på ulmende konflikter i Europa (Gleditsch, 2016, s.26).

Flere faktorer har vært med på å bidra til at verden oppleves som fredeligere nå enn den var før 1945. Spesielt etter 70 tallet og den amerikanske intervensjonen av Vietnam, har man sett en nedgang i mellomstatlig krigføring (Williams, 2012, 194). Utviklingen av det man kaller *intrastate conflicts* dominerer landskapet etter dette. *intrastate conflicts* forklares som en væpnet konflikt mellom statsapparatet i et land og en internasjonal motstandsgruppe. Disse kan underkategoriseres i:

- *borgerkrig*, er når aktørene kjemper om makten i den staten det gjelder. Dette har vi sett i moderne tid med Syria og Libya som begge startet som borgerkriger, men utviklet seg til å bli internasjonale operasjonsområder (Williams, 2013, 195).
- *Statsdannende konflikter* der en gruppering kjemper mot staten for å selvstendiggjøre et territorium innenfor de allerede anerkjente grenser. Konflikter som dette pågår ofte i

tidligere kolonistater eller der grenser er trukket opp av koloniherrer uten å ta hensyn til lokale forhold. I stater som Syria, Irak, Tyrkia og Iran har kurdiske grupperinger i en årrekke hevdet sin suverenitet (Williams, 2013, 195).

Disse to formene for krig tok mer eller mindre over for store mellomstatlige kriger og intervensjoner etter Vietnam. Det ble til at de to store supermaktene i USA og USSR unngikk direkte konfrontasjon med hverandre gjennom stedfortrederkrig, eller *Proxy Wars* (Williams, 2012, 194).

Vi argumenterer i denne oppgaven at vi må tilbake til tankegangen rundt "Total krig", men ikke som general Ludendorff først gjorde da han introduserte begrepet i 1918. Han så for seg en total ødeleggelse der dødstall som under første og andre verdenskrig definerte dette som "total" (Williams, 2012, 198). Vi argumenterer for at stater vil søke å benytte seg av hybride virkemidler for å oppnå de samme målene som i en krig, uten å risikere sin egen undergang.

Forskjellen på det Ludendorff kaller "total war" og motsatsen "limited war" er dens geografiske begrensning og dødstall blant de stridene. Skal vi se dette i lys av dagens utstrakte bruk av hybride virkemidler i konflikter gir denne utviklingen en naturlig styrking av oppgavens argumentasjon. Total krig og krig generelt omhandler en form for deltakelse og en naturlig eskalering da begge parter ønsker å vinne over motparten (Williams, 2012, 199). Dette gjør at en krigshandling mellom to parter er veldig vanskelig å kontrollere da man ikke kan styre hva motparten føler, frykter ei heller dens motiver og hvordan den tolker situasjonen (Williams, 2013, 199). Som nevnt tidligere har en form for total krig resultert i en betydelig mobilisering av befolkningen, som også betyr store tap av egne. Mobilisering handler om forsvarsvilje i en befolkning, altså er befolkningen villig til å kjempe og dø for staten (Williams, 2012, 199). Er arbeidere klare til å gjøre store endringer og ofre alt for å kjempe en krig? Konseptene rundt hybrid krigføring og virkemiddelbruk svarer på dette, da de ikke krever stor mobilisering av befolkningen, men kan virke totalt ødeleggende på en stat. Kan vi basert på dette si at hybrid virkemiddelbruk blant autoritære og totalitære regimer kan derfor forklares i en mangel på forsvarsvilje blant deres befolkning?

Hybride virkemidler

Å definere hybride virkemidler

Vi vil her gjøre rede for hva som ligger i det “hybride” begrepet slik det anvendes i dagens fagdebatter og i denne oppgaven. Vi vil på bakgrunn av de forskjellige definisjonene presentere vår definisjon av hva hybride virkemidler er og hva som skiller det fra andre begreper som ofte brukes innen temaet.

Hybride virkemidler som begrep er nytt, men konseptet om å kombinere ikke-konvensjonelle verktøy med militære virkemidler for å svekke og slå en motstander har eksistert i tusenvis av år (Banasik, 2017,s.49). Men teknologi og globalisering har skapt en tilgjengelighet i form av flere verktøy, økt rekkevidde, hastighet og forsterkingen av effekter som ikke har eksistert tidligere (Meesen, 2018).

Vi benytter definisjoner fra to programmer/organer som jobber med hybride virkemidler og basert på disse kommet med et eget konsept for hybride virkemidler. MCDC(Multinational Capability Development Campaign) og EUs satsning på å undersøke og hvordan å motvirke hybride virkemidler” EU - Hybrid Center of Excellence” (Hybrid CoE). De har siden etableringen i 2017 forsøkt å skape en samlet innsats innen EU for å skape et faglig grunnlag for å motvirke hybride virkemidler fra autoritære stater. .Vi inkluderer også Frank Hoffmann som av mange er omhandlet som begrepets far innen fagdebatten i tillegg til andre akademikere på området. MCDC har kommet med rapporter og artikler som er til hjelp med å utvide forståelsen for fenomenene hybrid krigføring og hybride virkemiddelbruk, hvordan oppdage angrep og lage et godt rammeverk for hvordan stater kan samarbeide i å motvirke angrep. De har blant annet utviklet følgende definisjon for hybride trusler:

“Hybrid threats are a wide range of non-violent means to target vulnerabilities across the whole of society to undermine the functioning, unity, or will of their targets while degrading and subverting the status quo” (Monaghan, 2019).

Her legger MCDC vekt på at hybride trusler skiller seg fra hybridkrig ved å være lavspent og ved å påføre det de kaller «ikke-voldelige» virkemidler. Målet er å påføre motstanderen mest mulig skade uten at det blir sett på som et militært angrep og med dette gjøre at motstanderen mister oppslutning rundt et mulig motangrep (Mumford & Carlucci, 2022, 3). Grunnen til at

disse metodene anvendes er fordi de presenterer en metode for å svekke en motstander som ikke utsetter en for “straff” ifølge internasjonal lov eller kvalifiserer som angrep eller bruk av vold av FNs charter (Nilsson et al., 2021, s.22). En vestlig tolkning av en vellykket måte å benytte seg av hybride virkemidler på, er å oppnå effekter som en **gradvis eskalering, en troverdig benektelse og en strategisk effekt**. (Dubik & Vincent, 2018, 10).

Hybrid CoE beskriver hybride virkemidler som kombinasjonen av:

- å synkront anvende flere verktøy for å skape lineær og ikke-lineær effekt (Giannopoulos et al., 2021, s.11).
- å skape tvetydighet og skjule den virkelige intensjon (Giannopoulos et al., 2021, s.11).
- å bevisst utfordre grensene for hva som kan oppdages og provoserer reaksjoner (Giannopoulos et al., 2021, s.11).
- å utnytte faktorer ved demokratiske samfunn i tillegg til forskjellige jurisdiksjoner (Giannopoulos et al., 2021, s.11).
- å inkludere et element som skal fungere som distraksjon, som en aksjon ved ett sted og et mål ved et annet sted (Giannopoulos et al., 2021, s.11).

Hybride virkemidler og autoritære regimer

Hybrid CoE fokuserer i stor grad på at det er autoritære regimer som utgjør de statlige aktørene som i størst grad anvender hybride virkemidler (Giannopoulos et al., 2021, s.11). Autoritære stater har et bredere spekter av verktøy siden de kontrollerer større deler av samfunnet gjennom bruk av militæret, tvangsmakt/press, støttespillere/korrupsjon og kontroll over media (Hague, Harrop, McCormick, 2019, s. 93)(Giannopoulos et al., 2021, s.15). Dette oppnår tre ting. For det første kan de anvende virkemidlene for å skade demokratiske stater. Demokratier har langt mindre kontroll over egne samfunn og sektorer enn autoritære regimer, som eksempelvis informasjonsdomenet, de er derfor mer sårbare (Giannopoulos et al., 2021, s.15). For det andre, det er vanskeligere å bruke hybride virkemidler mot autoritære regimer fordi handlingsrommet innen hvert domene er mindre. Og for det tredje styrker kontrollen over samfunnet, autoritære regimers evne til å opprettholde troverdig benektelse for egne aksjoner.

Demokratiske sårbarheter er forankret i de demokratiskse rettighetene og må hele tiden veies opp mot hverandre. Det er naturlig at man ikke har fullstendig kontroll over meninger og informasjon i en demokratisk befolkning.

I motsetning til kinetisk krigføring mellom stater der angrep er ansett å være svært kostbart i form av materiell og personell, er hybride virkemidler som taktikk lite kostbart å utføre og svært kostbart å forsvare seg mot (Giannopoulos et al., 2021, 15). I eksempelvis cyberdomenet trengs det bare en svakhet for å få tilgang til en stats datasystemer. For at en stat skal være sikret i cyberdomenet må den derfor ha null svakheter, som er en umulig oppgave, spesielt å åpne demokratier. Autoritære regimer som Kina og Russland har derimot en sterkere kontroll over egne samfunn. Resultatet er at hybride virkemidler blir meget vanskelig og dyrt å sikre seg mot samtidig som det er veldig billig å utføre for fienden.

Troverdig benektelse

En kjerne ved flere av definisjonene av hybride virkemidler, er staters evne til å benekte ansvaret for en skadelig handling mot en annen stat. MCDC vektlegger dette på bakgrunn av å ikke bli utsatt for staffet internasjonalt (Nilsson et al., 2021, s.22). En stats troverdighet avgjøres til dels av om den er kapabel til å kontrollere informasjon i egen stat og dekke over potensielle feil den gjør. Maktmidler kan også benyttes for å skjule aktivitet i en annen stat. Økonomisk avhengighet gjennom naturressurser eller andre økonomiske avtaler gjør at man er sårbar for press (Nilsson et al., 2021, s.22).

Å benekte et angrep på en annen stat for å hindre gjengjeldelse er også et viktig aspekt av å inneha reell makt innen hybride virkemidler. Å skape forvirring rundt de faktiske hendelsene gjør at kostnaden er lav ved slike operasjoner (Monaghan, 2022). Kreativiteten til utfordrere har også ført til at bredden av virkemidler som brukes tillater en horisontal eskalering istedenfor en vertikal eskalering (Layton, 2021, s.9). I en vertikal eskalering vil det synlige konfliktnivået øke, mens i en horisontal eskalering kan man inkludere flere virkemidler som isolert sett ikke tilsier et økt konfliktnivå. Dette skaper en situasjon der alt er eller blir en del av krigføring når de anvendes for å skade en motpart (Layton, 2021, s.9).

Hybrid krig

Et viktig forbehold og avgrensning er forståelsen av begrepet “warfare” *“The use of the term ‘warfare’ in this handbook is simply intended to signify the serious, adversarial, hostile and enduring nature of the challenge”* (Cullen et al., 2019, 17). Vi må derfor frigjøre oss fra den tradisjonelle bruken av begrepet krig (warfare) som noe som foregår på bekostning av fred. Vi må heller tenke på dette som forholdet mellom stater som innehar onde intensjoner. Dette kan gå ut på å blant annet forstyrre eller ødelegge kritisk infrastruktur til å territorielt ekspandere (Cullen et al., 2019, 17). Long Cycle er relevant i denne forståelsen av begrepet da Modelski beskriver verden som i en fase med global krig, men at intensjon og intensitet varierer. Dette stemmer også overens med Clausewitz som forklarer krig som en forlengelse av politikken, men med andre virkemidler.

Hoffman om beskriver hybrid krig som *“A range of different modes of warfare, including conventional capabilities, irregular tactics and formations, terrorist acts including indiscriminate violence and coercion, and criminal disorder”* (Mumford & Carlucci, 2022, s.7)

Definisjonen til Hoffmann stammer fra 2007 og er karakterisert som en bred forståelse av temaet hybrid krig. Konteksten er USA sine intervensjoner i den arabiske verden og den inkluderer derfor ikke statlige organisasjoner som utfører terror og kriminalitet som aktører innen hybrid krigføring. Hoffmann sin definisjon har møtt kritikk for blant annet å ikke forklare hvordan ikke statlige organisasjoner er bedre rustet til å føre hybrid krig enn statlige. Mumford og Carlucci hevder det motsatte i sin forskning og trekker frem at man også må vurdere om ikke statlige organisasjoner faktisk blir brukt som et hybrid virkemiddel av nasjonalstatene (Mumford & Carlucci, 2022, 195). Da kan det se ut som at ikke-statlige organisasjoner utfører effektive og målrettede angrep, men de kan være basert på informasjonen og målene til en stat. Dette kan virke fordelaktig for en stat som ikke vil motta gjengjeldelse eller bli sanksjonert (Mumford & Carlucci, 2022, 196).

Ved å analysere på denne måten er det bevist hvordan stater benytter seg av hybridstrategi og ikke ad-hoc metoder for å løse en spesifikk oppdukkende situasjon.

Hybride virkemidlers mange domener

Hybride virkemidler har som fenomen av flere blitt definert av aksjoner i ikke-militære domener med hensikt å skade en motstander. Ofte peker definisjoner på spesifikke domener i

et forsøk på avgrense dette. Hybrid Center of Excellence presenterte i sin rapport i 2021, 13 domener der stater opererer med fiendtlig intensjon.

Informasjon er et domene der informasjon anvendes for å skape usikkerhet rundt informasjonsforståelsen som helhet, eller å direkte påvirke gjennom for eksempel propaganda eller fake-news-operasjoner (Giannopoulos et al., 2021, s.32). Dette er et domene som også er relatert det sosiale-, det politiske- og etterretnings-domenet siden disse er formet av informasjon og forståelse. (Giannopoulos et al., 2021, s.32). Innen spredning av informasjon for å oppnå skade er det i hovedsak tre typer informasjon som benyttes som virkemidler (Omand, 2021, s.178): 1. Malinformasjon - sann informasjon som ikke er ment å være offentlig, 2.Misinformasjon - feilinformasjon som spres uten kunnskap om at den er feil, og 3.Disinformasjon - feilinformasjon som avsender vet er falsk før den spres (Omand, 2021, s.178).

Cyber er det domenet, sammen med informasjonsdomenet, som flest assosierer med hybride virkemidler, siden manges hverdag preges av digitale løsninger og internett. Her finner vi cyber-kriminalitet, propaganda, spionasje, påvirkning og sabotasje (Giannopoulos et al., 2021, s.28).

Etterretning er et domene der kilder og informasjon sammenfattes og analyseres for å produsere produkter som bidrar til beslutningsstøtte for sivil-, militær og politisk ledelse. Derfor er enhver mulighet til å forsterke ens egen kapasitet og svekke en fiendes evne til å ta beslutninger med nøyaktighet og forutsigbare utfall en viktig del av hybride virkemidler (Giannopoulos et al., 2021, s.31). Dette domenet har fått mer oppmerksomhet i nyere tid grunnet utbredelsen av droner, som kan anvendes til etterretningsformål.

Økonomi er som nevnt en av nøkkelfaktorene for å bli en verdensmakt i long cycle theory og er en stats produksjon, distribuering og konsum av alle varer og tjenester, inkludert fremtidig utvikling og fordeling av velstand (Giannopoulos et al., 2021, s.28). Her kommer hybride virkemidler i flere former, både i form av direkte statlige oppkjøp innen kritiske industrier, til fordekte oppkjøp, økonomiske sanksjoner og ikke minst økonomisk press i det frie marked.

Lover og jus er et domene der stater kan utnytte tvetydigheter eller bevisst misforstå lover som har som formål å gjøre mellomstatlige relasjoner forutsigbar. Gjennom de siste årene har autoritære stater utfordret disse. Men de utfordrer dem ikke bare ved å overskride og bryte dem

men også ved å anvende lover når det kan skade deres motstandere (Giannopoulos et al., 2021, s.30).

Hybride virkemidler innen diplomati fokuserer på stater utenrikspolitikk og er innsats som legges i å skape splid i både nasjonalt og i internasjonale allianser og svekke bestemmelsesprosesser i nasjonale og internasjonale fora (Giannopoulos et al., 2021, s.31).

Det politiske domenet omfatter alle aktører, organisasjoner og institusjoner som styrer innen et territorium gjennom politisk makt og innflytelse. Dette inkluderer alle politiske partier og organisasjoner både nasjonalt og internasjonalt og er derfor i demokratier et åpent system som andre stater ønsker å anvende for å destabilisere og gi større handlingsrom for hybride aksjoner (Giannopoulos et al., 2021, s.31).

Infrastruktur eller mer spesifikt kritisk infrastruktur er et objekt eller en ressurs som er kritisk for at samfunnet skal ivaretas, der en forstyrrelse eller ødeleggelse av disse vil ha en ødeleggende effekt på samfunnet (Giannopoulos et al., 2021, s.27). Dette kan være alt fra banksystemer til telefon-antennener, tog, sykehus eller flyplasser.

Rommet er i likhet med cyber et nyere domene for statlig rivaleri. Hybride virkemidler her vil potensielt være anti-rom operasjoner som søker å forstyrre andre domener som avhenger av eksempelvis satellitter (Giannopoulos et al., 2021, s.28).

Militær og forsvar er det som defineres som en stats "makt" og er det som skal beskytte dens territorium. I fredstid anvendes det til å støtte sivile funksjoner, spesielt i krisesituasjoner. Å svekke en stats militærmakt er å svekke statens makt og derfor øke egen innflytelse i møte med den, det kan også medføre kostnader og effekter i andre domener (Giannopoulos et al., 2021, s.29). Det kan også anvendes for å oppnå en psykologisk effekt hos motstanderen, for eksempel ved å skape en anspent situasjon for å tvinge frem en u-rasjonell reaksjon hos sin motstander, eller gjøre den mer medgjørlig.

Kultur er ofte et tema som dras inn i konflikter, spesielt hvilke kulturer som har mer "rett" til seier i en konflikt. Derfor er også stater evnet til å anvende kultur for å styrke et slik syn eller svekke synet på sin motstander et sentral punkt innen hybride virkemidler (Giannopoulos et al., 2021, s.30).

Hybride aksjoner på sosiale forhold baserer seg på å skape, utnytte, fremheve og om mulig øke sosiale forskjeller i samfunn med den hensikt å skape uro i befolkningen (Giannopoulos et al., 2021, s.30).

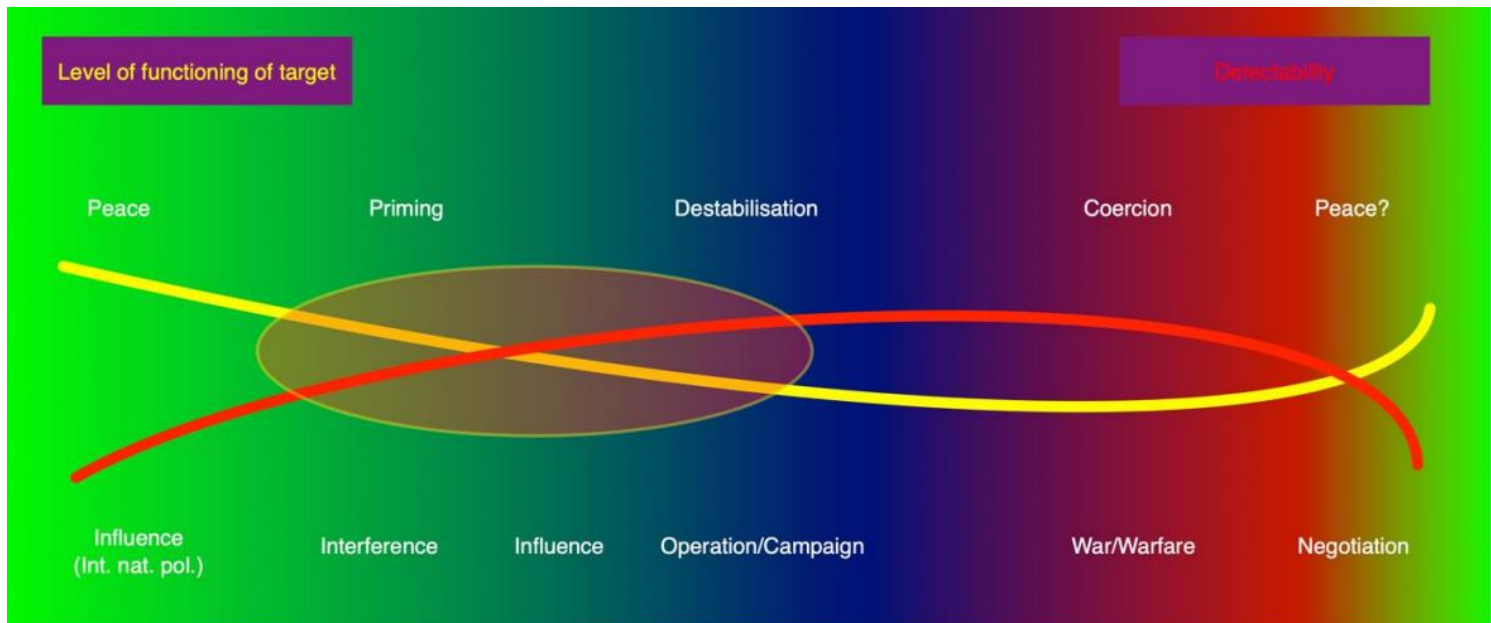
Offentlig administrasjon har som formål å utføre statens politikk, derfor vil svekkelser i evne til å gjøre det potensielt ha en negativ effekt på befolkning men kanskje oftere, skape en mer negativ politisk situasjon (Giannopoulos et al., 2021, s.30).

Hybride virkemidlers tre faser

Hybride virkemidler anvendes også forskjellig avhengig av hvor i konfliktstadiet statene er og hvor stor effekt virkemidlene har. Derfor kan bruken av hybride virkemidler inndeles i faser. Hybrid CoE beskriver tre faser for hvordan å underminere og svekke fienden (Giannopoulos et al., 2021, s.37).

1. Priming (forberedelser)
2. Destabilisation (destabilisering)
3. Coercion (tvang)

Fasene gir muligheter til å se på indikatorer både ved typen hybride virkemidler som anvendes og tilstanden til målstaten, for å si i hvilken fase av konflikt statene er i. Det er også viktig å bemerke at fasene også kan overlappe og fasene kan bevege seg baklengs for eksempel om en utfordrer ønsker å de-eskalere situasjonen med målstaten på kort sikt (Giannopoulos et al., 2021, s.36).

(Bilde: Hybrid Center of Excellence modell for faser for bruk av hybride virkemidler. (Giannopoulos et al., 2021, s.36)).

Priming-fasen

Under priming-fasen forsøker aktøren å få målstaten til å begå skadelige valg (Giannopoulos et al., 2021, s.37). I militær kontekst vil, om målet til aktøren er militær konfrontasjon med målstaten, være å infiltrere og implementere kapabiliteter som kan sabotere og skade målstaten ved eskalering (Giannopoulos et al., 2021, s.37). I hybride virkemidler er i hovedsak målet å unngå militær konflikt. Derfor er målet å skape uklarhet i situasjonsforståelsen hos målstaten, slik at spesielt den politiske eliten i landet vil ha større vanskeligheter med å fatte raske og gode strategiske valg i møte med utfordringer (Giannopoulos et al., 2021, s.37). Russland kaller dette i sin strategi for psykologisk forstyrrelse, og målet er å påvirke og gjennom hybride virkemidler presse målstaten til å gjøre valgene aktøren ønsker i en gitt situasjon (Giannopoulos et al., 2021, s.37). Destabilisering gjennom påvirkning i samfunnet, forsøke å utnytte og forsterke splittelser innad i en stat mellom for eksempel politiske grupper. Det kan også inkludere å skape sterkere misnøye hos minoriteter som ikke føler seg inkludert i samfunnet. Cyber kan anvendes for å lokalisere sårbarheter i infrastruktur. Økonomi anvendes for å påvirke, både mot private aktører gjennom økonomisk avhengighet, og offentligheten gjennom strategiske oppkjøp.

Destabilization-fasen

I destabiliseringsfasen begynner aktøren å intensivere aktivitet mot målstaten gjennom flere operasjoner eller en større operasjon med et spesifikt mål (Giannopoulos et al., 2021, s.40). Der priming-fasen søker å passivt oppnå noe som å få informasjon, posisjonering, teste informasjon eller desinformasjon, læring eller oppnå en fordel, så vil destabiliseringsfasen være mer målrettet for å oppnå et forutbestemt mål (Giannopoulos et al., 2021, s.40). Indikasjoner på at en stat er gått over fra en priming-fase til en destabiliseringsfase vil være at aktiviteten blir mer synlig, aggressiv og potensielt kan inkludere vold (Giannopoulos et al., 2021, s.40). Dette kan skje på bakgrunn av et behov hos aktøren eller på bakgrunn av muligheter som oppstår hos målstaten (Giannopoulos et al., 2021, s.40).

I destabiliseringsfasen at aktøren i større grad presser grensene mellom det akseptable og det uakseptable (Giannopoulos et al., 2021, s.40). En av målene vil være å gjennom bruk av hybride virkemidler på flere nivå og forskjellige samfunnslag destabilisere og polarisere samfunnet hos målstaten (Giannopoulos et al., 2021, s.40). På tross av at aktiviteten er mer synlig i denne fasen vil aktøren fremdeles praktisere metoder som bevarer troverdig benektelse for handlingene, og i det minste at handlingene ikke beviselig er knyttet til aktøren (Giannopoulos et al., 2021, s.40).

Indikatorer på destabiliseringsfasen er (Giannopoulos et al., 2021, s.40-41):

- Tydelig bruk av desinformasjon og propaganda
- Offensiv bruk av cyber til eksempelvis sabotasje og tåkelegging.
- “Online-til off-line” operasjoner, der narrativer fra sosiale medier begynner å materialisere seg til fysiske hendelser. For eksempel protester eller opptøyer.
- Samfunnet som synlig er mest påvirket er ofte sekundærmålet, primærmålet er staten. Relasjonen mellom samfunn og stat skal svekkes og forverres.
- Aksjoner som utfordrer gråsoner og skillelinjer mellom innenriks, utenriks, lokalt, regionalt, statlig og ikke-statlig, sivilt og militært og definisjoner av fred, krise og krig.

- Fremprovosering av akutte avgjørelser hos regjerende elite i målstaten som ender målstatens uheld.

Coercion-fasen

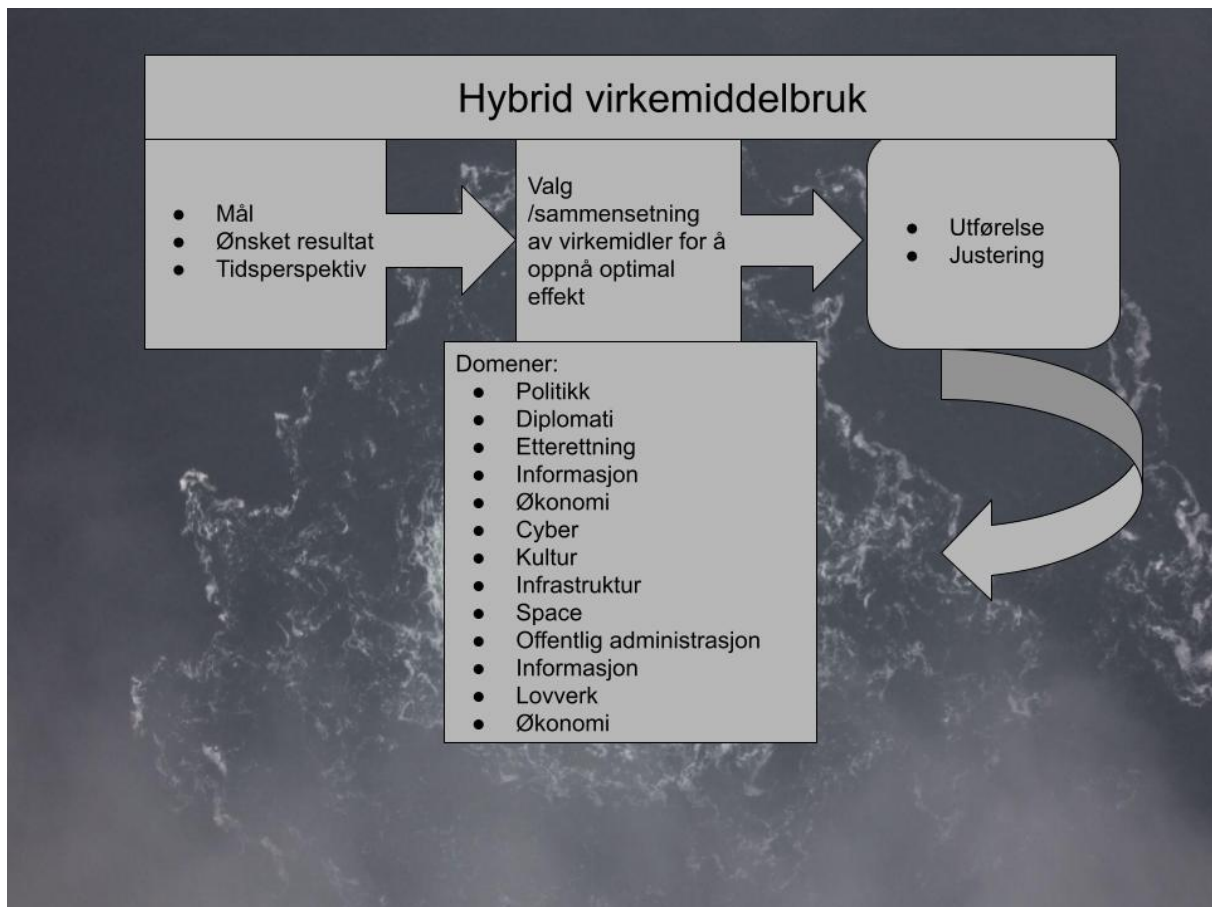
I denne fasen har alle aktiviteter beveget seg fra gråsoner og metoder som bevarer mulighet til troverdig benektelse, til hybrid krigføring (Giannopoulos et al., 2021, s.41). Hybrid krigføring er siste eskalering og det mest åpne anvendelsen av hybride virkemidler. Anvendelse av fordekte og åpne militære operasjoner i kombinasjon med offensiv bruk av politiske- og økonomiske virkemidler, cyberoperasjoner, desinformasjon samt støtte til væpnede statsfientlige styrker i målstaten anvendes for å oppnå strategisk seier (Giannopoulos et al., 2021, s.41). Hybrid krigføring skiller seg fra normalt krigføring mellom stater i at den også anvender ikke-tradisjonelle metoder for bruk av vold som terrorisme, geriljakrigføring, eller til og med bruk av atomvåpen (Giannopoulos et al., 2021, s.41). I studier av hybrid krigføring der den svakere part har benyttet seg av hybrid krigføring har de i 30% av tilfellene seiret og trenden er økende i nyere tid (Giannopoulos et al., 2021, s.41). De svakere aktørene benytter slike metoder slik at de unngår åpne krigserklæringer og derfor begrenser omfanget av militærmakt deres motstander kan anvende.

Definisjonen av hybride virkemidler

Gjennom denne oppgaven anvender vi en kort definisjon som omfatter flere av de generelle faktorene som flere av de ovennevnte kildene anvender for å definere fenomenet.

Hybride virkemidler er kombinasjonen av fiendtlige ikke-kinetiske handlinger med en hensikt å svekke en motstander og samtidig ivareta troverdig benektelse for handlingen.

Vi benytter terminologien “hybrid” basert på den strategiske anvendelsen av kombinasjonen virkemidlene, der de beste egenskapene fra flere virkemidlene anvendes for å oppnå et gitt mål. Ordet hybrid stammer fra det latinske hybrida som kan tolkes som å sette sammen eller kombinere (Norsk akademisk ordbok, n.d.). Hybrid har blitt brukt til å betegne dyr som er kryssninger på tvers av arter. Vi har overført dette begrepet og satt det inn i konseptet hybride virkemidler som et mer overordnet begrep på hele prosessen vist på modellen under.

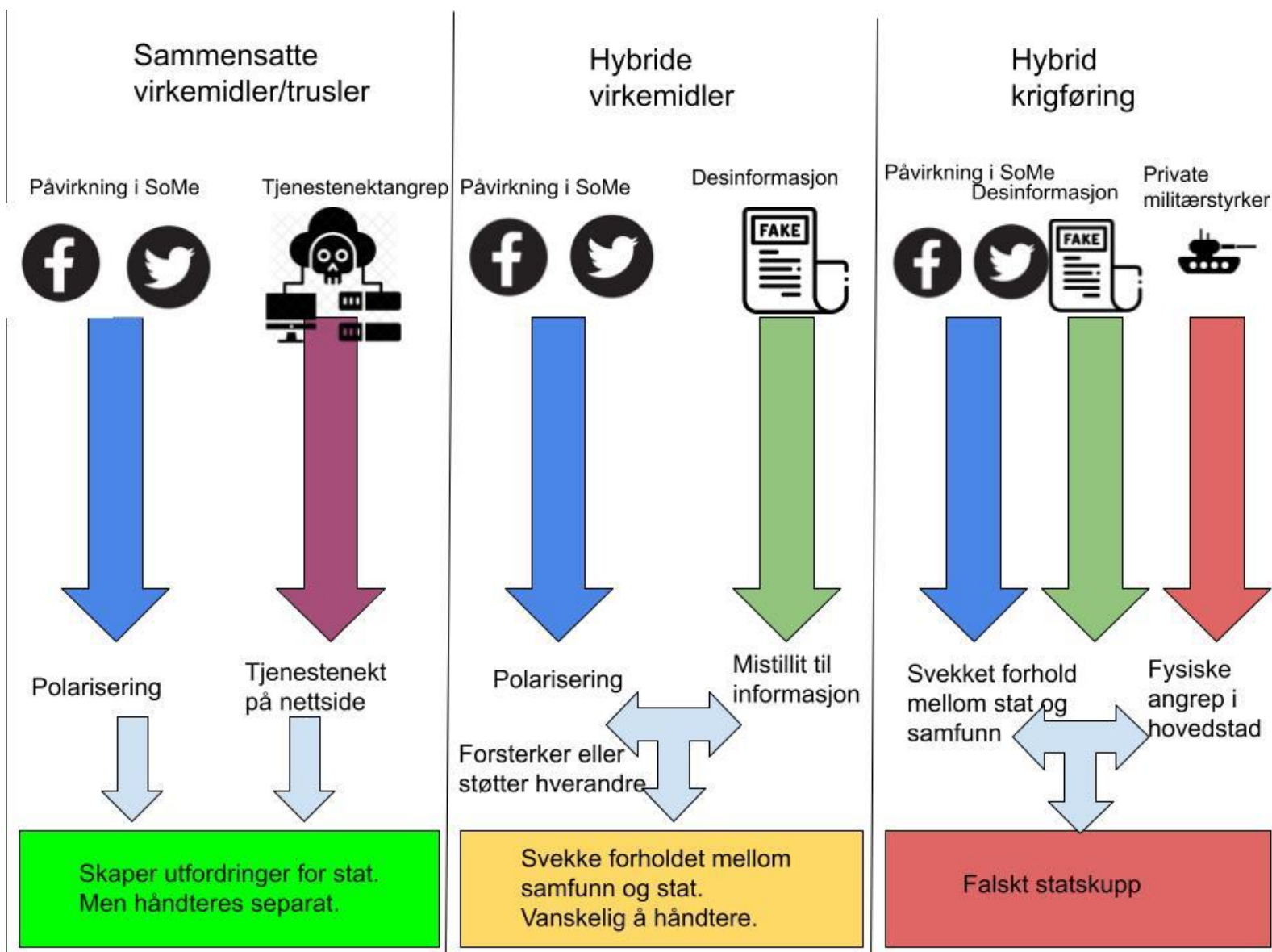

Et eksempel på en “hybrid” er muldyr, som er en hybrid satt sammen av hest og esel. Et muldyr er kjent for å ha en veldig god yteevne samtidig som den er veldig tålmodig. Muldyret har blitt til ved å kombinere egenskapene fra hest og esel for å få det beste verktøyet til en oppgave. Ved å kjenne oppgaven og utfallet man ønsker, benytter man seg av de virkemidlene som løser oppgaven best og som kan kombineres for å oppnå det raskest/best mulig. Når oppgavene er basert på en stats langsiktige mål, er de strategiske. Derfor er hybride virkemidler strategiske i form av at de understøtter de langsiktige ambisjonene til statene som anvender dem. Dette mener vi skiller dette konseptet fra andre betegnelser.

Hybrid virkemiddelbruk vil være en strategisk prosess der en aktør 1) identifiserer mål, hva den vil oppnå og et tidsperspektiv (Giannopoulos et al., 2021, s.15). Dette kan eksempelvis være å svekke forholdet mellom befolkning og stat, eller påvirke et presidentvalg til ønsket utfall. 2)

Aktøren velger de virkemidlene som kombinert gir best effekt for at målet lykkes og som bevarer muligheten for at staten kan gi en troverdig benektelse på sin involvering. 3) Aktøren iverksetter plan og justerer eller supplerer med de domeneene som den ser som nødvendig.

Sammensatte virkemidler blir derfor en kombinasjon av virkemidler, men anvendes ikke strategisk for et spesifikt mål, men heller et overordnet mål, som å skape utfordringer og usikkerhet i en annen stat. Hybride virkemidler vil være å identifisere hvordan man benytter de

virkemidlene man har i kombinasjon for å strategisk oppnå et spesifikt mål (Giannopoulos et al., 2021, s.15).

Hybride virkemidler slik vi definerer det, er noe som primært observeres i Hybrid CoE's fase for destabilisering, siden primingfasen bare er forberedende og lite observerbar. Men

primingfasen kan inkludere bruk av sammensatte virkemidler for å fremprovosere bedre forhold for å iverksette destabiliseringsfasen, men bruken av virkemidlene forsterker ikke hverandre.

Virkemidlene som utgjør både hybride og sammensatte virkemidler er alle de ikke-militære virkemidlene staten kan benytte for å skade eller påvirke en annen stat. Når disse virkemidlene kombineres med militære virkemidler defineres det som en hybrid krig eller hybrid krigføring og da anvendes ideelt sett militære maktmidler for å understøtte hybride virkemidler.

Det ultimate målet med bruken av hybride virkemidler slik den anvendes av autoritære regimer er å få en mostander(stat) til å utføre en ønsket handling.

Kina-Taiwan & Russland-Ukraina, fra gråsone til krig

“Its was widely believed that the end of the cold war heralded a new age in which there would be no great - power wars and in which concepts like the balance of power would be irrelevant.”

- John J. Mearsheimer, The tragedy of great power politics (2014)

I dette kapittelet vil vi presentere de to casene som vi vil anvende i analysedelen der vi skal drøfte om hybride virkemidler kan tillegge Long Cycle Theory større forklaringskraft. Begge sitatene er valgt ut som de mest åpenbare kandidatene for å belyse konfliktnivået opp mot verdensmakten USA i internasjonal politikk, formentlig Kina og Russland. Om vi skulle brukt statene i seg selv som unike caser vil omfanget av informasjon bli for stort, vi benytter oss derfor av konflikter der disse statene er mest aktive. Det vil si Kina sin konflikt med Taiwan, og Russlands konflikt og krig i Ukraina.

Ved å se på bruken av hybride virkemidler i de konfliktene hvor vi kan anse disse statene som mest aggressive gir det et best mulig empirisk bakteppe når vi skal drøfte om hybride virkemidler utgjør en sentral del av hvordan moderne konflikter utspiller seg.

Siden konfliktene er forskjellige vil også presentasjonen av casene være noe forskjellig. Kina-Taiwan konflikten er en anspent situasjon og utspiller seg i et område som verdensmakten USA har satt høyt på sin strategiske prioritering. Konflikten utspiller seg mye gjennom diplomatiske kanaler og bruk av ikke-militære virkemidler. Russland-Ukraina casen har siden sin begynnelse eskalert til fullskala krig som følge av den russiske invasjonen 24.februar 2022. Derfor er fokuset i Kina-casen i større grad på kinesisk strategi for å prøve å forutsi noe om Kinas intensjon og hvordan den vil oppnå det. I Russland casen ser vi mer på de konkrete handlingene siden de i større grad er “lenger ut” i konflikten og det er derfor lite relevant å drøfte russisk strategi på sikt.

I Kina-Taiwan casen fokuseres det på Kinas strategi og oppbygging på sikt og hvordan Kina har tilnærmet seg Taiwan. Vi vil legge størst vekt på det storpolitiske bakteppet med USA som aktør og det viktige strategiske arbeidet som har ført til at Taiwan har opprettholdt status quo. Casen vil gi et innblikk i historien etter at Mao kom til makten og hvordan politikken rundt Taiwan har blitt utformet. Casen beskriver videre Kina sin forsvarspolitik og prioriteringer innen strategi og budsjett. Dette er viktig for å vise hvordan Kina har de senere årene satset på modernisering og økt kvalitet i det kinesiske forsvaret. Kina sin virkemiddelbruk mot Taiwan inneholder både elementer fra forsvaret, men omfatter også påvirkningsoperasjoner og vi ser at det har blitt intensivert under Xi Jinping.

Russland-Ukraina casen fokuserer i større grad på russisk historie og hvordan den russiske stat fungerer i dag før den ser på hvordan Russland har tilnærmet seg Ukraina. Dette er for å gi kontekst til den russiske strategiske forståelsen som bakgrunn for konflikten med Ukraina. Det er også viktig å belyse hvordan Vladimir Putin styrer og har organisert makten rundt seg selv i Russland, og implikasjonene dette har, spesielt for krigen i Ukraina. Det betyr også å belyse hvilke ikke-kinetiske virkemidler som har blitt anvendt før- og under invasjonen for å si noe om relevansen for slike virkemidler i analysen.

Kina & Taiwan

“Hide our capacities and bide our time, but also get some things done”

- Deng Xiaoping

Kina har som mål å reetablere sin fulle suverenitet og med dette innlemme Taiwan inn i dagens regime (Pronk, 2021, 6). Dette er et strategisk mål for Beijing for å hevde suverenitet i sine nærområder og gjennom å etablere en marine som kan kontrollere store havområder og bygge en tilstøtende sone til fastlandet med kapasiteter innen sjø-og luftvern. Kina sin politikk går ut på å bygge opp kapasiteter så de oppfattes som et legitimt forsvar (Maizland, 2022).

Taiwan sin eksistens som selvstendig stat er en hump i veien for Kina sine globale ambisjoner.

Dette er en utfordring for det internasjonale samfunnet som ønsker å opprettholde status quo i regionen og støtte Taiwans demokratiske utvikling. Konflikten mellom Kina og Taiwan har dype røtter i historien og blusset opp etter borgerkrigen i Kina i 1949 (Maizland, 2022). Mao Zedong vant kontroll over fastlandet og den nasjonalistiske lederen Chiang Kai Shek gikk i eksil på øya Taiwan. (Maizland,

2022). Taiwan har siden jobbet for sin uavhengighet fra fastlands-Kina og oppnå anerkjennelse internasjonalt. Dette har blitt blokkert fra Beijing som ser på dette som en trussel (Maizland, 2022)

Taiwan er en utbryter av fastlands-Kina og har en geostrategisk posisjon for Kina,

men også konkurrerende stormakter som USA. Denne øya står nå mellom to kjemper der USA har lovet sin støtte dersom Kina angriper Taiwan. President Xi Jinping la i 2017 frem

den nasjonale strategien “the great rejuvenation of the Chinese nation” innen 2049 (Xiaoping, 2021,I) og her kom han også med to mål for modernisering i PLA (People's Liberation Army) innen 2035 og at det Kinesiske forsvaret skal være av “verdensklasse” innen 2049 (Xiaoping, 2021).

Beijing er klar i sin “ett Kina” politikk der Taiwan er en del av Kina (Maizland, 2022). Kina mener at øyen er bundet av en felles forståelse gjort i 1992 kjent som “1992 konsensuset”, som er en forståelse mellom datidens politikere i Kina sitt kommunistparti (CCP) og Kuomintang partiet (KMT) som var regjerende parti på Taiwan i 1992 (Maizland, 2022). Partene har i senere tid vært uenige om hva dette konsensuset egentlig betyr. Taiwan sine representanter mener det aldri var et spørsmål om Taiwan sin suverenitet fra Kina (Maizland, 2022). KMT laget et utdrag til grunnlov som anerkjenner Kina som eier av Taiwan i tråd med konsensuset i 1992 (Laws & Regulations Database of The Republic of China (Taiwan), 1947). Dette har gjort at mange velgere på Taiwan har rettet seg mot DDP (Democratic Progressive Party) som aldri har anerkjent konsensuset fra 1992 (Maizland, 2022). President Tsai som er leder av DDP, har forsøkt å komme med et kompromiss rundt formuleringen som vil falle i bedre smak hos Beijing, der hun blant annet sa at hun var valgt leder i tråd med Kina sin grunnlov. Dette gjør at Taiwan anerkjenner Kina mot og at dette vil gi grunnlag for et selvstendig Taiwan (Office Of the President Republic Of China, 2016).

Konfliktnivået nådde en ny topp da den daværende lederen av representantens hus Nancy Pelosi besøkte øya i august 2020 (Forsvaret, 2023,45). Xi Jinping's politikk de siste årene har økt spenningen mellom Kina og Taiwan da han ble fast bestemt på å tilbakeføre Taiwan under kinesisk kontroll (Maizland, 2022).

Konfliktens historiske og geografiske forankring

Kina ligger i Øst-Asia og grenser til en rekke andre land, inkludert Mongolia, Russland, Nord-Korea, Kasakhstan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Afghanistan, Pakistan, India, Nepal, Bhutan, Myanmar, Laos og Vietnam. Dette gjør Kina til det landet i verden som grenser til flest andre land, noe som gir en forklaring på landets etymologi, der det blant annet kan bety "Riket i midten" (Garberg & Klepsvik, 2023). Kina er det største landet i Asia og det tredje største i verden, med verdens største befolkning på omtrent 1,4 milliarder (Garberg & Klepsvik, 2023).

Kinas politikk er sentralstyrt, men landet er delt inn i 22 provinser (23 inkludert Taiwan), fem autonome regioner, fire bykommuner som er direkte underlagt staten (Beijing, Shanghai, Tianjin og Chongqing) og to administrative regioner i Hong Kong og Macao (Garberg & Klepsvik, 2023). Som Mao en gang sa og nåværende president Xi har gjentatt, styrer partiet, staten, forsvaret, sivile og akademikere, nord, sør, øst, vest, senter - partiet er alt (Doshi, 2021, s. 26).

Drømmen fra Sun Yat- Zen

"Rejuvenation" (复兴) er et sentralt begrep for å forstå Kinesisk politikk i fra 1894 og frem til i dag. Sun Yat-Sen var den som langserte dette som et politiks slagord tilbake i 1894 da han grunnlag det politiske partiet Xingzhonghui (Doshi, 2021, 29) Begrepet kan forstås som en gjenoppstandelse eller at noe samles igjen og ble brukt av Sun Yat -Sen etter krigen mot Japan i 1894 (Doshi, 2021, 29). Det sosialistiske partiet til Sun Yat - Sen hadde som hovedmål å samle Kina til ett rike så det kunne stå samlet og sterkere mot sine fiender (Doshi, 2021, 29).

“Rejuvenation” (复兴) betyr å gjenopprette Kinas nasjonale stolthet og status etter århundrer med ydmykelse og undertrykkelse fra utenlandske makter. Sun Yat-Sen mente at Kina måtte gjennomgå en demokratisk revolusjon for å bli et moderne og selvstendig land som kunne stå opp mot imperialismen og kolonialisme. Han var lederen for Xinhairevolusjonen i 1911 som avskaffet Qing-dynastiet og etablerte Republikken Kina (Doshi, 2021, 30).

Sun Yat-Sens visjon om samlingen har blitt videreført av CCP (Kommunistpartiet) som hevder å være hans arvtaker. CCP har brukt begrepet for å legitimere sin styreform og sine nasjonale ambisjoner. I anledning av 110-årsjubileet for Xinhairevolusjonen holdt president Xi Jinping en tale der han understreket betydningen av rejuvenation for det kinesiske folk. Han sa at Kina er fast bestemt på å oppnå fredelig gjenforening med Taiwan, som er en del av det historiske Kina, og at ingen kan stoppe den kinesiske nasjonens marsj mot rejuvenation (Doshi, 2021, 30).

Slagordet har senere vært i bruk i den andre kinesisk-japanske krig (1937 - 1945), der Deng Xiaoping gjenbrakte det som "veien til gjenoppståelse". I 1978 ble det innført en rekke reformer under Deng, og de ansvarlige for gjennomføringen av reformene ble oppmerksomme på at målet var å samle Kina for å sikre velferd og makt (Doshi, 2021, s. 29). På denne måten fortsatte kinesisk politikk med en rød tråd om at Kinas gjenoppstandelse var det store og langsiktige målet. Kommunistpartiet (CCP) har gjennom tidene med sine ledere brukt Kinas historie som offer for imperier for å konsolidere seg rundt dette målet. Generalsekretær Hu gjentok dette budskapet på den 17. partikongressen, der han sa: "Streben etter den store gjenoppståelse av den kinesiske nasjonen som utallige patrioter og martyrer av revolusjonen har blødd for" (Doshi, 2021, s. 30). I 2017 var det nåværende president Xi Jinpings tur, og på den 19. partikongressen erklærte han at "gjenoppståelse" er kjernen i den kinesiske drømmen og at nasjonen er på vei inn i en ny æra. Han pekte på opiumskrigene som Kinas største ydmykelse og argumenterte for at for å forhindre en lignende situasjon i fremtiden, må Kina gjenoppstå, en oppgave som bare kommunistpartiet kan håndtere (Doshi, 2021, s. 30).

Xi sin førende politikk kan skape en liknende situasjon som man så i utbruddet av første verdenskrig der forholdsvis liten konflikt bryter ut i en større regional krig (Frayer, 2022). Xi har gjort det klart at Taiwan er en av de viktigste strategiske prioriteringene til CCP og dette har ført til mer aggressiv retorikk og økt militær tilstedeværelse (Frayer, 2022)

Taiwan

Taiwan går offisielt under navnet Republikken Kina, men i denne casen forenkler vi det til Taiwan som betyr "Den store øya" (Lundbo, 2023). Mao Zedong med kommunistpartiet etablerte i 1949 Folkerepublikken Kina etter at de seiret i borgerkrigen mot nasjonalistene. Dette førte til at nasjonalistene flyktet til øya og ble starten på en langvarig konflikt mellom fastlandet og øya (Lundbo, 2023).

I teksten *United States, China, and Taiwan: A Strategy to prevent War* av Chris Howard og Arohi Pathak beskrives Kinas endrede politikk overfor Taiwan etter at DPP-støttespiller Tsai Ing-wen ble valgt som president i 2016. (Howard & Pathak, n.d., 26). Kina avsluttet offisiell kontakt med Taiwan og begynte å håndheve avtaler med Taiwan på en selektiv måte. Kina har også gjort det vanskeligere for sympatisører av DPP å jobbe i Kina, forsøkt å redusere

Taiwans diplomatiske allierte, tvunget utenlandske bedrifter til å omtale Taiwan som en del av Kina, og økt militært fokus mot Taiwan (Howard & Pathak, n.d., 26). Kina vil ikke akseptere noe annet fra Taiwan enn et uforbeholdt aksept av Kinas tolkning av 1992-konsensusen. I Kinas syn vil dette bety at Taiwan skal bli absorbert av Kina og bli en spesiell administrativ region, hvor Beijing vil ta kontroll over Taiwans utenriks- og forsvarspolitik. Tsai har avvist denne tolkningen og sagt at dette ikke er akseptabelt for noen regjering i Taiwan (Howard & Pathak, n.d. 27)

De viktigste aspektene ved konflikten mellom Kina og Taiwan, som har røtter i den kinesiske borgerkrigen på 1900-tallet, er at konflikten har blitt mer anspent etter at Tsai Ing-wen fra Det demokratiske progressive partiet (DPP) vant presidentvalget i 2016 og igjen i 2020. DPP er et parti som støtter Taiwans selvstendighet og demokrati, noe som er i strid med Kinas «ett-Kina-prinsipp», som hevder at Taiwan er en del av Kinas territorium (Howard & Pathak, n.d. 27).

Kina har reagert på Tsais seier med å øke presset på Taiwan både diplomatisk og militært i tillegg til andre virkemidler. Kinas mål er å tvinge Taiwan til å akseptere «ett-Kina-prinsippet» og 1992-konsensusen, som er en uformell forståelse mellom de to sidene om at det bare finnes ett Kina, men at de kan ha ulike tolkninger av hva det betyr. I praksis vil dette innebære at Taiwan gir opp sin suverenitet og blir en del av Kina under et «ett land, to systemer»-modell, lik den som gjelder for Hongkong og Macao. Dette er imidlertid uakseptabelt for Tsai og hennes regjering, som mener at Taiwan er en selvstyrt stat med et demokratisk politisk system som må beskyttes. Tsai har også fått støtte fra USA, som er Taiwans viktigste allierte og våpenleverandør, samt fra andre land som deler Taiwans verdier om frihet og menneskerettigheter (Howard & Pathak, n.d.27).

Kina sin relasjon til USA

August 1954 opphørte president Dwight Eisenhower sjø-blokaden rundt Taiwan, noe som førte til at nasjonalisten til Chiang Kai-shek og tusenvis av soldater tok seg til øya (Campbell & Raushenbush, 2023). Svaret fra kommunistene på fastlandet var tung artilleriild over Taiwan, Quemoy og Matsu øyene (Campbell & Raushenbush, 2023). USA truet med å bruke atomvåpen mot fastlands-kina i 1955, noe som førte til at partene tok til forhandlinger. Dette dannet grunnlaget for USA sin involvering og forholdet til det moderne Kina (Campbell & Raushenbush, 2023).

USA etablerte diplomatiske bånd til Taiwan i 1979 og har siden den gang utviklet et sterkt forhold der Taiwan har fått tilgang til kjøp av amerikansk forsvarsmateriell. USA har også inngått en felles forsvarsavtale med øya (Maizland, 2022). Dette har i senere år resultert i utformingen av dokumenter som U.S.-China joint communiqués of the Taiwan Relations Act, som til sammen danner "the six assurances" (TRA) (Kai-shek & Bush, 2017, s. 1). President Reagan måtte i Kongressen i 1982 avklassifisere sine formuleringer rundt Taiwan, der det ble avslørt at USA var en langt sterkere garantist for Taiwans sikkerhet enn de første offisielle uttalelsene antydte (Congressional Research Service, 2020, s. 2).

De seks punktene innebærer blant annet å erkjenne at det kun er ett Kina og at Taiwan er en del av dette, samt at Folkerepublikken Kina (PRC) er den eneste lovlige sentralmakten i Kina. Det har senere blitt diskutert om det å "erkjenne" er det samme som å tolerere den kinesiske posisjonen (Maizland, 2022). Videre avviser USA enhver bruk av militær makt for å løse konflikten og pleier økonomiske og kulturelle bånd med Taiwan gjennom blant annet American Institute in Taiwan. USA forplikter seg også til å selge våpen til Taiwan for å sikre et troverdig forsvar og praktiserer strategisk ambivalens, det vil si å garantere å komme til Taiwans forsvar uten å offisielt garantere det (Maizland, 2022).

I november 2011 presenterte daværende utenriksminister Hillary Clinton en et strategisk notat for President Obama. Clintons oppfordring til "økt investering - diplomatisk, økonomisk og strategisk satsning i Asia-Stillehavsregionen" blir sett på som et trekk for å motvirke Kinas voksende innflytelse (Campbell & Raushenbush, 2023). Den måneden, på toppmøtet i Asia-Pacific Economic Cooperation, kunngjorde USAs president Barack Obama at USA og åtte andre nasjoner hadde kommet til enighet om Trans-Pacific Partnership - en multinasjonal frihandelsavtale. Obama annonserte senere planer om å utplassere 2.500 marinesoldater i Australia, noe som førte til kritikk fra Beijing (Campbell & Raushenbush, 2023).

I 2014 tok en amerikansk domstol ut tiltalesle mot fem kinesiske hackere, angivelig med bånd til People liberation army, for å ha stjålet handelsteknologi fra amerikanske selskaper (US Department of Justice, 2014). Som svar stopper Beijing sitt samarbeid i den amerikansk-kinesiske arbeidsgruppen for cybersikkerhet. Året etter ga amerikanske myndigheter signaler om at det er bevis for at kinesiske hackere står bak det store nettbruddet i Office of Personnel

Management. Innbruddet gjorde at data fra tjue-to millioner nåværende og tidligere føderale ansatte ble lekket (Campbell et al., n.d.).

Gjennom strategisk ambivalens har USA klart å opprettholde fred ved å balansere politisk mellom Taiwan og Kina. Dette innebærer at USA støtter Taiwans forsvarsevne uten å love militær hjelp i tilfelle et kinesisk angrep (Maizland, 2022). Hensikten er å unngå en direkte konfrontasjon med Kina, som anser Taiwan som en adskilt provins som må gjenforenes med makt om nødvendig. Men denne politikken har blitt utfordret av økende spenninger i regionen, der Kina har trappet opp sin militære aktivitet rundt Taiwan og truet med invasjon. USA har på sin side sendt spesialsoldater til Taiwan for å trene opp taiwanske styrker og solgt avanserte våpen til øya. President Joe Biden har også uttalt at USA kan forsvare Taiwan mot Kina, noe som bryter med den tradisjonelle holdningen om strategisk tvetydighet. Dette kan tolkes som enten en bevisst opptrapping eller et uheldig språklig feiltrinn fra Bidens side. Uansett er det klart at situasjonen i Taiwanstredet er på sitt mest anspente på 40 år, og at USAs rolle som en stabiliserende faktor er under press. Det gjenstår å se om USAs strategiske ambivalens vil fortsette eller endres i lys av Kinas økende aggressivitet og Taiwans ønske om internasjonal anerkjennelse (Maizland, 2022).

USA og Kina har opprettholdt åpne kanaler for kommunikasjon og dialog om forsvarsspørsmål gjennom ulike mekanismer, som forsvarspolitiske koordineringssamtaler og militære maritime konsultasjonsavtaler. USA har også uttrykt sin forpliktelse til å opprettholde felles prinsipper med sine allierte og partnere i Indo-Stillehavsregionen, og til å fremme et stabilt, konstruktivt og resultatorientert forsvarssamarbeid med Kina (Xiaoping, 2021, 5).

Kinas økonomiske, militære og strategiske tankesett

“As PRC leadership view a divided China as a weak China, they argue for “full reunification”
(Xiaoping, 2021,3).

Kina har som et strategisk mål om å bli en global leder innen teknologi og innovasjon. Landet investerer tungt i forskning og utvikling, samt i å tiltrekke seg og utdanne talentfulle

mennesker. Kina ønsker å være selvtilstrekkelig innen teknologi for å unngå avhengighet av andre land og for å styrke sin nasjonale sikkerhet (Forsvaret, 2023, s. 23).

Å være selvforsynt innen teknologi er knyttet til Kinas økonomiske styrke som et maktmiddel. Kina har som mål å opprettholde høy økonomisk vekst og sosial stabilitet, samt å utvide sin innflytelse i regionen og verden. Kina bruker sin økonomisk makt til å fremme sine interesser og verdier, samt til å motvirke press fra andre land, spesielt USA (Forsvaret, 2023). Kina søker også et verdenssystem orientert mot Kina, der landet kan spille en ledende rolle i internasjonale organisasjoner og normer. Kina ønsker å forme det globale systemet i tråd med sine egne interesser og visjoner, samt å utfordre den vestlige dominansen og verdensordenen. Kina fremmer sin egen modell for utvikling og styring som et alternativ til demokrati og menneskerettigheter (Forsvaret, 2023).

Et annet viktig strategisk mål for Kina er gjenforening av territorier som Hongkong, Macao og Taiwan. Disse områdene anses som en del av "ett Kina" av Beijing-regimet, og enhver separatistisk bevegelse blir sett på som en trussel mot nasjonal suverenitet og integritet. For å oppnå dette målet er Kina avhengig av å nå bestemte mål innen modernisering for eventuelt å kunne gjennomføre en tvungen gjenforening (Forsvaret, 2023). Dette innebærer blant annet å styrke sitt militære apparat, sin politiske innflytelse og sin økonomiske tiltrekningskraft overfor disse områdene.

Økonomisk:

- Den økonomiske politikken til Beijing har gjennom en femårsplan fra 2021 mot 2025 gjort det klart at landet skal inn i et nytt utviklingsmønster gjennom "dual circulation (双循环)." Dette fokuserer på en akselerering i hjemlige nasjonalt konsum og marked. Markedet skal tilrettelegges forsyning av teknologi med god kvalitet og nyskapning som sørger for økonomisk vekst. Markedet skal gjenspeile et internasjonalt behov, men har til hensikt å styrke Kina sin sikkerhet gjennom militær og sivil teknologi (Xiaoping, 2021, 4).

- For at Beijing skal ha legitimitet i det internasjonale landskapet, har de utviklet en økonomisk plan for å styrke forsvaret. Økonomisk virkemiddelbruk er bare ett av verktøyene de ser på som effektive i forhandlinger med andre stater.
- Moderniseringen av PLA gjennom å øke forsvarsbudsjettet og lage langsiktige løsninger inne forsvarsmateriell (Xiaoping, 2021,4).

I tillegg til intervensjoner i konfliktene mellom Russland-Ukraina og Saudi-Iran, har Xi fremmet tre nye initiativer for å utvide hans visjon for verden (Cheng, 2023) Disse er kalt globalt utviklingsinitiativ, -sikkerhetsinitiativ, og -sivilisasjonsinitiativ, søker de å posisjonere Kina som en nasjon, som andre land som er skeptiske til USAs hegemoni, kan gjøre forretninger med, søke sikkerhetsgarantier fra, og finne respekt hos (Cheng, 2023).

Xi's skjerpede retorikk reflekterer en tro på at Kina kan fungere som en motvekt til Vesten og dets framstilling av en konfrontasjon mellom demokrati og autokrati. I stedet for å være et autoritært land, slik president Biden ville ha det, ønsker Xi at nasjoner rundt om i verden, særlig i det globale sør, skal betrakte Kina som en stemme for fornuft, en økonomisk modell og en vennligsinnet makt som kan stå imot en USA-ledet vestlig orden som den ser på som belærende og truende (Cheng, 2023).

Strategiske operasjoner

PRC (Folkerepublikken Kina) gjennomfører påvirkningsoperasjoner som retter seg mot kulturelle institusjoner, medieorganisasjoner, næringsliv, akademiske og politiske samfunn i USA, andre land og internasjonale institusjoner, for å oppnå utfall som er gunstige for sine strategiske mål (Xiaoping, 2021, 10)

- CCP (Kinesiske kommunistparti) søker å påvirke nasjonale, utenlandske og multilaterale politiske forvaltningsorganer og offentlig mening til å akseptere Beijings fortellinger og fjerne hindringer som hindrer måloppnåelse. CCP-ledere anser trolig åpne demokratier, inkludert USA, som mer mottakelige for innflytelsesoperasjoner enn andre typer regjeringer (Xiaoping, 2021, 10)
- PLA (Folkets frigjøringshær) har lagt vekt på utviklingen av sin "Tre krigføring" - konsept - bestående av psykologisk krigføring, påvirknings-krigføring og rettslig krigføring - i sin operasjonelle planlegging siden 2003. PLA vil sannsynligvis fortsette å utvikle sine digitale påvirkningsmuligheter ved å inkorporere fremskritt innen

kunstig intelligens (AI) for å forbedre kvaliteten og benektelsen av meldingene sine (Xiaoping, 2021, 10).

Forsvarspolitik og kapasiteter

PRC (Folkerepublikken Kina) har uttalt at deres forsvarspolitik har som mål å beskytte Kina sin suverenitet, sikkerhet og utviklingsinteresser. (Xiaoping, 2021, 5). Kinas militære strategi er basert på konseptet "aktivt forsvar", noe som betyr at Kina ikke vil starte en aggressiv handling, men vil svare resolutt på enhver oppfattet trussel eller provokasjon (Xiaoping, 2021, 5). Kinas ledere understreker viktigheten av å styrke PLA til å bli en hær i "verdensklasse" innen 2049, som en essensiell del av deres strategi for å gjenopplive Kina til å bli en "stor moderne sosialistisk nasjon". For å oppnå dette målet, har Kina igangsatt en omfattende reform av sitt nasjonale forsvar og væpnede styrker, som inkluderer å forbedre sine fellesoperasjonsevner, øke sin kampklarhet og trening, og modernisere sine våpen og utstyr (Xiaoping, 2021, 5).

I 2020 satte PLA en nytt mål for modernisering innen 2027, for å akselerere den integrerte utviklingen av mekanisering, økt integrert informasjonsdeling av Kinas væpnede styrker, noe som, hvis det blir realisert, vil gi Beijing mer troverdige militære alternativer i en Taiwan-operasjon (Xiaoping, 2021,5) I november 2020 utstedte CMC "Kinas folkefrigjøringshærs fellesoperasjonskontor", som beskrives som den "øverste loven" i PLA's kampdoktrinesystem i den "nye æraen", som vil styrke kravene og prosedyrene for fellesoperasjoner, kampstøtte, nasjonal forsvars mobilisering og politisk arbeid (Xiaoping, 2021, 5).

I 2020 var PLA primært orientert mot å "beskytte" sine oppfattede "suverenitets- og sikkerhetsinteresser" i regionen, samtidig som de understreket en større global rolle for seg selv. Dette gjorde de ved å å levere COVID-19-hjelp i utlandet og holde øye med utenlandske militære anlegg, i samsvar med Kinas forsvarspolitik og militær strategi (Xiaoping, 2021, 5).

Fra 1989 til 2021 har Kinas militærutgifter økt betydelig. Utgiftene startet på rundt 10,5 milliarder amerikanske dollar i 1989 og vokste til over 250 milliarder amerikanske dollar i 2021 (World Bank, 2022). Dette gjenspeiler Kinas fokus på å modernisere og utvide sine militære kapabiliteter gjennom de siste tiårene. Faktorer som bidrar til denne veksten inkluderer landets raske økonomiske utvikling, teknologiske fremskritt og et stadig skiftende geopolitisk landskap (World Bank, 2022). Selv om Kina offentliggjør et offisielt forsvarsbudsjett, er det stor debatt om hvor mye Kina faktisk bruker på militæret. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) anslår det samlede beløpet for 2021 til å være 293,4 milliarder amerikanske dollar, og International Institute for Strategic Studies (IISS) anslår tallet til 285 milliarder amerikanske dollar (Center for Strategic & International Studies, 2023). Grunnen til at dette er vanskelig å anslå er, utenom hemmelighold, Kina sin definisjon om hva som skal dekkes av forsvarsbudsjettet og hva som kan innlemmes i andre departement (Center for Strategic & International Studies, 2023). De offisielle dokumentene som kan si noe om Kina sitt forsvarsbudsjett inkluderer ikke utgifter innen forskning og utviklingsprosjekter, romprogrammet, mobilisering og totalforsvar og utgifter knyttet til rekruttering og mat til militære styrker (Center for Strategic & International Studies, 2023).

Peoples Armed Police (PAP) er også ekskludert fra forsvarsbudsjettet og er estimert til å ha en total kostnad på 2 milliarder RNB mot det totale forsvarsbudsjettet på 1,044 billioner RNB (Center for Strategic & International Studies, 2023). Denne enheten er en paramilitær politistyrke som har sitt virkeområde innenfor Kina sine grenser og skal ta vare på "Public security". Styrken kan dog settes hurtig opp til å være en kapabel mekanisert infanteristyrke, som er godt utstyrt med lik uniform og våpen som PLA (Center for Strategic & International Studies, 2023).

Kina har opprettholdt en politikk om "no first" når det gjelder bruken av atomvåpen siden landet utførte sin første atomprøvesprengning i 1964 og erklærte: "Den kinesiske regjeringen erklærer herved at Kina aldri vil være den første til å bruke atomvåpen til enhver tid og under noen omstendigheter." (Sayler, 2021, 23) Senere utvidet Kina dette løftet og lovet at de ikke under noen omstendigheter skulle "bruke eller true med å bruke atomvåpen mot ikke-atomvåpenstater eller atomvåpenfrie soner. Kina har konsekvent gjentatt disse løftene, sist i sin forsvarsrapport for 2019 (Sayler, 2021, 23). Kina er den eneste atommakten som har

erklært en ubetinget politikk om ingen førstegangsbruk. Blant noen analytikere i Kina og Vesten er det debatt om detaljene og mulige endringer i Kinas politikk om ingen førstegangsbruk (Sayler, 2021, 23).

PLA har blitt tildelt oppgaven med å opprettholde strategisk avskrekking og evnen til å gjennomføre en atomvåpenmotstand siden 1966 (Sayler, 2021, 24). Kinas forsvarsrapport for 2019 sier at Kina følger en atomstrategi for "selvforsvar". Dette vil si at de holder sine atomvåpenkapasiteter "på et minimumsnivå" som kreves for å "opprettholde nasjonal strategisk sikkerhet ved å avskrekke andre land fra å bruke eller true med å bruke atomvåpen mot Kina." (Sayler, 2021, 24).

I 2020 vurderte det amerikanske forsvarsdepartementet at Kinas atomvåpenarsenal utgjør en reell avskrekkingsskapasitet. Den øker i størrelse og mangfold for å forbedre deres evner. Imidlertid er Kinas atomvåpenarsenal fortsatt mye mindre enn de til USA og Russland. Kina fokuserer hovedsakelig på å avskrekke potensielle motstandere fra å bruke atomvåpen mot Kina, heller enn å delta i et atomvåpenkappløp (Sayler, 2021, 24).

Kina sin fremgangsmåte mot Taiwan

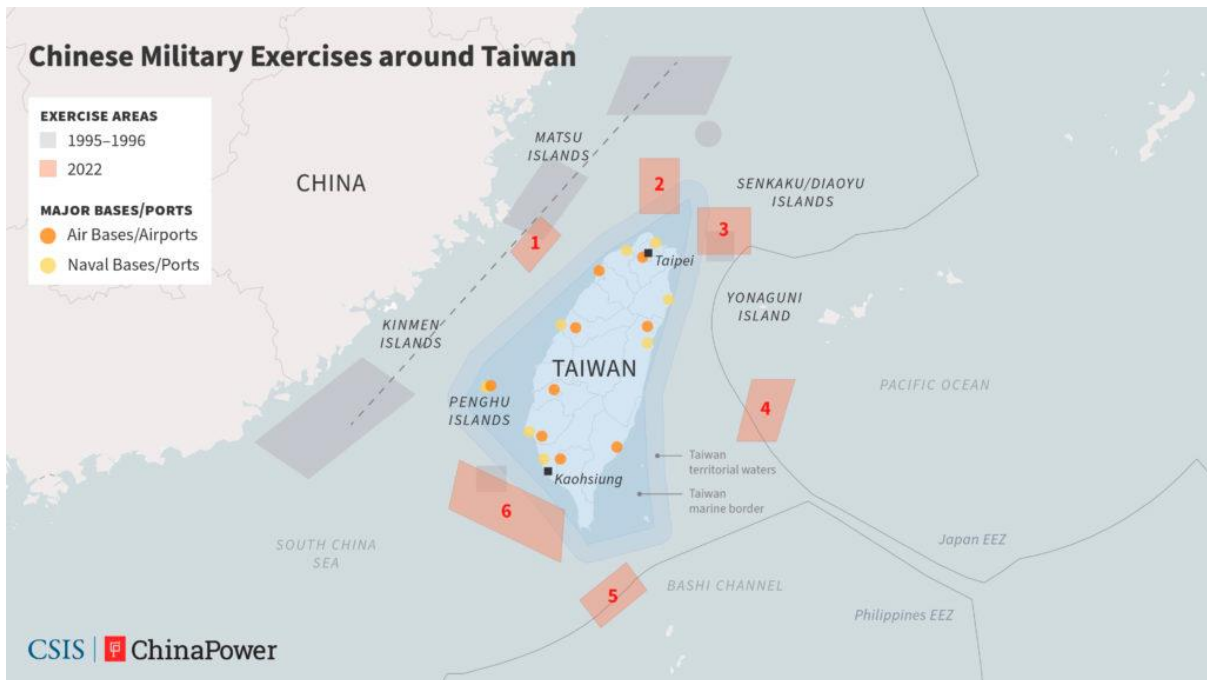
Kinas komplekse og sensitive forhold til Taiwan er preget av en tosporet tilnærming som kombinerer økonomisk integrasjon, politisk engasjement og militær avskrekking. Basert på historisk bakgrunn og det enhetlige Kina-prinsippet, har Kina økt sitt militære press på Taiwan, noe som har skapt bekymring for eskalering og potensiell væpnet konflikt. USAs rolle i situasjonen er avgjørende, og under Biden-administrasjonen har USA bekreftet å fortsette sin støtte til Taiwan og kritisert Kinas militærpress. Kinas fremtidige fremgangsmåte vil sannsynligvis bli påvirket av innenrikspolitiske forhold, USAs politikk og den generelle geopolitiske konteksten. (Maizland, 2022)

Diplomatisk har Kina kuttet all offisiell kommunikasjon med Taiwan siden 2016, og forsøkt å isolere Taiwan internasjonalt ved å overtale flere land til å bryte diplomatiske forbindelser med øya. Kina har også krevd at utenlandske selskaper og organisasjoner anerkjenner Taiwan

som en del av Kina, og truet med sanksjoner hvis de ikke gjør det . Militært har Kina økt sin tilstedeværelse og aktivitet rundt Taiwan, blant annet ved å sende kampfly og krigsskip inn i Taiwans luftrom og territorialfarvann. I august 2022 gjennomførte Kina den største militærøvelsen noensinne i området rundt Taiwan, som ble sett på som en mulig forberedelse til en invasjon eller blokade av øya. (Howard & Pathak, n.d. 27)

Kina anser Taiwan som en adskilt provins som må gjenforenes med fastlandet med makt om nødvendig. Taiwan har derimot et eget demokratisk valgt styre og et sterkt ønske om å bevare sin politiske og økonomiske autonomi. Spenningen mellom de to sidene har økt siden valget av Taiwans president Tsai Ing-wen i 2016, som har avvist å akseptere en form for avtale som hennes forgjenger Ma Ying-jeou godtok for å tillate økt samarbeid over stredet. (Maizland, 2022)

Beijing har trappet opp sitt politiske og militære press på Taiwan ved å fly jagerfly nær øya, true med sanksjoner mot land som anerkjenner Taiwan diplomatisk, og undergrave Taiwans internasjonale deltakelse i organisasjoner som Verdens helseorganisasjon (WHO)(Maizland, 2022). Analytikere frykter at et kinesisk angrep på Taiwan har potensial til å trekke USA inn i en krig med Kina (Maizland, 2022)

Bilde: Viser kinesiske øvelser i 2022 mot hvordan de var lokalisert i 1995-96

hentet fra <https://www.strategicstudyindia.com/2022/08/tracking-fourth-taiwan-strait-crisis.html>

USA har ikke formelt anerkjent Taiwan siden 1979 da det opprettet diplomatiske forbindelser med Kina. Men USA har også lovet å hjelpe Taiwan med å forsvare seg gjennom våpensalg og uoffisielle kontakter. Den amerikanske politikken overfor Taiwan er basert på tre kommunikéer signert mellom USA og Kina fra 1972 til 1982, samt på Taiwan Relations Act fra 1979 og Six Assurances fra 1982 (Maizland, 2022). Denne politikken søker å opprettholde status quo i stredet ved å avskrekke både kinesisk aggresjon og taiwansk uavhengighetserklæring. Den balanserer også USAs strategiske interesser i regionen med sine økonomiske bånd til Kina (Maizland, 2022).

Biden-administrasjonen har fulgt en lignende tilnærming som den Trump-administrasjonen hadde ved å fortsette våpensalgene og bekrefte Trump-administrasjonens beslutning om å

tillate amerikanske tjenestemenn å møte mer fritt med taiwanske tjenestemenn. Den har også uttrykt sin støtte til Taiwans deltakelse i globale fora og sin bekymring for Kinas militære aktivitet nær øya. (Maizland, 2022)

Men noen eksperter mener at USA bør endre og klargjøre sin strategi for å forhindre krig over Taiwan. I en ny rapport foreslår Robert D. Blackwill og Philip Zelikow at USA bør bekrefte at det ikke prøver å endre Taiwans status; arbeide med sine allierte, spesielt Japan, for å utarbeide nye planer som kan utfordre kinesiske militære trekk mot Taiwan og hjelpe Taiwan med å forsvare seg; men legge byrden av å utvide en krig på Kina; samt fremme dialog mellom Beijing og Taipei (Howard & Pathak, n.d.).

De argumenterer også for at USA bør styrke sine diplomatiske bestrebelser på å redusere spenningen mellom de to sidene gjennom multilateralt samarbeid om felles utfordringer som pandemien, klimaendringene og cybersikkerheten (Howard & Pathak, n.d.).

Ved å gjøre dette kan USA bidra til stabilitet og internasjonal politikk i regionen uten å risikere en konflikt med Kina eller svekke Taiwans frihet (Howard & Pathak, n.d.).

Kinas forhold til Taiwan er et komplekst sikkerhetspolitisk tema, og har stor betydning for regional stabilitet og internasjonal politikk (Frayer, 2022). For å forstå Kinas nåværende fremgangsmåte mot Taiwan, er det viktig å kjenne til den historiske bakgrunnen og den politiske konteksten. Etter den kinesiske borgerkrigen som endte i 1949, etablerte det kinesiske kommunistpartiet (KKP) Folkerepublikken Kina (PRC) på det kinesiske fastlandet, mens Kuomintang (KMT) ledelsen flyktet til Taiwan og etablerte Republikken Kina (ROC). Siden da har Kina og Taiwan eksistert som separate politiske enheter, men Kina anser Taiwan som en del av sitt territorium og har til hensikt å gjenforene øya med fastlandet.

Kina har vedtatt en tosporet tilnærming til Taiwan, som kombinerer politiske, økonomiske og militære tiltak. På den ene siden søker Kina å vinne hjertene og sinnene til det taiwanske folket ved å fremme økonomisk integrasjon og kulturelle bånd mellom de to sidene. På den andre siden opprettholder Kina et betydelig militært press mot Taiwan og har utviklet kapabiliteter som er rettet mot å avskrekke eller, om nødvendig, tvinge Taiwan til gjenforening (Maizland, 2022)

Kinas militære strategi overfor Taiwan er basert på en Anti-Access/Area Denial (A2/AD) strategi som har som mål å hindre eller forsinke USAs og andre lands inngripen i tilfelle en væpnet konflikt i Taiwanstredet (Xiaoping, 2021). Noen av de viktigste aspektene ved denne strategien er Kinas strategiske avskrekking, sjømakt og ubåtkrigføring, økende militærøvelser og informasjonskrig og cyberoperasjoner (Xiaoping, 2021). Kina fortsetter å styrke sin strategiske avskrekkingskapabiliteter ved å utvikle og utplassere interkontinentale ballistiske missiler, hypersoniske glidevåpen og andre avanserte teknologier som kan true USAs sikkerhetsgarantier til Taiwan og regional stabilitet styrkes. Kina ønsker med dette at disse kapabilitetene kan redusere USAs vilje til å intervensere i en krise eller eskalere en konflikt med Kina (Xiaoping, 2021).

Kinas sjømakt og ubåtkrigføringskapabiliteter er en nøkkelkomponent i A2/AD-strategien. Kina har investert betydelig i å bygge nye hangarskip, moderne destroyere og kryssere, samt konvensjonelle og atomubåter som kan dominere sjøområdene rundt Taiwan og utfordre USAs og andre lands tilstedeværelse i regionen. Disse kapabilitetene er viktig for å kunne gi Kina et overtak i en eventuell maritim konfrontasjon med USA eller andre land. (Xiaoping, 2021).

Militære øvelser har alltid vært en del av Beijing sin strategi for å vise styrke. Det kan også tolkes som et verktøy i psykologisk krigføring mot Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 478). Kina har økt omfanget og kompleksiteten av sine militære øvelser rettet mot Taiwan for å forbedre sin evne til å gjennomføre en eventuell invasjon av øya og avskrekke taiwanske og amerikanske militære styrker (Xiaoping, 2021). Disse øvelsene er de største luft- og sjømanøvrer som Kina har gjennomført de siste årene, samt øvelser som involverer amfibiske angrepsstyrker, spesialstyrker og strategiske styrker. Disse øvelsene har både operasjonelle og psykologiske effekter på Taiwan (Xiaoping, 2021).

Kina har en historie med å sette store militærøvelser og prøveskytinger til perioden det er valg i Taiwan. Under presidentvalget i 1996 gjennomførte Kina hele seks store militærøvelser i løpet av et år som var målrettet mot øya. Det ble blant annet skutt missiler som landet bare noen kilometer fra Taiwans kyst (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.478). Etter å ha

mislykket i å påvirke presidentvalget i 2016 har Kina gjennomført en rekke militære øvelser som går ut på å invadere en øy. PLA har også fasiliteter som en replika av sentrum Taipei og en kopi av presidentpalasset. Dette blir brukt til å gi realistisk øving til soldatene, men også som en del av den psykologiske krigføringen mot Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 478).

ADIZ - Air Defence Identification Zone - Er Taiwans luftherredømme. Etter presidentvalget i 2020 gjennomførte Kina 380 krenkelser med militære fly gjennomfører ofte stresstester der de krenker luftherredømme til Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 478 - 479). I 2021 fløy 148 fly fra kinesiske luftforsvaret inn i Taiwans ADIZ på bare fire dager (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 479). Dette foregår parallelt med at kinesisk media fører en eskalerende retorikk på alle kanaler (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 479). Flytypene kan variere med det har vært en økning i flytypene H-6 bombefly eskortert av jagerfly. Disse innehar kapabiliteten til å være atomvåpen (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 480).

Kinesisk bruk av hybride virkemidler

Kina bruker en rekke gråsonestrategier overfor Taiwan for å presse landet til å godta Kinas krav om å være en del av Kina. Dette inkluderer å bruke økonomisk press ved å true med sanksjoner mot taiwanske selskaper som ikke adlyder Kinas ønsker, samt å bruke diplomatiske midler for å isolere Taiwan på den internasjonale arenaen (Escriche, 2022). Kina bruker også militære midler, som økt patruljering og demonstrasjoner av militær styrke, for å true Taiwan og øke presset (Escriche, 2022)

Informasjonskrigføringskapabiliteter og cyberoperasjoner for å samle etterretning, påvirke opinionen og potensielt forstyrre kritisk infrastruktur i Taiwan og andre land er foretrukket fremgangsmåte av Beijing (Xiaoping, 2021). Dette er en viktig del av Kinas strategi for å oppnå politiske og militære mål uten nødvendigvis å ty til væpnet konflikt samtidig som de opprettholder en troverdig benektelse for omverden (Xiaoping, 2021). Disse kapabilitetene kan bidra til å skape usikkerhet, mistillit og splittelse mellom Taiwan, USA og andre allierte (Xiaoping, 2021).

Kina har etablert såkalte “Post - helpers” (貼文小幫手) som er selskap der det produseres falske kontoer som kan promotere produkter eller personer mot betaling (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 449). Dette har blitt brukt aktivt i markedsføring gjennom falske artikler eller sider de siste ti årene. Dette verktøyet har nå spesialisert seg på politiske kampanjer og kan derfor benyttes til politisk påvirkning fra Kina. “AutoPolitical” er et eksempel på et slikt selskap som har det fengende mottoet “win an election with artificial intelligence.” (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 449). Disse selskapene er organisert gjennom andre stråselkap og kan sjelden bli koblet direkte tilbake til det offisielle Kina (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 449).

Beijing har også etablert et nettverk av buddhistiske templer som kan organisere møter og overføre penger til aktivister på Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 450). I 2021 regnet man med at dette omfattet omkring 30 templer som arrangerte pilegrimsferder og lukkede møter. Taiwanske myndigheter har gjennomført informasjonskampanjer rettet mot det buddhistiske miljøet på øya for å advare mot Beijings evne til påvirkning (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 451).

Ansatte i det Taiwanske forsvaret er spesielt utsatt for påvirkning og rekruttering. Erfarne offiserer og pensjonerte generaler, spesielt nylig pensjonerte generaler, er et hovedmål for Beijing. De innehar kunnskap om Taiwans forsvarskapasiteter og organiseringen av landets væpnede styrker, og fordi de har et stort og omfattende nettverk av fortsatt aktive kolleger som har nådd de høyeste nivåene i sektoren (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 451). Disse unge pensjonistene blir derfor invitert til Kina for å delta i seremonier, der de representerer One China-politikken (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 451).

Påvirkningsoperasjoner fra Kina er omfattende og blir aktivt brukt i mange forskjellige samfunnslag. De måleretter seg mot taiwanere som bor på Taiwan, men også de litt over en million taiwanere som bor i Kina. (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 452). Populære influencere på store medier som Tik-Tok og YouTube har også opplevd et økende press om å promotere et samlet Kina budskap. Mot Taiwanere som bor i Kina har et narrativ kalt “spøkelsesøya” (鬼島) blitt hyppig kringkastet for å styrke Kina sitt budskap om å hjelpe

Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 456). Dette narrative går ut på å beskrive en håpløs fremtid for unge mennesker som vokser opp i Taiwan og mot selskaper som etablerer seg der. Gjennom tradisjonelle og sosiale medier tegner de en fremtidig spøkelsesøy som man ikke vil være den siste som forlater og sier det allerede er en pågående “hjerneflukt” fra øya (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 456).

Made in China?

Kina har vært kjent for å lage kopier av både teknologi og produkter som biler, pcer og klær - dette har lenge blitt kjent som et billigprodukt som er “godt nok” for konsumenten. De senere årene har Kina hatt fokus at de skal kunne lage produkter med høyere kvalitet. Dette med hjelp av vestlig teknologi som har blitt kopiert. Men det er ikke bare her Kina har tatt ideer og gjort de til sine egne. Russifiseringen av metoder innen påvirkning og etterretning har lenge vært spekulert i når det kommer til Kina sine operasjoner (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 620). Ser man på de nevnte operasjonene mot Taiwan som påvirkningen av presidentvalget i 2018, er det klare trekk og likheter med operasjoner Russland har ført i blant annet Ukraina (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 620). Kina har siden 2018 gjennomført omfattende operasjoner mot både Hong Kong og Taiwan. Dette er områder Kina kjenner godt til både geografisk og politisk, samt at de føler at de har god kontroll. Da de ser at de lykkes i disse operasjonene kan de benytte seg av samme oppskrift, men med et globalt fokus (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 620).

Russifiseringen av kinesiske operasjoner noen likeheter eller elementer som mest sannsynlig er tatt fra den russiske verktøykassen (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 620).

Konkrete eksempler på at Kina har brukt russiskliknende metoder er den ekspansive bruken av troll på vestlige medier som Twitter, Facebook og YouTube (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 263). De Russiske “Trollfabrikkene” ble for allmenheten best kjent etter presidentvalget i USA 2016 da de sto bak en massiv påvirkningoperasjon. Kina sin implementering av denne typen fabrikk har blitt pekt på som en tydelig erfaringsinnhenting fra Beijing når det kommer til hvordan man kan polarisere en befolkning med bruk av troll (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 623). I 2017 kom det klare tegn på at Kina hadde liknende metoder under utvikling og dette ble kalt en “russisk liknende påvirkningsoperasjon” og i

2020 under pandemien ble dette brukt både nasjonalt i urolige områder som Hong Kong og globalt for å spre et kinesisk narrativ på årsakene til pandemien (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 624).

Et typisk resultat av en vellykket utvikling av disse trollfabrikkene er investeringene som myndighetene i Beijing gjorde i vestlige sosiale nettverk. Dette er noe som også russiske myndigheter hadde gjort for mange år siden (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 623).

Kommunistpartiet så betydningen av å samle det kinesiske narrative også på et globalt nivå gjennom SoMe. Dette startet med en hensikt om å spre et positivt narrativ om Kina, men har det siste tiåret blitt dratt mer mot et fiendtlig narrativ mot vestlige makter (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 624). Simultant forsøkte de å styre de diskusjonene som gikk direkte på Kina.

Befestning av havområdene

Kina har hevdet suverenitet over store deler av Sør-Kina-havet, selv om dette strider mot kravene fra flere andre land i regionen (Escriche, 2022). Kina bruker gråsonestrategier for å presse andre land til å akseptere Kinas krav (Escriche, 2022). Dette inkluderer å bygge kunstige øyer og installasjoner på områder som andre land også hevder suverenitet over, samt å bruke sin økonomiske makt og politiske påvirkning for å overbevise andre land om å adlyde Kinas ønsker (Escriche, 2022). Kina har også hevdet suverenitet over en rekke øyer som både Kina og Japan har krav på. Kina bruker gråsonestrategier for å øke presset på Japan og tvinge landet til å godta Kinas krav. Dette inkluderer å øke sin militære tilstedeværelse i området, samt å bruke propaganda og desinformasjon for å svekke støtten til Japan blant den japanske befolkningen (Escriche, 2022).

Overordnet bruker Kina en rekke ulike kapasiteter og taktikker for å oppnå sine politiske mål i regionen, og mange av disse taktikkene er ikke-militære og kan være vanskelige å bekjempe med tradisjonelle militære midler. For å møte denne trusselen, må landene i regionen utvikle effektive motstrategier og samarbeide tettere for å styrke sin motstandsdyktighet mot Kinas gråsonestrategier (Escriche, 2022).

Russlands konflikt med Ukraina

Ukraina var gjennom en årrekke en del av det russiske imperiet, også gjennom Sovjetunionens tid. Siden Sovjetunionens fall ble Ukraina i økende grad forsøkt inkludert i den Vestlige sfære og etterhvert som det post-sovjetiske Russland følte sine interesser utfordret av Vesten, ble dette opplevd som et problem for Russland. Dette ville særlig gjøre seg gjeldende dersom Ukraina skulle innlemmes i NATO eller EU. Men Ukraina hadde i likhet med Russland utstrakt korrupsjon og maktsentrene var dominert av russisk-vennlige. Men da Russland-vennlige president Viktor Janukovitsj ble avsatt, arrangerte Kreml en militær operasjon for å annektere Krim-halvøya i 2014. De bidro også til å starte væpnede separatistbevegelser i de østlige delene av Ukraina og forsøkte det samme i sør-vest Ukraina. Vestens reaksjon på annekteringen av Krim var relativt milde sanksjoner og statene lyktes ikke å stå samlet i å straffe Russland. Derfor trodde antagelig Putin at reaksjonen ville være både lite skadelig og samlet fra vestlig side da han 24.februar 2022 invaderte Ukraina med intensjon om å okkupere hele landet.

Russland har i konflikten/krigen med Ukraina deployert flere av sine ikke- Kinetiske og hybride virkemidler i forsøk på å svekke Ukraina som stat. Russland har benyttet seg av virkemidler mot vestlige land for å svekke deres evne og vilje til å støtte Ukraina og sanksjonere Russland. Over et år etter invasjonen pågår fortsatt krigen i Ukraina. Russland har per mars 2023 mistet nærmere 200,000 soldater og har tapt nesten 10,000 militære fartøy, herunder 1,895 stridsvogner og omlag 2,240 pansrede infanteri-kjøretøy (Gibbons, 2023) (Mitzer, 2023).

Putin beskriver Russland som under trussel om invasjon fra NATO, med det drar han på et kulturelt minne og Russlands fortid. Der de gjentatte ganger har vært ofre for stormaktsambisjonene til andree europeiske stormakter. Putins frykter er kanskje ikke de eneste som hører til fortiden, han egne ambisjoner for Russland har også sine røtter i tidligere storhet. I juni 2022 uttalte Vladimir Putin at han, i likhet med Peter den Stores krig med Sverige på starten av 1700-tallet, jobber for å ta tilbake det som tilhører Russland (Roth, 2022). Putin har gjentatte ganger referert til tidligere russisk storhet, en storhet han selv ønsker å gjenopprette.

Peter den Store var en av Romanov-Tsarene som regjerte i Russland fra 1613 frem til Tsar Nicholas II abdiserte i 1917 som følge av februarrevolusjonen (Service, 2020, s.33). Gjennom disse årene hadde Russland jaget Napoleon tilbake til Frankrike i 1812, kjempet med mindre suksess mot britiske og franske tropper på Krim i 1854-1856, vant krigen mot Tyrkia i 1878 og led et stort tap i krigen med Japan i 1904-1905 (Service, 2020, s.1-3). De kom seirende ut av både første- og andre verdenskrig og utkjempet proxy-konflikter med USA som motpart gjennom den kalde krigen (Merriman, 2010, s.1112, s.1135). Etter den kalde krigen og Sovjetunionens fall gjennomgikk Russland store endringer og Vladimir Putin kom til makten først som statsminister i 1999 og deretter president i 2000. Gjennom hans tid har Russland gått fra å være positivt innstilt til USA og Vesten til å være det mest sanksjonerte landet i verden. Putin har ført offensiver i Tsjetsjenia, Georgia, Syria og Ukraina (Åslund, 2019, s.241).

Russisk historie

Det russiske imperiet sprang ut fra fyrstedømmet Moskva som var en relativt liten stat frem til sine ekspansjoner på 1400-tallet da det erobret Novgorod og flere av sine omliggende områder (Merriman, 2010, s.268). Moskva ble etter hvert sentrum for den russisk-ortodokse kirke og dens makt økte fra 1500. Ivan IV, bedre kjent som Ivan den Grusomme, ble den første tsaren av Russland. Han forsøkte etablere en stat med et sterkt militær og gode inntekter ved å gi nobiliteten eiendom i bytte mot militærtjeneste og beskyttelse mot bondeopprøret (Merriman, 2010, s.269).

Staten Moskva møtte tøffe tider og motgang i etterkant av Ivan IVs død, hovedstaden ble okkupert to ganger av Polen. De tapte territorier til Sverige og Polen-Litauen og flere i befolkningen rømte kjerneområdene for å slå seg ned ute ved grensene i Sibir eller Ukraina (Merriman, 2010, s.270). Det var ikke før Peter den Store som regjerte fra 1682 til 1725 at Russland ekspanderte, og han skapte et enormt imperium ved å ta territorium fra Sverige, Polen og Osmanerne (Merriman, 2010, s.271). Tsar Peter gjorde staten til en europeisk stormakt, han introduserte vitenskap, etikette, en mer organisert og administrativ stat og absolutisme, inspirert av sine besøk i Vesten (Merriman, 2010, s.272). Han etablerte også sterkere kontroll over adelskapet, introduserte verneplikt i 1705 og erstattet Russlands vestlige

leiesoldater med en stående hær med infanteri som skulle støtte Kossak-kavaleriet (Merriman, 2010, s.273). Kosakkene fra dagens Ukraina formet det de anså som en midlertidig militær allianse med Russland i 1652, Russland betraktet dette som en gjenforening av Lille-Russland (Ukraina) og Store-Russland (Nielsen, 2022). Peter den Store gjorde Russland til den dominante makten i Baltikum, annektert østlige Ukraina og satte siktene på tilgang til Svartehavet (Merriman, 2010, s.277). Ved hans død var landarealet til Russland seks ganger så stort som under Ivan den Grusomme (Merriman, 2010, s.277).

Men sentraliseringen av makt hos staten og monarken hadde et resultat i vanskeligere kår for bondestanden som var bundet til jorda som var eid av en fra nobilitet (Merriman, 2010, s.358). De kunne selges til andre, landsbyene måtte betale skatt til staten og menn kunne kalles inn for opptil 25 års vernepliktig tjeneste (Merriman, 2010, s.359). Under Katarina den Store gjorde Kosakken Jemeljan Pugatsjov opprør og ledet millioner av bønder mot sine overherrer i 1773-74 og totalt 3000 landeiere ble drept før opprøret ble stoppet (Merriman, 2010, s.359). Og opprør fra bondestanden og befolkningen skulle prege Russland frem til Tsarveldet falt i 1917. Men på tross av interne stridigheter lyktes Katarina den Store å skape stabilitet i det russiske imperiet og ved utgangen av 1700-tallet hadde Russland økt i størrelse i likhet med Prøysen og Storbritannia (Merriman, 2010, s.387). Katarina den Store skapte bekymring i Europa med Det Russiske Imperiets ekspansjon, der de blant annet tok krim-halvøyen (Merriman, 2010, s.428). Hun inngikk en avtale om delingen av Polen med Østerrike og Prøysen for å skape bedre relasjoner med stormaktene (Merriman, 2010, s.428).

Gjennom 1800-tallet klarte også Russland å slå tilbake den største utfordreren i Europa, Napoleon. Russlands hær led store tap gjennom noen av slagene og russiske styrker trakk seg tilbake, lengre og lengre inn i Russland i retning Moskva (Merriman, 2010, s.505). Napoleon ønsket å ta Moskva, men da de ankom byen var den forlatt og tre fjerdedeler av byen sto i brann - påtent av russiske tropper - og vinteren var på vei (Merriman, 2010, s.505). Retretten startet 19 oktober, og tilbaketrekningen ble blodig takket være den russiske hæren og kosakkene (Merriman, 2010, s.505). Av de 600,000 soldatene som startet fra Warszawa i juni, returnerte kun 40,000 til Frankrike i desember (Merriman, 2010, s.506).

Russland var sen å industrialisere, blant annet på grunn av en liten middelklasse med handelsmenn som kunne utvikle industrien. Middelklassen besto av 160,000 som utgjorde en veldig liten andel av befolkningen på 57 millioner rundt 1850, som i hovedsak drev landbruk for nobiliteten de var bundet til (Merriman, 2010, s.531). Det ble ikke bygget jernbane mellom Moskva og St. Petersburg før i 1851 (Merriman, 2010, s.531). En til grunn til mangelen på industrialisering var på grunn av en fiendtlighet mot Vesten og derfor vestens teknologi, et budskap som til en viss grad var fremmet av den ortodokse kirken (Merriman, 2010, s.532).

I motsetning til de fleste av de andre europeiske stormaktene gikk ikke det Russiske Imperiet gjennom noen reformer eller større opprør i opplysningstiden og den industrielle revolusjon med unntak å fri bondestanden fra nobiliteten i 1861 (Merriman, 2010, s.705). Det oppsto nasjonalistiske bevegelser i både Polen og Ukraina etter Russisk nederlag i Krimkrigen som endte med harde reaksjoner fra Tsar Alexander II, blant annet gjennom å nekte publikasjon av ikke-fiksjonelle verker på Ukrainisk i 1863 (Merriman, 2010, s.711). Etterhvert vokste nihilismen og kommunismen frem i den russiske befolkningen og flere demonstrasjoner mot det russiske autokratiet, de revolusjonære var i fremmarsj (Merriman, 2010, s.714).

Den russiske stat og tsaren ble svakere ved starten av 1900-tallet, de tapte den russisk-japanske krigen (1904-1905) og selv om Russland klarte å slå tilbake mot Østerrikerne og Tyskerne ved starten av 1. verdenskrig i 1914 (Merriman, 2010, s.901). Men dette var på tross av en inkompetent militær ledelse, sterkt rivaleri mellom kommandører, dårlig utstyrte soldater, gammelt materiell og dårlig sikkerhet i kommunikasjon (Merriman, 2010, s.901). Russland trakk seg ut av krigen som følge av revolusjon av Bolsjevikene i hjemlandet (Merriman, 2010, s.916). Men krigen hadde katastrofal effekt på Russland, halvparten av de 18 millioner som ble mobilisert, majoriteten var fattige bønder, ble enten drept, skadet eller savnet (Merriman, 2010, s.924).

Russland var gjennom denne perioden en stormakt som kun på et tidspunkt var forbigått i størrelse av Storbritannia, med sine oversjøiske territorier (Service, 2020, s.3). Men Russland hadde ikke den fordel å kunne tape territorium uten at det var å betrakte som et angrep på moderlandet, slik Storbritannia kunne, og det hadde fiender i Sør, Øst og Vest (Service, 2020,

s.3). Den russiske økonomien baserte seg på landbruk, men landets industrielle utvikling hadde begynt økt i omfang på starten av 1900-tallet. Imidlertid var politisk uro utbredt i Russland, og i 1917 førte feilslått krigføring i første verdenskrig, økonomisk krise og den stadig økende misnøyen med monarkiet til oktoberrevolusjonen, som ble ledet av bolsjevikene og førte til opprettelsen av den Sovjetiske staten

Etter revolusjonen ble Russland offisielt kjent som Den russiske sovjetiske føderative sosialistrepublikk (RSFSR), og ble ledet av Vladimir Lenin og kommunistpartiet (Service, 2020, s.129). I 1922 utgjorde RSFSR kjernen Sovjetunionen, som ble dannet av en sammenslutning av sovjetrepublikker og ble etterhvert 15 stater hvorav Russland var den største og de facto styrende i unionen(Service, 2020, s.84). Under Josef Stalins styre i 1930-årene gjennomførte Sovjetunionen en omfattende og kompromissløs industrialisering og modernisering av økonomien samt kollektivisering av landbruket (Service, 2020, s.xxiv). Samtidig skjerpet staten sin kontroll og Stalin gjennomførte utrenskninger av alle han anså som fiender av staten og potensielle motstandere av statens politikk (Service, 2020, s.xxiv).

Under andre verdenskrig kjempet Sovjetunionen på alliertes side mot aksemaktene, og spilte en avgjørende rolle i å slå tyske styrker som hadde angrepet Sovjetunionen i 1941 (Service, 2020, s.294). Sovjetunionen gikk deretter inn i en periode med økt innenlands stabilisering og utvikling, samtidig som økende innflytelse. I tillegg utviklet det seg anspente internasjonale relasjoner der kommunismen og vestlig liberalisme kom i en ideologisk konflikt med hverandre, med Sovjet på den ene siden og USA-ledede Vesten på den andre (Service, 2020, s.310). Under Nikita Khrusjtsjovs styre (1953-1964) ble Sovjetunionen en supermakt med sterk militær tilstedeværelse i utlandet og utvidelse av atomvåpenarsenalet.

Sovjetunionen var en av de to store globale stormaktene som dominerte tiden mellom 1945 og frem til dets kollaps i 1991. Den var den eneste som kunne matche USAs militær- og atommakt, men økonomisk sett kunne den ikke konkurrere med USA (Åslund, 2019, s.184). Gjennom en sekulær periode i sovjettiden var det også en større endring i hvordan Russland skulle identifisere seg, det anerkjente seg selv som multikulturelt og dets borgere var Sovjetere (Modelska, 1987, s.148).

Russland-historiker Richard Pipes oppsummerte Russland slik: “Den dominante utfordringen i russisk politisk tenkning gjennom historien har vært en konservatisme som krevde sterk sentralisert autoritet, uhindret av verken lov eller parlament “ (Åslund, 2019, s.13). Russland har returnert til et tsar-lignende aristokrati der en liten gruppe har og nedarver Russlands enorme rikdommer (Åslund, 2019, s.231). Den aristokratiske eliten, lojale til “tsaren” Putin, bor barokk- eller nyklassiske slott betalt for av kriminalitet og korrupsjon (Åslund, 2019, s.231).

Demografi

I 1500 var Russlands befolkning rundt ni millioner mennesker, i 1600 var de 15 millioner

I 1700 var befolkningen 17,5 millioner og i 1800 var befolkningen i Russland 37 millioner og var den største i Europa (Merriman, 2010, s.364). 57 Millioner rundt 1850 (Merriman, 2010, s.531). I 2019 var befolkningen i Russland 144 millioner mennesker (Harrop et al., 2019, s.230). Demografien i Russland

Politisk system og stabilitet

Russland har gjennom sin lange historie som stormakt vært preget av autoritær ledelse, autokrati gjennom Tsarveldet, autoritært regime gjennom Sovjet-tiden og en kort periode som semi-demokrati etter Sovjets oppløsning før en tilbakevending til autoritært regime styrt av Vladimir Putin (Harrop et al., 2019, s.230).

Putins hovedmål på nasjonalt nivå er å verne om sin stilling som president over den russiske Føderasjon og sitt ettermæle (Kagan et al., 2019, s.8). Han har siden han først ble president i 2000 reversert den demokratiske utviklingen i Russland og innført et plutokratisk føydalistisk system der han selv velger hvem som er rike og fattige (Åslund, 2019, s.232). Putins sirkel omfavnes ikke av loven, og har samtidig innført lover som gjør økonomisk og samfunnsmessig utvikling meget vanskelig, ved bruk av terror- og ekstremist-lovgivning (Åslund, 2019, s.233). Organisasjoner og spesielt pressen risikerer å bli stemplet og dømt som utenlandske agenter dersom de kritiserer staten, Putin eller hans støttespillere (Åslund, 2019, s.233).

Putin har tydelig markert at han ikke tolererer politisk motstand i Russland. Både gjennom fengsling av politiske motstandere, som dømmes for økonomisk kriminalitet de ikke er skyldige i (Åslund, 2019, s.233). I perioden 2004-2005 førte Putin en offensiv mot oligarkene nasjonalt, der han tok selskapene, ressursene og fengslet flere av dem som gikk mot ham (Åslund, 2019, s.230). I tillegg kan motstandere risikere å bli utsatt for attentat, som drapet på den russiske opposisjonsleder Boris Nemtsov i 2015, og det nyeste eksempelet før konflikten i Ukraina er forsøket på forgiftning av opposisjonspolitiker Aleksej Navalny (Åslund, 2019, s.137)(Service, 2020, s.591).

Russland er ansett som en meget korrupt stat, der Putin har tatt kontroll over staten og statlige selskaper, eliminert personlige- og politiske konkurrenter og beriket seg og sine støttespillere med statens midler (Åslund, 2019, s.33, s.7). Russland beskrives som et klassisk autoritært “equilibrium”- der korrupsjonen går hånd i hånd med det autoritære styresettet (Åslund, 2019, s.233). I 2017 var Ukraina nær like korrupt som Russland, samtidig som det scoret langt bedre enn Russland på demokrati-indeksen (Åslund, 2019, s.233). Åslund beskriver Ukraina som et disequilibrium siden det logisk sett skulle kvitte seg med korrupsjon etterhvert som det ble en funksjonelt demokrati (Åslund, 2019, s.233). Russisk politikk kan aldri sies å ha vært rettferdig, eller drevet av folkets ønsker slik vi omfavner begrepet innen liberale demokratier. Sosiale forhold og velferd har forbedret seg gjennom årene, men Russland kommer ut lavt i flere anerkjente internasjonale målinger på velferd og sosial standard (Åslund, 2019, s.94).

Russlands økonomi

Russland har på tross av sin størrelse, store befolkning og mengde naturressurser en økonomi på størrelse med mindre land. I 2021 hadde Russland et brutto nasjonalprodukt (BNP) på 1,778 milliarder dollar og lå på rangeringen av land mellom Sør-Korea og Brasil (Verdensbanken, 2023). Bruttonasjonalprodukt toppet seg i Russland i 2013 med over 2,200 milliarder dollar og fikk en bratt nedgang etter begynnelsen på konflikten i 2014 og deretter videre nedgang som følge av krigen i Ukraina (Verdensbanken, 2023).

Tidligere sovjetisk statsleder Gorbatsjov søkte å radikalt endre russisk økonomi ved å liberalisere den på 80-tallet og foreslo i 1987 at selskaper og bedrifter selv kunne bestemme

hva de skulle produsere og hvilken pris de ville ta (Service, 2020, s.452). Reformene mislyktes, men informasjon om russisk økonomis dårlige utvikling ble holdt hemmelig (Service, 2020, 467). Ved Sovjetunionens oppbrudd resulterte dette i en enorm inflasjon på 245% i januar 1992 (Service, 2020, s.518). I august 1992 annonserte Boris Yeltsin "kupong"-privatiseringen som raskt ble implementert der borgere fikk kuponger som ga dem mulighet å kjøpe seg inn i private bedrifter tidligere eid av staten, men disse ble ofte solgt til forretningsmenn for penger (Åslund, 2019, s.22). Russland gjennomførte den største privatiseringen noensinne fra 1991-2002 (Åslund, 2019, s.104). Det var denne perioden med både økonomisk- og politisk kaos som skapte grobunnen for Vladimir Putins fremvekst, i tillegg til russiske oligarker. Oligarkene var unge, innovative og hensynsløse forretningsmenn som gjennom kaoset først utnyttet russiske bankers lave kreditt, deretter kjøpte de seg opp innen olje, gruver og metall-selskaper for eksport og tjente enorme summer (Åslund, 2019, s.23).

Etter Putin kom til makten som statsminister i 1999 har han forsøkt å skape en økonomi som er stabil. Siden den gang har økonomien gått fra en konkurransedyktig økonomi til hva Anders Åslund kaller "Crony Capitalism" eller "kompiskapitalisme" på norsk (Åslund, 2019, s.12). Renasjonaliseringen startet allerede ved den russiske finanskrisen i 1998 men startet for alvor i 2006-2007 (Åslund, 2019, s.104). Flere av de økonomiske tiltakene innført på 90-tallet fikk sin effekt ved starten av 2000-tallet der økonomien stabiliserte seg og staten fikk ned statlig gjeld og underskudd (Åslund, 2019, s.94). Putin tok tilbake kontroll over private selskaper ofte ved ulovlige og illegitime metoder der bedrifter ble beskyldt for korrupsjon og derfor ble overført til statlig kontroll og de statlige bedriftene fikk monopol innen hver sektor (Åslund, 2019, s.98). Statlig andel av bruttonasjonalprodukt økte fra rundt 35% i 2005 til nærmere 70% i 2015 (Åslund, 2019, s.98).

Som følge av vestlige sanksjoner mot Russland har store deler av de økonomiske ressursene til Putins Kompiskapitalistiske støttespillere i utlandet blitt gjort utilgjengelig (Shagina, 2023). Og selv om de vestlige sanksjonene - som er de største sanksjonene iverksatt mot et land noensinne - gjør skade så har Russland reorientert sine relasjoner til partnere i sør og øst som Kina, India, Iran og Tyrkia (Shagina, 2023). Og de største inntektene til den russiske staten, nemlig olje, har falt med 32% (Shagina, 2023). Samtidig har Russisk evne til å

produsere teknologi blitt sterkt hindret grunnet vestlige importforbud på kritisk teknologi (Shagina, 2023). Dette fører også til at Russland må kjøpe militært materiell fra land som Iran og Nord-Korea (Shagina, 2023).

Utenrikspolitik

Utenrikspolitikken er det domenet der Russland har endret seg mest siden Putin ble president i 2000, noe som viser at også Putins syn på Vesten endret seg igjennom over 20 år (Åslund, 2019, s.53). I 2000 uttalte Putin at han ikke kunne se noen grunn til at samarbeidet mellom Russland og NATO kunne utvikles videre, men kun om Russland ble behandlet som en likeverdig partner (Åslund, 2019, s.53). Etter terroraksjonen 11.september var Putin en av de første til å snakke med USAs president George W. Bush og tilbød logistisk støtte for det amerikanske militæret i Afghanistan (Åslund, 2019, s.54).

Men en rekke hendelser endret Putins syn på USA. USA trakk seg ut av anti-ballistisk missil-traktaten i juli 2002, USAs krig med Irak i 2003 og Oransje-revolusjonen i Ukraina i 2004 (Åslund, 2019, s.54). Sistnevnte hendelse ble sett på som en vestlig støttet kupp i Ukraina mot en vennligsinnet autoritær nabo (Åslund, 2019, s.55). Han fryktet at USA og Vesten ville forsøke det samme i Russland og i 2005 innførte han forbud mot flere handlinger som kunne være forløpere eller oppbygging til revolusjon (Åslund, 2019, s.56). Putin som tidligere var del av Sovjetiske-KGB ser ut til å fremdeles spre propaganda og desinformasjon som minner om den samme som under den kalde krigen, der USA og NATO planlegger et angrep på Russland (Omand, 2021, s.187). Han støttet de sittende lederne i autoritære stater gjennom den Arabiske Vår, demokratibevegelsen som spredte seg gjennom Arabia og Nord-Afrika i 2010-2011. Putin uttalte klart sin støtte til de "legitime", regjerende presidentene (Åslund, 2019, s.56).

Grensen for Putin ble nådd i 2008, da George Bush uten forvarsel uttalte seg offentlig om planer for NATO-medlemskap for Ukraina og Georgia (Åslund, 2019, s.56). Putin skal ha uttalt i et lukket møte at spørsmålet om ukrainsk NATO-medlemskap ville sette ukrainas eksistens i fare fordi det bodde 17 millioner etniske russere der og derfor var det russiske interesser som var viktige å ta hensyn til (Åslund, 2019, s.57). I august 2008 gikk russiske styrker inn i Ukraina (Åslund, 2019, s.57). Og etter en ny revolusjon i Ukraina i 2013-2014 kapret Russland Krim-Halvøya (Åslund, 2019, s.57).

Russland har uttalt seg kritisk til vestlig utenrikspolitikk under den kalde krigen. (Götz & Merlen, 2019, s.134). Dette kan også sees i sammenheng med at Putin selv mener at Vesten og spesielt USA forsøker å demokratisere Russland og derfor kaste Putin fra presidentrollen. Sjef for forsvarsstaben, Gerasimov, uttalte i mars 2019 at USA og dets allierte utviklet offensive kapabiliteter som inkluderte konvensjonell krigføring, bruk av atomvåpen men også farge-revolusjoner og bruk av myk makt for å eliminere uønskede regjeringer i land og derfor underminere staters suverenitet (Clark, 2020, s.16). I etterkant av invasjonen av Ukraina har Russisk-vestlige relasjoner nådd et bunnpunkt ikke sett siden den kalde krigen.

Russland har nådd ut til andre autoritære stater gjennom de siste årene og søkt i likhet med Kina å skape en motvekt til Vesten og innføre en ny verdensorden. Både med flere relasjoner og støtte til despoter og diktatorer i Midtøsten, Afrika og Venezuela (Zarembo, 2021). Relasjonene med Kina har også økt i omfang gjennom de siste 20 årene. Putin er den statslederen som har møtt president Xi Jinping offisielt flest ganger siden Xi ble president i 2013 (CSIS, 2022). Etter hvert som begge statene har fått et mer anspent forhold til Vesten har de økt sine samarbeid og avtaler (McElwee et al., 2023). Men Kina har ikke gitt Russland noen redningsbøye i form av nye avtaler etter invasjonen av Ukraina, men de har uttalt at de har sammenfallende interesser i møte med Vesten (McElwee et al., 2023). Selv om det har vært spekulert i om Kina vil gi Russland støtte i form av våpen er det ingen indikasjoner på at dette vil skje, hvert fall ikke gjennom offentlige kanaler, slik at Kina unngår vestlige sanksjoner (McElwee et al., 2023).

En reorientering mot sør

Etter invasjonen av Ukraina ble 11,000 nye sanksjoner iverksatt mot den russiske stat, selskaper og personer fra Vesten (Snegovaya et al., 2023, s.1). På tross av sanksjonene som siktet på å skade russisk økonomi ble rubelen den valutaen som kom ut best i 2022 (Snegovaya et al., 2023, s.27). Russland har måttet bruke Nord-Korea og Iran for militær støtte, men det er indikasjoner på at Russland fremdeles får tak i noe vestlig teknologi

gjennom svartemarkedet (Snegovaya et al., 2023, s.6). Russland importerer halvledere, kritisk for teknologi, fra Tyrkia, Kina og Hong Kong (Snegovaya et al., 2023, s.6).

Russland har reorientert eksporten sin mot sør, og tre fjerdedeler av eksporten som gikk til Europa går nå til Asia (Snegovaya et al., 2023, s.7). Økningen i kinesisk sjøbåren import av russisk gass økte med 45% i etterkant av invasjonen (Snegovaya et al., 2023, s.7). Eksporten er markant dyrere og tar lengre tid, med eksempelvis en måneds transport for russisk råolje til India (Snegovaya et al., 2023, s.7). Eksporten er estimert å koste ca. 10 dollar mer per fat olje som eksporteres grunnet manglende infrastruktur (Snegovaya et al., 2023, s.7).

Selv om Russisk økonomi er forventet å være i nedgang og inflasjonen er ventet å øke, har Russland raskt måtte tilpasse seg for å minimere tapene som følge av vestlige sanksjoner (Snegovaya et al., 2023, s.15). Russland vil etter hvert som krigen i Ukraina varer lengre, oppleve økte vanskeligheter med å takle kostnadene for å føre en krig (Snegovaya et al., 2023, s.15).

Militære kapasiteter

Sovjetunionen var en av de første store atommakter i verden og deltok aktivt i et våpenkappløp mot USA gjennom den kalde krigen fra 1949 til 1991 (Defence Intelligence Agency, 2017, s.29). Sovjetunionen var på et tidspunkt verdens største og hadde størst utgifter i verden.

I Putins Russland har disse kostnadene blitt sterkt redusert og forsvarsreformen i 2008 medførte en omstrukturering fra et stort og verneplikts-basert forsvar til et mer profesjonalisert og innsatsbasert forsvar (Hakvåg, 2016, s.9). Vernepliktsordningen var og er svært upopulær blant den russiske befolkningen og kvaliteten på vernepliktige styrker var ansett som lavere (Hakvåg, 2016, s.29). Russland hadde derfor problemer med å bemanne sine bakkestyrker opp til målet om 425,000 profesjonelle soldater i 2017 (Defence Intelligence Agency, 2017, s.12).

Reformen hadde som mål at hver av Russlands 40 brigader skulle ha minst en bataljon taktisk gruppe, heretter omtalt som BTG, som skulle være profesjonelle (dvs. fast ansatte) soldater i mindre enheter kapable til å håndtere krevende oppdrag (Defence Intelligence Agency, 2017, s.55). I 2016 hadde Russland rundt 66 BTG'er og i 2021 var dette estimert til 168 BTG'er (Grau, 2022). En BTG inkluderer i underkant fra 700-900 personell og har fleksibel organisering men er som regel en motorisert infanteri- eller stridsvognsbataljon forsterket av artilleri-, rekognosering- og luftverns-ressurser (Defence Intelligence Agency, 2017, s.52). Disse enhetene har vært spydspissene i russisk maktprojisering og vært sentrale for russiske offensive operasjoner i eksempelvis Syria og Georgia (Defence Intelligence Agency, 2017, s.12).

På grunn av dårlig rekruttering til de profesjonelle russiske styrkene, var flere bataljon taktiske grupper avhengige av vernepliktige når det skulle utføre større bakkeoperasjoner, i eksempelvis Ukraina (Hackett, 2022). Dette kan bidra til å forklare den strategiske feilkalkuleringen og russisk overambisjon ved begynnelsen av invasjonen i februar 2022.

Kjernevåpen

Kjernen i dagens russiske avskrekking er Russlands atomvåpenarsenal som inkluderer både taktiske og strategiske atomvåpen som kan leveres både fra moderne bombefly og ved kort rekkevidde-raketter fra atomubåter til interkontinentale ballistiske missiler som kan avfyres fra mobile enheter som SS27 (Defence Intelligence Agency, 2017, s.30). Russisk bruk av atomvåpen er delt i tre strategier i som er 1. forebyggende bruk (avfyres først), 2. motangrep (før nasjonale treff) og 3. Gjengjeldelse (etter nasjonale treff) (Defence Intelligence Agency, 2017, s.30). I 2016 utgjorde de de russiske strategiske rakettskyrkene ca. 60,000 personell som disponerte rundt 290 operative missiler (Defence Intelligence Agency, 2017, s.47).

Etterretning- og sikkerhetsstyrker

FSB, tidligere KGB, er den største etterretningsorganisasjonen i Russland og har ansvaret for nasjonal sikkerhet og etterretning, men utfører også en rekke utenlandske operasjoner (Defence Intelligence Agency, 2017, s.72). GRU er den militære etterretningstjenesten og utøver etterretning utenlands i tillegg til offensive operasjoner og beskyttelse av russiske

embetsfolk utenfor Russland (Witley, 2022). SVR er Russlands utenriks etterretningstjeneste, den er ikke underlagt millitæret men bruker militære grader (Witley, 2022). FSO er en føderal sikkerhetstjeneste som har ansvaret for å beskytte den russiske presidenten, andre høytstående offentlige tjenestemenn og russiske offentlige bygninger (Davies & Steward, 2022).

De russiske sikkerhetstjenestene konkurrerer ofte med hverandre, spesielt SVR, GRU og Putins gamle arbeidsgiver FSB (Galeotti, 2022, s.113). Disse organisasjonene utfører også cyberoperasjoner for den russiske stat i tillegg til det “sivile” internet research agency eid av Jevgenij Prigozjin (Katz et al., 2020).

Russlands væpnede styrker er mer oppdelte enn de har vært tidligere, denne spredningen av makt antas å være av Putins sikkerhetsmessige hensyn i tilfelle urolige politiske forhold i Russland (CSIS, 2020). I 2016 signerte Putin et dekret som opprettet Nasjonalgarden eller Rosgvardia (CSIS, 2020).

Ministerium/etat	Oppdrag	Personell (2016)
(Forsvarsdepartementet) Russiske bakkestyrker	Landets nasjonale hærstyrke	350,000
Russiske luftstyrker	Forsvarets luftoperasjoner inkludert rom-operasjoner	148,000
Russiske marine	Marine-operasjoner	130,000
Nasjonalgarden (Rosgvardia)	Regime- og intern sikkerhet, føderal utøvende makt	200,000

Innenriksdepartementet (MVD)	Sivilt politiarbeid og lokal utøvende makt	904,800
Det føderale sikkerhetsbyråets (FSB's) grensevakt	Grensevakt på land og maritimt	170,000
Justisdepartementet (UIN)	Sivilt dømmende system, fengselsvokting	32,000
Beredskapsdepartementet (EMERCOM)	Sivilt forsvar, kriserespons, humanitær støtte, brannslukking	289,000
Føderal livvaktjeneste (FSO)	President-, VIP- og regime-beskyttelse	20,000

Private militær-selskap

Russland benytter også privateide militære selskaper (PMC- Private Military Company), på tross av at disse er forbudt ifølge russiske lov (Galeotti, 2022, s.55). Den mest berømte russiske PMC'en er Wagner-gruppen som blant annet kjemper i konfliktområdene i Bakhmut og Soledar i Ukraina (Katz et al., 2020). Flere av soldatene i disse selskapene har knytninger til russiske fallskjermstyrker, spesialstyrker og etterretningstyrker (Galeotti, 2022, s.55). Siden 2014 har Russland økt bruken av PMC'er for å spre sin innflytelse til steder der bruk av konvensjonelle russiske militære styrker vil kunne møtes med protester og samtidig gir mulighet til troverdig fornektelse (Katz et al., 2020). Russland har brukt og bruker PMC'er aktivt siden 2014 frem til i dag, blant annet i Ukraina(2014-), Syria(2016-), Libya(2017-), Sudan(2017-), Sentralafrikanske Republikk(2018-), Mosambik (2019-2020), Madagascar(2018) og Venezuela(2017-)(Katz et al., 2020). De benyttes til en rekke oppgaver fra konvensjonelle militære operasjoner, hacking, påvirkning, objektsikring (ofte i relasjon til ressursutvinning), rekognosering og opptrening- og instruktør-virksomhet for lokale styrker (Katz et al., 2020).

Russisk hybrid virkemiddelbruk

Russland mener de er i en pågående hybrid krig med USA, og har vært utsatt for hybride angrep siden midten av 2000-tallet (Clark, 2020, s.11). Russisk definisjon av hybrid krig er som en egen kategori/type krigføring, og ikke typer virkemidler slik vi omtaler det i Vesten (Clark, 2020, s.11). Russland ser hybrid krig som en type krigføring der hele staten anvendes i å utføre offensive operasjoner uten å gå inn i den tradisjonelle terskelen som definerer “krig” (Clark, 2020, s.15). Målet med hybrid krigføring er å styre en motstanders langsiktige styremåte og strategiske orientering (Clark, 2020, s.15).

Galeotti beskriver “fake news” og “desinformasjon” som vår tids moralske panikk, spesielt med sikte på USA, de to fenomenene ble ofte syndebukken når ting gikk galt i demokratier (Galeotti, 2022, s.161). Russland har hatt flere aksjoner og disponert flere virkemidler i en overordnet strategi som baserer seg på å destabilisere USA og andre Vestlige stater. Russland har aktivt støttet bevegelser og politiske partier i flere europeiske land som er ikke-liberale og som kan gi Putin økt handlingsrom i Europa (Kagan et al., 2019, s.22).

En av hovedendringene med hybrid krig fra konvensjonell krig er at istedenfor at informasjonsoperasjoner anvendes for å understøtte kinetiske operasjoner så er det motsatt, der kinetiske operasjoner understøtter informasjons-operasjoner (Clark, 2020, s.21). Samtidig ser Russland at det er et større mangfold av aktører og deltakere i konflikter og derfor må Russland selv kunne anvende et større mangfold for å styre konflikter (Clark, 2020, s.22). Flere av aktørene er også innen cyber og er ikke nødvendigvis lokalisert nært konflikten og krever derfor at Russland selv tar aktiv del i cyberdomenet i konflikter (Clark, 2020, s.26)

Gjennom flere av sine konflikter de siste 15 årene har russiske strateger og militærpersonell omtalt sine konflikter som hybride kriger (Clark, 2020, s.8). En sentral del av russisk hybrid doktrine har vært hvilke virkemidler de kan anvende i forskjellige konflikter for å ivareta troverdig fornektelse og unngå internasjonale reaksjoner. Et eksempel på dette er forskjellen i type styrker deployert i konflikter, der Russland anvender russiske styrker i sine nærområder, men i Libya bruker private militære selskaper som Wagner (Clark, 2020, s.8).

Slike doktriner er ikke et nytt fenomen for det 21. århundret, selv George Washingtons etterretningsnettverk spredte desinformasjon om egne styrker for å mislede britiske styrker (Galeotti, 2022, s.165). Forskjellen er at i det 21. århundret har verktøykassen for ikke-kinetiske virkemidler stater kan anvende, blitt mye større og mer effektive (Galeotti, 2022, s.165).

Russland ser ikke ut til å ha lyktes i å føre en effektiv hybridkrig i Ukraina slik deres strategi skulle tilsi. Både spionasje-, cyber- og informasjonsoperasjoner ser ut til å ha feilet, spesielt i henhold til at disse skal understøttes av kinetiske operasjoner (Kong & Marler, 2022). Det er ingen tvil om at invasjonen skred over terskelen for definisjonen av "krig". Samtidig har den økte åpenheten i Ukraina og i Vesten som Russland har beregnet som en svakhet vært en styrke i møte med russiske offensive operasjoner samtidig som deres eget lukkede samfunn ble en større svakhet (Kong & Marler, 2022).

Russland og USA

USA har som verdensmakt vært Russlands fremste konkurrent siden amerikansk-russiske relasjoner falt sammen fra 2003 og frem til i dag. Det er også verdt å se hvordan Russland, som ikke har kunnet måle seg med USA i makt eller innflytelse på flere tiår, bruker statens virkemidler strategisk for å skade verdensmakten.

I 2016 hacket russiske GRU og FSB det demokratiske partiet i USA og lekket informasjon som viste at demokratene favoriserte Hillary Clinton over Bernie Sanders og prioriterte henne som kandidat (Galeotti, 2022, s.162) (Åslund, 2019, s.247). Lekkasje av sann informasjon, som i dette tilfellet ble spredt gjennom nettsiden WikiLeaks, omtales som malinformasjon (Omand, 2021, s.161). Den russiske operasjonen mot Hillary Clinton startet før hun selv annonserte sitt kandidatur, i 2014, for presidentvalget i 2016 (Omand, 2021, s.247). Putin mener selv at USA og spesielt Hillary Clinton som utenriksminister som bidro til protester mot valgfusk i 2011 (Åslund, 2019, s.211).

Det var også en operasjon som hadde som formål å støtte Trump-kampanjen ved bruk av desinformasjon og malinformasjon (Omand, 2021, s.247). I tillegg arrangerte Kreml møte

med flere medlemmer av Trump-kampanjen (Åslund, 2019, s.247). Deler av GRU benyttet seg av målrettede metoder for å innhente innloggingsinformasjonen, kjent som spearfishing, til valgstyrrer, personer ved innenriksministeriet, og amerikanske tek-selskap som leverte programvare til valget (Omand, 2021, s.249). Intensjonen var å skape usikkerhet dersom Hillary Clinton skulle vinne, slik Trump selv skapte tvil om legitimiteten til valget i 2020 (Omand, 2021, s.247).

Majoriteten av informasjonsvirkemidlene brukt i cyber-domenet ble brukt av Internet Research Agency (Omand, 2021, s.247). Samme gruppe står bak flere lignende bruk av sosiale medier for å skape konflikt i USA i 2020 både i sammenheng med protester mot Covid, Black Lives Matter-bevegelsen og Trump-supportere.

Målet med disse aksjonene er å skape konflikt og destabilisere USA, i motsetning til tidligere når informasjons-bruk mellom stormakter har basert seg på å "vinne over" medlemmer av motpartens befolkning til sin egen ideologi (Omand, 2021, s.247).

Russland har også som nevnt tidligere, hatt en dramatisk økning i bruk av private militære selskap(PMC) i u-land og konfliktsoner for å svekke amerikansk innflytelse (Katz et al., 2020). Disse private militære selskapene er også bemerkelsesverdig godt utstyrt, der noen blant annet har russiske jagerfly og annen materiell som kun den russiske hæren har (Galeotti, 2022, s.55). Russland har flere PMC'er, hvorav Wagner er den mest kjente, i over 40 land på fire kontinenter og er antatt å spille en viktig rolle i Russlands strategiske konkurrans med USA (Katz et al., 2020). Russland har vært meget opportunistiske ved å sende PMC'er til land som har en konflikt med USA eller områder der USA og NATO tidligere har vært aktive (Katz et al., 2020). Bruken av slike formentlig ikke-statlige sikkerhetsstyrker gir Russland betydelig påvirkningskraft på statsledere som de støtter gjennom disse og bevarer troverdig benektelse.

Det har tidliger oppstått voldelige konfrontasjoner mellom Amerikanske styrker og russiske PMC'er, en situasjon som ville hatt voldsomme diplomatiske konsekvenser om det var russiske konvensjonelle styrker. I Syria var styrker fra Wagner og syriske rebellstyrker støttet

av amerikanske spesialstyrker i kamp med hverandre rundt et oljefeltet i Deir ez-Zor i 2018 (Gibbons, 2018). Wagner-styrkene led enorme tap som følge av offensiven og ble også bombet av amerikanske luftstyrker (Galeotti, 2022, s.55). Men det viser også russisk risikovilje og tro på at troverdig benektelse gir god diplomatisk beskyttelse.

Russland og Kina har også forsterket sitt samarbeid, men publiserer ikke sine samarbeidspartnere og handelsavtaler offentlig. Etter USAs Countering America's Adversaries Through Sanctions Act fra 2017 sluttet Kina og Russland å publisere sine militære kontrakter (Gabuev, 2023). Russland har våpenavtaler med Tyrkia på tross av protester fra USA og NATO til Tyrkias president Erdogan (Kagan et al., 2019, s.22). Erdogan er selv overbevist om at USA støttet kuppet mot ham i 2016, og Tyrkia er ikke lengre en tett partner med USA eller et pålitelig medlem av NATO (Kagan et al., 2019, s.29).

Russland fortsetter å motarbeide USA og forsøker å bruke de negative trendene i USA og Vesten generelt til å svekke demokratier og styrke sitt eget handlingsrom, med et mål om å oppnå suverenitet, det vil si utenrikspolitisk og forsvarspolitisk kontroll, over post-sovjetstatene (Kagan et al., 2019, s.9).

Russlands konflikt med Ukraina

I november 2013 annonserte den ukrainske presidenten Viktor Yanukovych at han ville utsette signeringen av en avtale med EU, han ville prioritere tettere bånd med Russland (Kuzio, 2020). Reaksjonen på var dette var demonstrasjoner mot beslutningen, og mot Janukovitsj som russisk-støttende president, og demonstrasjonene eskalerte etterhvert til voldelige sammenstøt med politiet på Maidan-plassen i Kyiv (Kuzio, 2020). Snart ti år senere kjemper ukrainske og russiske styrker mot hverandre i det sørøstlige Ukraina (Bailey et al., 2023). Russland var lenge sett på som mestere i hybrid virkemiddelbruk, de hadde okkupert hele krim-halvøya uten vold, bombarderte Ukraina med hybride virkemidler og solgte fremdeles olje og gass til Europa (Shandra & Seely, 2019)(Sutyagin, 2015). I dag er situasjonen en annen, Russland har igjen blitt "den store stygge" ulven i Europa.

I februar 2014 opplevde Ukraina et politisk opprør i Ukraina som følge av at president Viktor Janukovitsj avsto å signere en avtale med assosiasjonsavtale med EU (Bugayova, 2019, s.20). Det oppsto store demonstrasjoner i det som kalles Euromaidan-revolusjonen, der sivile som protesterte ble drept av regjeringsstyrker på Maidanplassen i Kyiv, protestene eskalerte og endte til slutt med at Janukovitsj ble avsatt og rømte til Russland (Bugayova, 2019, s.20). Janukovitsj var sett på som en president med bånd til Kremlin og som støttet opp under Putins ambisjoner i Ukraina, når han ble avsatt ville det russiske handlingsrommet i Ukraina svekkes. Under flere av de pro-europeiske protestene var det også prorussiske stemmer, på Krim-halvøyen var dukket det også opp prorussiske Kosakker som var medlemmer av Night Wolves MC-klubb som hadde bånd til Putin (Galeotti, 2022, s.7). I tillegg dukket også organiserte kriminelle fra gjengene, Salem og Basmaki opp, som var betalt av FSB (Galeotti, 2022, s.7). I 27. februar 2014 deployerte Putin russiske spesialstyrker på Krim-Halvøya som okkuperte områdene, antageligvis for å sikre den strategisk viktige russiske marinebasen i Sevastopol, hjem til den russiske Svartehavsflåten (Bugayova, 2019, s.21).

Operasjonen har blitt et moderne eksempel på anvendelse av hybrid krigføring på grunn av de russiske styrkenes manglende identifikasjon og et totalt fravær av russisk uttalelse om konflikten (Zarembo, 2021). I de forberedende stegene av operasjon ble det iverksatt lokale protester og problemer ved hjelp av blant annet kriminelle nettverk, informasjonsoperasjoner og hacking av kommunikasjonsnettverk fra Krim til fastlandet (Galeotti, 2022, s.8). Fraværet av en krigserklæring i tillegg til manglende identifikasjon på soldatene skapte en kort tidsperiode der Kremlin hadde troverdig benektelse for handlingen slik at ingen militære mottiltak ble gjort fra Ukraina eller andre stater (Zarembo, 2021).

Etterhvert som russiske soldater ble identifisert gjennom bilder de selv tok og la ut på sosiale medier tåkela Russland sitt ansvar ved å blant annet hevde at russiske soldater hadde gått seg vill og havnet på andre områder på Krim utenfor basen i Sevastopol (Zarembo, 2021). De mente også at Russland ikke hadde gitt noen våpen til soldater på Krim eller i Øst-Ukraina og sa at dette måtte være Ukrainisk militært utstyr soldatene hadde funnet (Zarembo, 2021).

I frykt for at den nye regjeringen i Kyiv ville gå raskt frem for Ukrainisk NATO-medlemskap startet også Russland en separatistbevegelse øst i Ukraina, i Donbass som skulle demme opp om den politiske utviklingen i Ukraina (Bugayova, 2019, s.21). Separatistbevegelsen ble enten skapt eller ble direkte støttet av Russland selv om Kremlin uttalte at de ikke var involverte og i mai 2014 utropte separatistene i Donetsk og Luhansk de to regionene som uavhengige folkerepublikker (Bugayova, 2020, s.25). Russland brukte argumentet om å beskytte sin russiske diaspora og fremmet et narrativ om borgere som hadde vokst opp i Sovjetunionen og fremdeles ønsket å være russiske (Galeotti, 2022, s.155). Russland tilbyr flere borgere i sine interessesfærer mulighet for russisk statsborgerskap slik at de har sterkere rett i lys av internasjonal lov til å "beskytte" sine borgere i utlandet (Galeotti, 2022, s.155). Russland bidro i konflikten gjennom desinformasjonskampanjer og ved å sende inn militære styrker som opererte under dekke av å være lokale opprørere (Zarembo, 2021). Russland benyttet også økonomiske midler for å støtte separatistene, og bidro til å skape uro og kaos i regionen (Zarembo, 2021).

Russland deployerte også private militære selskap (PMC) som blant annet Wagner-gruppen som i nyere tid har blitt kjent i Krigen i Ukraina (Zarembo, 2021). Wagner eies av Jevgenij Prigozjin som lenge har vært en av Putins kriminelle støttespillere og lojale støttespiller (Åslund, 2019, s.137). Prigozjin er også tidligere eier av Internet Research Agency som huser flere hackergrupper som står bak en rekke cyberoperasjoner for å støtte Kremlin, de er blant annet ansvarlig for hackingen av Demokratenes parti i USA og Stortinget i Norge (Åslund, 2019, s.137). Tsjetsjenske soldater ble også sendt sammen med russiske leiesoldater fra Wagner og andre private militære selskaper som eies av Konstantin Malofeev til konfliktene. Tsjetsjenske soldater som er del av Tsjetsjenias president Ramzan Kadyrovs personlige milits har blitt brukt både som Kremlin's verktøy i konflikter (Åslund, 2019, s.137).

Ukraina gjorde mottiltak for å gjøre russisk tilstedeværelse på Krim vanskeligere ved å blant annet stenge demningen som ligger i Dnipro elven i Kherson for å tvinge Russland til å bygge ut ny infrastruktur for vann på Krim-halvøya (Galeotti, 2022, s.135). Samtidig startet også Ukraina større informasjonskampanjer for å fremheve den vanskelige situasjonen til de som ikke kunne flykte fra okkuperte områder i Øst-Ukraina og kalte dem offer for russisk aggresjon (Galeotti, 2022, s.137). I praksis stanset Ukraina å betale pensjon og støtte til alle

borgerne i de okkuperte områdene som førte til vanskeligere økonomi for 700,000 ukrainske borgere i Øst-Ukraina (Galeotti, 2022, s.137). Ukraina anmeldte også Russland i den europeiske menneskerettighetsdomstolen, den internasjonale domstol og flere internasjonale fora for å skape økt politisk press mot Russland (Galeotti, 2022, s.156).

I september 2014 ble det inngått en avtale mellom Ukraina og Russland, kjent som Minsk-avtalen, som skulle legge grunnlaget for en politisk løsning på konflikten i Øst-Ukraina. Avtalen ble brutt kort tid etter at den ble inngått, og hvordan Russland fortsatte å støtte separatistbevegelsen militært, økonomisk og gjennom digitale operasjoner (Zarembo, 2021). Et nytt forsøk på våpenhvile og fredsavtale ble gjort i februar 2015 gjennom Minsk II-avtalen. I både Minsk I og den påfølgende Minsk II-avtalene forsøkte Kremlin å gi et inntrykk av at Russland kom inn som en forhandler i konflikten mellom separatistbevegelsene og Ukraina (Kagan et al., 2019, s.49).

I 2015 brukte Russland virus eller malware for å skade ukrainsk infrastruktur ved å angripe selskap som sto for strømforsyning, som resulterte i sabotasje der 250,000 ukrainere mistet strømforsyningen (Willett, 2022, s.9). Russland forsøkte en lignende aksjon et år senere, men oppnådde ikke samme effekt. Aksjonen hadde nok som formål å skape et mer negativt blikk hos befolkningen på den ukrainske statens evne til å holde dem trygge. Flere operasjoner mot infrastruktur og offentlige nettsider i Ukraina ble understøttet av desinformasjonskampanjer som skulle skape et sterkere ønske om regimeskifte i Ukraina, i prorussisk favør (Willett, 2022, s.9). Russland var mer suksessfulle i 2017 da de ved bruk av Malware gjennom det ukrainske skattesystemet låste digital infrastruktur og rammet 10% av alle datamaskiner i Ukraina. Dette førte til store hindringer for sentral infrastruktur innen eksempelvis bankvesenet, jernbane, postvesenet, aviser og til og med atomkraftverk (Willett, 2022, s.10).

I april 2016 trådte en avtale mellom Ukraina og EU om frihandel i kraft. Avtalen var et ledd i Ukrainas forsøk på å knytte seg tettere til Europa og redusere avhengigheten av Russland. I juli 2016 ga USA militær støtte til Ukraina, inkludert pansrede kjøretøy og raketter. Dette var en del av USAs støtte til Ukraina i konflikten mot separatistene i Øst-Ukraina og russisk støtte til separatistene.

I juli 2020 minket det russiske presset og misinformasjons-kampanjene mot Ukraina og mot Zelenskyj og de godtok en ny våpenhvileavtale (Bugayova, 2020, s.22).

Oppbygningen til invasjon

I juli 2021 økte Russland sin militære kapasitet på Krim og økte også sin støtte til separatistene i de østlige delene av Ukraina (Barros, 2021). Det var også en økt utplassering av militært utstyr vest i Russland og i Belarus, som da var sett på som forberedelser til øvelse Zapad 2021 (Barros, 2021). Ukraina reagerte på Russlands økende aggressivitet ved å intensivere sin militære opplæring og modernisere sitt forsvar (Barros, 2021). Oppbyggingen fortsatte gjennom høsten og russiske styrker økt i antall på Krim, ved grensen til Ukraina og i Svartehavet (Clark et al., 2021).

Belarus' president Alexander Lukashenko la press på EU gjennom å sende tusenvis av migranter til grensen med Polen som en reaksjon på sanksjoner mot Belarus som følge av statens voldelige håndtering av protester og valget som ble gjennomført i 2021 (Clark et al., 2021). I et forsøk på å legge press på Polen og samtidig skape splid i EU ble flyktningene benyttet som et våpen for å oppnå dette (Lohsen, 2021). Det ble lagt betydelig press der en kritikk på Polens avvisning av migranter førte til flere dødsfall blant migrantene møtte kritikk fra offentlige hold i andre EU-land (Lohsen, 2021). Lukasjenko kan ha antatt at flere av de betente problemene fra migrantkrisen i 2015 i EU ville blusse opp og at Polen ville bli kritisert. Men fra offisielt hold i EU ble det gitt støtte til Polens situasjon og håndtering av krisen og en ny rekke sanksjoner mot Belarus ble satt i kraft (Lohsen, 2021). Samtidig økte tilstedeværelsen av russiske og belarussiske styrker på grensen til Ukraina, Lukasjenko uttalte at dette var for å sikre Belarus fordi 15,000 NATO-soldater sto på grensen (Clark et al., 2021).

Ved slutten av 2021 og starten av 2022 var det et stort antall russiske styrker ved grensen til Ukraina. Forut for dette hadde også Russland gitt flere indikatorer på permanent tilstedeværelse av russiske styrker i Belarus (Kagan et al., 2022). Flere russiske luftbårne styrker, i tillegg til russiske bakkestyrker, var deployert til Belarus samtidig som at Russlands

regionale styrker i vest ble deployert i Belarus og i Russland nær grensen til Ukraina (Janes Defence, 2022). 3.februar estimerte den uavhengige åpen-kilde etterretningsorganisasjonen Janes Defence at det var deployert rundt 75 bataljon taktiske grupper nært grensen til Ukraina, om lag halvparten av bataljon-taktiske gruppene som Russland har (Janes Defence, 2022).

Bare 20 dager før invasjonen var det få som mistenkte Russland for å klargjøre seg for en invasjon av Ukraina. Det var flere grunner til dette, primært at den strategiske effekten av en russisk invasjon av Ukraina ville føre til økt tilstedeværelse av NATO i Russlands nærområder og samle NATO-alliansen tettere (Kagan et al., 2022). Noen strategisk- og militær-rettete tankesmier og institutter tvilte også på at en invasjon ville finne sted. Men på grunnlag av manglende russisk kapasitet til å fullføre en storskala invasjon. International Institute for Strategic Studies skrev i sin publikasjon *Military Balance 2022*, som ble utgitt 15 februar 2022 at Russlands bakkestyrker var avhengig av individuelle bataljon taktiske grupper for å føre strid fremfor større divisjoner (Hackett, 2022). Dette var på grunn av en sterk avhengighet av vernepliktige for å bemanne alle bataljon taktiske grupper (Hackett, 2022).

Russland annonserte 14.Februar at russiske styrker ville trekke seg tilbake og returnere til sine normale stasjoner i Russland (Janes Defence, 2022). Flere informasjonskampanjer ble iverksatt for å skape et bilde av at vesten var hysterisk overfor Russland og at de nok en gang overdrev trusselen (Janes Defence, 2022).

Invasjonen

Den 24.februar startet forsøket på en full russisk okkupasjon av Ukraina, invasjonen ble på russisk side omtalt av Putin som en militær spesialoperasjon for å demilitarisere og denazifisere Ukraina (Clark et al., 2022). Målet var å utføre blitzkrieg-operasjoner der russiske styrker raskt skulle rykke frem og avsette den ukrainske regjeringen i Kyiv (Jones, 2022, s.3). Prognosene fra flere analytikere og eksperter var at Russland ville klare å okkupere Ukraina i løpet av noen dager eller maksimalt noen uker (Clark et al., 2022).

Den russiske invasjonen opplevde logistiske problemer ved invasjonen på grunn av manglende trening og planlegging på taktisk og operasjonelt nivå (Jones et al., 2023, s.1).

Problemene til russiske styrker lignet i stor grad utfordringene ved starten av 1. verdenskrig med inkompetent militær ledelse, rivaleri mellom kommandører, dårlig utstyrte soldater, gammelt materiell og dårlig sikkerhet i kommunikasjon (Merriman, 2010, s.901).

Forsyningslinjene til russiske styrker var overfylte med stillestående russiske kjøretøyer og ved fronten av angrepsstyrken gikk kjøretøy tomme for drivstoff og disse forsyningslinjene var dårlig beskyttet og enkle mål for ukrainske styrker (Jones et al., 2023, s.1). Et resultat av dette var at flere russiske generaler og militære ledere ble drept under starten av invasjonen (Jones et al., 2023, s.3).

Russland lyktes ved hjelp av panser å nå frem til områdene rundt Kyiv og ta flyplassen Hostomel vest av Kyiv med planer om å føre et angrep inn mot Kyiv (Jones, 2022, s.6). De logistiske utfordringene gjorde det deretter umulig for styrkene å re-organisere og føre et suksessfullt angrep for å ta kjernen av byen (Jones, 2022, s.6). Samtidig var russiske styrker dårlige på manøvrerings krigføring og etterhvert som krigen trakk ut i tid fokuserte Russland på en artilleri- og rakett-bombardering av ukrainske byer (Jones, 2022, s.6).

Et annet strategisk feilgrep kom som følge av en manglende russisk forståelse for hvordan den ukrainske befolkningen ville reagere på invasjonen i tillegg til antakelser om hvordan Vesten ville reagere på offensiven (Jones et al., 2023, s.2). Antakelsen om at Russland til dels ville ha samme handlefrihet som ved annekteringen av Krim der befolkningen ikke ytte motstand gjorde at russiske styrker å bli møtt med væpnet motstand flere steder enn de hadde kalkulert (Jones et al., 2023, s.2). Dette medførte også at Russland ikke hadde kapasitet for å blokkere ukrainsk tilgang på vestlig støtte i form av logistikk, materiell og våpen (Jones et al., 2023, s.2).

Russland mislyktes i å lamme ukrainske kommunikasjonskilder og å anvende cyberoperasjoner for å hemme det ukrainske forsvaret (Jones et al., 2023, s.2). Som en hybrid krigføringenoperasjon falt derfor flere elementer som skulle understøtte den fysiske aksjonen bort og førte til en videre svekkelse under offensiven (Jones et al., 2023, s.2).

Bruk av Cyber-virkemidler ved invasjonen

Russisk doktrineutvikling som omtalte kombinert bruk av ikke-militære virkemidler, spesielt cyber, som en kjerne i deres strategiske konsept. Det var derfor overaskende når invasjonen ikke var ledsaget av en større cyberoperasjon. Ved invasjonen av Georgia i 2008 hadde Russland utført cyberoperasjoner som i en grad hindret noe av den georgiske reaksjonen på invasjonen (Willett, 2022, s.10).

I Ukraina ble det, istedenfor en fullskala cyberkrig, aksjoner som kunne bli beskrevet som små nålestikk (Willett, 2022, s.7). Bruken av cybervirkemidler for tjenestenekt (DDOS), hacking og lekkning av sensitiv informasjon og desinformasjonskampanjer slik Russland har anvendt tidligere, oppnådde liten effekt i Ukraina (Willett, 2022, s.9). Russland saboterte noen offentlige nettsider og forsøkte å anvende malware for å sabotere infrastruktur, men dette ble i stor grad oppdaget og hindret av den ukrainske stat med støtte fra vestlige digitale sikkerhetsselskaper (Willett, 2022, s.11). Samtidig startet en informasjonskrig mellom Russland og Ukraina over nyheter og sosiale medier.

Russlands mest suksessfulle cyberoperasjon kom frem i etterkant av invasjonen, der Russlands GRU utførte cyberangrep mot flere vestlige mål den 24.februar, blant annet Viasat, amerikanske satellitter bare en timer før invasjonen (Willett, 2022, s.12). Det resulterte i kommunikasjonsstopp hos flere ukrainske offentlige etater og selskaper (Willett, 2022, s.12). De forsøkte å samle informasjon om Ukrainske brukere av nettverkstjenester, antageligvis med det mål å finne ut hvilke ukrainere som ville støtte og motarbeide dem under invasjonen (Willett, 2022, s.12).

Russland forsøkte å senere utføre lignende angrep på energi-infrastruktur som de hadde utført i 2016 og 2017 men dette ble nøytralisert av ukrainerne (Willett, 2022, s.12). I April rapporterte microsoft at de hadde registrert 237 russiske cyberoperasjoner mot Ukraina der 40 av disse skal ha vært 40 sabotasjeaksjoner som lyktes å ødelegge filer i hos ukrainske selskaper og statlige nettsider (Willett, 2022, s.13). Russland benyttet også kombinasjonen av cyber og fysiske angrep mot konkrete mål som Kyivs TV-tårn og angrep mot Zaporizhzhia atomanlegget (Willett, 2022, s.13).

Europeiske offisielle kilder mente at Russland ikke var tilstrekkelig trent eller forberedt på å utføre operasjoner med kombinert bruk av cyber og kinetiske angrep for å oppnå strategisk effekt (Willett, 2022, s.13). En av bakgrunnene for den relativt tilbakeholdne bruken av cyber for å utføre sabotasjer mot Ukrainisk infrastruktur kan ha vært at Russland trodde invasjonen ville gå raskt og derfor ønsket å ha infrastrukturen intakt (Willett, 2022, s.14). De kan også ha begrenset bruken av skadelig malware i frykt for at den kunne spre seg og ramme land utenfor Ukraina som kunne medføre en eskalering av konflikten (Willett, 2022, s.22). Samtidig mislyktes russerne med sine cyberoperasjoner mot ukrainske militære mål mye på grunn av ukrainsk ekspertise på russiske cyberoperasjoner men også på grunn av sikrings-støtte fra amerikanske og britiske statlige organisasjoner (Willett, 2022, s.14).

Samtidig som invasjonen fant sted og Russland ikke lyktes i å føre informasjonsoperasjoner som skapte større forvirring, førte dette til en rask fordømmelse av russiske handlinger. Flere uavhengige hackergrupper som de berømte Anonymous, Battalion 65, The Elves og Cyber Partisans engasjerte seg på eget initiativ for å drive operasjoner mot Russland (Willett, 2022, s.16). De bombarderte det russiske cyber- og informasjons-domenet med operasjoner der de kapret og lekket informasjon om russiske styrker og statlige dokumenter og saboterte men også spredte informasjon til den russiske befolkning (Willett, 2022, s.16). Innen mars så Russland ut til å være det landet som var mest angrepet i cyberspace i hele verden (Willett, 2022, s.17).

Men flere vestlige stater opplevde russiske hevnangrep på digital infrastruktur grunnet sanksjoner mot Russland samt den materielle støtten de ga til Ukraina (Willett, 2022, s.21). Microsoft rapporterte i juni 2022 at statlige organisasjoner, sivile tenketanker, selskap og hjelpeorganisasjoner i 42 land hadde blitt utsatt for russiske cyberoperasjoner (Willett, 2022, s.21). Flere staters sikkerhetstjenester rapporterte at de hadde hindret flere russiske cyberangrep og per dags dato skjer det sporadisk flere slike operasjoner mot vestlige land (Willett, 2022, s.21). Det er også mulig at Russland har hatt flere suksessfulle operasjoner med "sovende" kapasitet der de senere kan aktivere skadelig programvare for å svekke vestlige stater i fremtiden (Willett, 2022, s.21). Resultatet av dette i Vesten er at stater øker

press på både statlige men også private aktører for å forbedre sin cybersikkerhet som på sikt kan medføre en svekket russisk evne til å utføre slike operasjoner (Willett, 2022, s.22).

Informasjonsdomenet

General Paul M. Nakasone, leder for U.S. Cyber Command, uttalte at de hadde utført informasjonsoperasjoner rettet mot krigen i Ukraina for å motvirke effekten av russiske operasjoner og svekke det russiske narrative for konflikten (Willett, 2022, s.20). Dette inkluderte også kontrollerte lekkasjer av informasjon fra britiske og amerikanske etterretningstjenester omkring russiske planer for offensiven i Ukraina (Willett, 2022, s.20). Eksempler på dette er etterretningstjenestenes rapporter om russiske planlagte “false flag” operasjoner der Russland skal ha planlagt å iscenesette angrep for å berettige russiske handlinger.

Deling av videoer og klipp over TikTok og Twitter hadde stor effekt i informasjonsdomenet, og sivile aktører SpaceX ga ukrainere tilgang til deres Starlink satelittsystemer slik at videoer og informasjon fra Ukraina kunne nå ut i informasjonsdomenet (Willett, 2022, s.20). Samtidig ble Ukrainas president Volodymyr Zelensky en samlende skikkelse for ukrainere og vestlige støttespillere for krigen i Ukraina som samtidig bidro å svekke russiske narrativer om en korrupt ukrainsk statsledelse (Willett, 2022, s.20). Det regjerende synet var at Russland hadde tapt informasjonskrigen innen august 2022 (Willett, 2022, s.20).

Gjennom slutten av 2022 og starten på 2023 oppsto det på russisk side informasjonskonflikter mellom styrker som kjempet på russisk side, spesielt det russiske forsvarsdepartementet og den private militære gruppen Wagner (Roth, 2023). Blant annet har Wagner-lederen Prigozjin anklaget det russiske forsvarsstaben for forræderi fordi hans styrker ikke mottok ammunisjon fra den russiske hæren i offensiven for Bakhmut (Roth, 2023). Russiske militærbloggere som under konflikten har kommentert og ofte kritisert det russiske forsvaret gjennom krigen, ført til flere informasjonskonflikter internt på russisk side.

Russland i Ukraina per Mars 2023

Per vår 2023 har russiske styrker kun hatt suksess med en offensiv i kampen om kull-byen Bakhmut, men som også skapte stor intern konflikt mellom det russiske forsvarsdepartementet og Wagner-gruppens leder Jevgenij Prigozjin. Russisk ledelse over de tre og etter hvert to forskjellige frontene har blitt byttet gjentatte ganger og når det har vært en ledelse som har forsøkt å være mer defensiv og søkte å la russiske styrker reparere sin stridsevne har disse blitt erstattet på grunn av trege resultater. Per nå er styrkene ledet av sjef for forsvarsstaben Valerij Gerasimov som har iverksatt flere tilsynelatende overambisiøse offensiver, spesielt ved kampen om den strategisk lokaliserte landsbyen Vuhledar. Resultatet er enorme tap på russisk side både materielt og i form av skadde og døde soldater. Ifølge Center for Strategic and International Studies (CSIS) har Russland lidd et større antall drepte i strid gjennom det første året av krigen i Ukraina enn det har gjennom alle konfliktene siden andre verdenskrig til sammen (Jones et al., 2023, s.1). Ifølge CSIS har Russland lidd ca. 65,000 døde og totalt mellom 200,000 og 250,000 som er såret, drept eller savnet fra februar 2022 til februar 2023 (Jones et al., 2023, s.6).

Russisk bruk av hybride virkemidler mot Ukraina og Vesten gjennom konflikten ser ut til å ha mislyktes. EU og NATO har samlet seg og NATO har økt i antall medlemmer med Finland og sannsynligvis etter hvert Sverige som nye medlemmer som følge av invasjonen. Russland er det mest sanksjonerte landet i verden med over 11,000 sanksjoner mot seg og sine borgere. Samtidig kjemper det en konflikt der russiske styrker i stor grad har tapt terreng til Ukrainske motoffensiver. Russlands evne til å drive operasjoner i gråsoner er i meget svekket, i likhet med dets evne til å bruke økonomi, diplomati og informasjonsoperasjoner offensivt.

Hybride virkemidler og Long Cycle Theory

Hypotesen

Forrige globale krig-fase endte med slutten av andre verdenskrig i 1945, med faser på rundt 25 år skulle det tilsi at vi i dag er i begynnelsen av, eller på vei mot, en fase med global krig.

Modelski sier at de to innovasjonene USA bidro med å innføre gjennom sin syklus var (Modelski, 1987, s.98):

- At den globale politikken ikke lengre ble styrt fra Europa. USA fikk flere stater til å delta i internasjonale fora, kolonier ble frigjort og den "frie verden" ble skapt.
- Kunnskapsrevolusjonen (teknologi, vitenskap og utdanning).

Disse to innovasjonene vil være årsaken til utfordringene, som vil føre til USAs undergang som verdensmakt (Modelski, 1987, s.98). Samtidig mente Modelski at introduksjonen av masseødeleggelsesvåpen skapte nye dilemma som måtte løses i den kommende syklusen. Den omhandler hvordan en verdensmakt kan falle tilbake og en ny kan ta dens plass, uten at slike masseødeleggelsesvåpen brukes (Modelski, 1987, s.98).

Hybride virkemidler er et moderne fenomen, men sees også som en moderne versjon av gamle strategier - forsterket av innovasjonene fra kunnskapsrevolusjonen. De er ment å brukes for at stater skal unngå åpen konfrontasjon og svekke fienden ved bruk av ikke-militære virkemidler. Derfor mener vi at ved å se på hybride virkemidler slik de anvendes i dag, vil de nyansere long cycle theory slik at den kan forklare dagens politiske utvikling. Den kan derfor også potensielt gi en foruroligende indikasjon på hvor nært vi er global-krig fasen.

Vi vil teste denne teorien opp mot de to casene vi har presentert i case-kapittelet samt dra inn Kina og Russlands bruk av hybride virkemidler mot verdensmakten i nedgang, USA. Ved å drøfte om hybride virkemidler kan implementeres, med sine indikatorer, i to sentrale deler av Long Cycle Theory, vil vi se om teorien i større grad kan anvendes for å beskrive dagens situasjon og den kommende utviklingen.

1. Hybride virkemidler gjennom global krig-fasen - erstatning av globale kinetiske kriger.
2. Hybride virkemidler sin effekt på power-balancing.

Går verden mot en global krig?

Global krig-fasen er en systemisk avgjørelse som skjer som følge av svekkelsen av verdensmakten, splittelsen i internasjonalt samhold og et økt trusselbilde. Verden beveger seg mot mer multipolaritet gjennom deconcentrationfasen og stater begynner med koalisjonsdannelser for å øke sin egen sikkerhet i påvente av økt konflikt (Modelski, 1987, 103). Siden syklusene er relativt konkret beskrevet av Modelski kan det først drøftes hvilken syklus vi befinner oss i. Det vil bidra til å gi et bakteppe i Long Cycle Theory, før vi undersøker bruken av hybride virkemidler i dag.

Beveger vi oss mot det Modelski mener er starten på en ny syklus?

I teorikapittelet forklarte vi hvordan Long Cycle-teorien er bygget opp og at vi kan se på den i forskjellige faser med kjente trekk i hver fase. Dette kan sammenlignes med Mearsheimers beskrivelse av stormakter som dynamiske og alltid på jakt etter å utvide sin makt (Mearsheimer, 2014, 168). I kontrast til dette argumenterer Mearsheimer for at status quo-makter ikke er dynamiske fordi de allerede har oppnådd et regionalt hegemoni (Mearsheimer, 2014, 168). En dynamisk stat vil hele tiden søke etter muligheter for å maksimere sin egen makt og vil aldri føle at den innehar for mye av det (Mearsheimer, 2014, 167).

Kina er en dynamisk stormakt som har som mål å oppnå regionalt hegemoni i Asia, der Russland har etter Sovjetunionens fall bygget seg opp og blitt en stormakt som ønsker å oppnå regional sikkerhet og en multipolar verdensorden. USA som sittende verdensmakt blir nå utfordret med å være en sikkerhetsgarantist for sine europeiske allierte samtidig som den må utvise dominans i Kinas bakgård.

Modelskis teori om Long Cycles viser at den siste globale krigen utspilte seg fra starten på første verdenskrig til slutten av andre verdenskrig (1914-1945), noe som gir en lengde på 31 år med global krig. Ifølge Modelski vil USAs "World Power Cycle" være slutt rundt 1973, altså 2/4 faser av en global syklus. USA gikk her fra å sikre sin innflytelse globalt (fase 2) til å styrke sin posisjon i internasjonalt samarbeid, institusjoner og allianser som FN, NATO - og internasjonale handelsavtaler (fase 3) (Modelski, 1987, 102).

Ifølge Modelskis beregninger vil USA sin syklus gå mot global krig med en rivaliserende stormakt 109 år etter 1914. Dette vil resultere i en langvarig global krig, men med en helt annen karakteristikk enn tidligere globale kriger. Med dette mener vi at det hybride elementet i stor grad vil endre måten globale kriger utspiller seg på.

Fasenes utvikling

Delegitimation-fasen

Systemet er i ferd med å miste kontrollen over det globale perspektivet for å sikre sin egen sikkerhet og ender opp med å bli mer nasjonalistisk i sin holdning (Modelski, 1987, 119). Dette henger sammen med at statene i systemet må fokusere mer på nasjonale utfordringer og interesser "hjemme" og nedprioritere internasjonale forhold. Det er mange tilfeller av vestlige land som har valgt denne veien de siste årene, som Storbritannias Brexit. Det mest tydelige eksempelet var Donald Trumps "America first" politikk som var sterkt kritisk til alt internasjonalt samarbeid som ikke tjente USAs interesser. Verdensmakter i denne fasen av Long Cycle Theory har ikke klart å fornye sin rolle i verdenspolitikken og har gradvis sett sin innflytelse forsvinne bit for bit (Modelski, 1987, 119).

“Den liberale internasjonale ordenen etter den kalde krigen var uunngåelig dømt til å kollapse på grunn av de fundamentale feilene i de underliggende politiske prinsippene” (Mearsheimer, 2019, 2).

Spredning av liberalt demokrati over hele verden, som er av avgjørende betydning for å etablere en slik orden, er ikke bare ekstremt utfordrende, men har også en tendens til å skape anstrengte forhold med andre nasjoner og noen ganger resultere i militære konflikter som vi så etter invasjonen av Afghanistan 2001 og Irak 2003. Nasjonalismen som ligger latent i disse statene er den primære hindringen for fremming av demokrati, men maktbalansopolitikk fungerer også som en betydelig motvirkende kraft (Mearsheimer, 2019, 2).

Hyperglobalisering som i utgangspunktet skulle redusere handelsbarrierer mellom stater og stimulere globale investeringer, førte til at bedrifter flyttet produksjonsvirksomhet fra industrialiserte land til utviklingsland for å redusere kostnader. Dette medførte at mange mistet arbeidet sitt, opplevde reduserte lønninger og en forverring av ulikhetene i samfunnene (Mearsheimer, 2019, s. 2).

Deconcentration-fasen

Deconcentration-fasen er der makten og evnen verdensmakten hadde til å holde verdenssystemet sammen, faller bort, i en periode med desintegrasjon (Modelski, 1987, s.119). Det verdenssystemet som har vært siden den forrige globale krigen faller etter hvert sammen og blir til et multipolart system (Modelski, 1987, s.119). Modelski mener dette også kan kalles desintegrasjon-fasen, men bemerker også at det foregår koalisjonsdannelser i denne fasen i påvente av konflikten aktørene ser komme (Modelski, 1987, s.119). Frafallet av felles identitet og internasjonale samfunn fører til at verden blir passive tilskuere, mens de største elementene deles og blir til fiendtlige motparter (Modelski, 1987, s.119). Stater som oppfatter sin sikkerhet som truet, søker sammen for å beskytte felles interesser, og for å kartlegge offensive eller defensive mottiltak (Organski, 1967, 22). Dette tiltaket vil som regel være grunnet at beslutningstakere fatter rasjonelle avgjørelser for å sikre egen overlevelse.

Stormakter, som søker etter ekspansjon, vil oppfatte motivene til statene som søker sammen som uklare og vil bli tvunget til å agere i et mindre handlingsrom (Organski, 1967, 23). Dette kalles i internasjonale relasjoner sikkerhetsdilemma, og utspiller seg ofte i forkant av en mellomstatlig konflikt der intensjonene til de motstridende stater ofte blir mistolket og sett på som en fare for begge staters sikkerhet der det tvinges frem en handling. Stater som føler seg truet velger å søke sammen i den hensikt å øke egen sikkerheten, men blir tolket som en trussel av aggressor. Dette fører til krig og tiltaket som skulle føre til økt sikkerhet hos de mindre statene førte til det motsatte, dette blir kalt sikkerhetsparadokset (Williams, 2013, 139).

Som Organski skriver vil ikke en verdensmakt som er tilfreds med dagens strukturer påvirke endring. Det er først når systemet endres til å true dens posisjon som verdensmakt (Organski, 1967, 23).

I henhold til Organski sin "Power - Transition teori, derimot, er det ikke et ønske om å maksimere makt eller en ensidig bestrebelse på å sikre egen sikkerhet i begrenset forstand som fører til at nasjoner igangsetter større kriger, selv om sistnevnte ofte er den unnskyldningen som fremsettes. I denne modellen er det en generell misnøye med landets posisjon i systemet og et ønske om å revidere reglene som styrer forholdet mellom nasjoner, som motiverer et land til å starte en større krig (Organski, 1967, 23).

Som vi siterer i forrige kapittel er det nettopp denne misnøyen Kina og Russland har poengtert, og som de nå vil endre til multipolaritet og ta over den sittende verdensmaktens innflytelse i global politikk. Kina og Russland sin posisjonering i afrikanske stater har blitt beskyldt for å “kjøpe” stemmer i FN organer som kan være til fordel for Beijing. Få eksempler viser dette bedre enn da stater stemte blankt i FN om en resolusjon mot Russlands invasjon av Ukraina.

Alt i alt er dette med på å svekke tilliten til vestlige institusjoner og USA sin vilje og handlekraft. USA sin interne uro er også fokusert mot kostnadene USA har på å være førende i organisasjoner som NATO og FN. I Modelski sin bok fra 1987 er det nettopp dette han beskriver som et farlig utviklingstegn for USA som verdensmakt. Da den vestlige verden svekkes fordi problemet blir definert av flere vestlige makter som oppfattes som truende, men de avhenger av forpliktelsene til verdensmakten USA som vil sitte med den største kostnaden (Modelski, 1987, 98).

Global krig

Global krig-fasen i Long Cycle Theory er kampen mellom globale stormakter om hvem som skal lede det internasjonale systemet og preges av langvarige kriger og kamphandlinger (Modelski, 1987, s.43). Fasen kan inneholde en stor global krig eller en samling av flere kriger. Modelski beskriver at flesteparten, eller alle de globale stormaktene, deltar i krig over en periode som tilsvarer én fase, som varer rundt 25 til 30 år (Modelski, 1987, s.43). Denne styrkeprøven munner ut i det Modelski beskriver som en ad hoc, men systemisk, avgjørelse for å løse problemet om orden i det internasjonale systemet (Modelski, 1987, s.119). Fasen starter på grunn av endringer i den internasjonale strukturen der strukturen “brytes ned” og markerer begynnelsen på en ny epoke for verdenspolitikken, fordi de ender med en systemisk avgjørelse om ny ledelse (Modelski, 1987, s.43).

Målet med hybride virkemidler er å skade, underminere eller svekke målstaten (Giannopoulos et al., 2021, s.36). Hovedutfordringen med å inkludere hybride virkemidler som en del av en krig er at bruken av virkemidler har som hensikt å være under terskelen til krig og at ansvaret for handlingene kan benektes. Hybride virkemidler anvendes ofte i det skjulte, og skadeomfanget vises ofte ikke før i ettertid når den totale skaden av bruk av flere virkemidler materialiseres. Det er derfor viktig å bemerke at denne drøftingen rundt hvordan hybride

virkemidler *kan* spille en sentral rolle i stormaktskonflikt i det 21. århundret. Vi sier heller ikke at militærmakt ikke vil anvendes i en global krig. Hybride virkemidler vil i økende grad anvendes av stormakter for å svekke sine motstandere, og redusere deres evne og vilje til å delta i krig.

Definisjonen vi anvender er: *Hybride virkemidler er fiendtlige ikke-kinetiske handlinger med en hensikt å svekke en motstander og samtidig ivareta troverdig benektelse for handlingen.*

Enhver handling der en aktør har troverdig benektelse, eller opererer innen gråsoner for internasjonale regler, vil aldri være like enkel å identifisere som et vendepunkt. I tillegg er tre av kjennetegnene for global krig-fasen verifiserbare i ettertid. Det er kun kjennetegnet om systemisk forverring og stormaktsrivaleri som er mulig å identifisere *før* fasen eller global krig begynner.

Fire kjennetegn på global krig og hybride virkemidler

Totalt er det fire kjennetegn på global krig-fasen i Long Cycle Theory:

Hver kamp om global ledelse varer i en generasjon, mellom 25 og 30 år (Modelska, 1987, s.44). Gjennom fasen ble det utkjempet en sekvens eller rekke med relaterte kriger som utgjorde minst to større konflikter (Modelska, 1987, s.44).

I hybrid virkemiddelbruk kan krigene bli mindre i omfang og mye av stormaktskonflikten utspiller seg utenfor slagmarken og kinetisk konflikt. Det vil være problematisk å tidfeste når en konflikt starter da intensiteten vil være lav. Mye vil likevel avgjøre i det statene disponerer alle tilgjengelige midler for å vinne mot sin motstander. Konfliktene kan utspille seg i strategisk viktige områder, der kontrollen over disse områdene har stor effekt på stormaktenes utvikling.

Indikatorene som peker på konflikt mellom stater i en æra med hybride virkemidler er de samme indikatorene som destabiliseringsfasen i hybrid virkemiddelbruk (Giannopoulos et al., 2021, s.40-41). Siden priming-fasen har få indikatorer som kan oppdages før i ettertid, bruker vi fase 2: “*destabilization*” av hybrid konflikt:

- Tydelig bruk av desinformasjon og propaganda
- Offensiv bruk av cyber til eksempelvis sabotasje og tåkelegging.
- “Online-til off-line” operasjoner, der narrativer fra sosiale medier begynner å materialisere seg til fysiske hendelser. For eksempel protester eller opptøyer.
- Samfunnet som synlig er mest påvirket er ofte sekundærmålet, primærmålet er staten. Relasjonen mellom samfunn og stat skal svekkes og forverres.
- Aksjoner som utfordrer gråsoner og skillelinjer mellom innenriks, utenriks, lokalt, regionalt, statlig og ikke-statlig, sivil og militært og definisjoner av fred, krise og krig.
- Fremprovosering av akutte avgjørelser hos regjerende elite i målstaten som ender målstatens disfavour.

Når konflikter utspiller seg under terskelen for krig, eller i tilfelle med Ukraina, uten krigserklæring, vil det være vanskelig å si hva som utgjør større konflikter annet enn det som oppnås gjennom dem. Det vil ikke lenger nødvendigvis være konflikter som er store i form av antall soldater som deltar i kamphandlinger, døde i kamp eller militære ressurser anvendt mot fienden.

“Global krig-fasen kjennetegnes ved å ha et globalt omfang og alle de globale maktene er deltakere. Det vil si, stormakter som er globale aktører og som kunne føre krig og konflikter på flere kontinenter” (Modelska, 1987, s.45).

Kina er den nye globale stormakten, og utfordreren til tidligere verdensmakt, USA. Russland er også i lys av sin geografi og Putins støtte til andre autoritære regimer, verden over, å betrakte som en global stormakt, mest i lys av dens militære og diplomatiske kapasiteter.

Vestlige makter som Frankrike, Storbritannia og Tyskland har en viss global påvirkning som de største nasjonene i EU, men kan ikke som enkeltnasjoner betraktes som globale stormakter da de ikke innehar de militære kapasitetene.

Disse aktørene med USA, Frankrike, Tyskland og Storbritannia som utgjør “vesten” på en side er i økende grad utfordret av de autoritære statene, Kina og Russland som søker å endre

på verdensordenen. Det vil vise seg om Russland kommer til å bevare sin evne til å projisere makt over flere kontinenter etter krigen i Ukraina, som medfører store tap for Russland.

Krigene sprang ut fra en systemisk forverring av orden på grunn av stormaktsrivaleri, og mangelen på en legitim ledelse av internasjonal politikk (Modelska, 1987, s.45).

USA's nedgang, i kombinasjon med Kinas og Russlands hevdelse og fremferd for å skape en multipolar verdensorden, har iverksatt endringer i det internasjonale systemet. Kina og Russland jobber aktivt for å øke sin makt i internasjonal politikk, blant annet ved å utvide sine diplomatiske støttespillere, spesielt i Afrika, Midtøsten og Latin-Amerika. Samtidig forsterker de og utnytter utfordringer i vestlige stater. Kina har blant annet gjort majoriteten av vestlige stater avhengig av sin industri og produksjonskapasitet, i tillegg til tilgang på det kinesiske markedet.

Internasjonale organisasjoner har de senere år blitt handlingslammet grunnet uenigheter mellom stormaktene, som blant annet har ført til at FN har blitt en ineffektiv organisasjon for å løse politiske kriser. De vestlige intervensjonene de siste tjue årene har medført en svekkelse i den internasjonale legitimiteten til USA og dets støttespillere, et argument som ofte brukes av Kina og Russland.

Hver global krig-fase, produserte en ny form for legitim ledelse av det globale systemet (Modelska, 1987, s.46).

Kina er den åpenbare utfordreren til global ledelse, og legitimiteten til USA og den Vestlige verdensorden har blitt utfordret. Hvem som vil trå frem som en potensiell verdensmakt gjennom en mer konfliktfylt periode på ca. 25 år er usikkert. Før USA ble verdensmakt hadde aldri en verdensmakt eksistert utenfor Europa. I tillegg skal det nevnes at Modelska sier verdensmakten ofte er demokratisk nettopp fordi den skal være et forbilde andre stater ønsker å etterligne. Og stater som alltid må motarbeide truslen om nasjonalt opprør, har ikke kapasitet, eller er det forbilde en verdensmakt må være. Det er aldri utfordreren til

verdensmakten i starten av den globale krigsfasen, som kommer ut av den som ny verdensmakt.

Kan hybride virkemidler oppnå det samme som krig?

Målet med bruken av militærmakt mot en fiende er å ødelegge deres vilje og evne til å kjempe. Når ingen stater har evne eller vilje til å kjempe mot en stormakt, er den blitt en hegemon og når de vil følge denne hegemonen, er den blitt en verdensmakt. Ved å undersøke effekten av krig, og hvorvidt hybride virkemidler kan oppnå det samme utfallet, kan vi argumentere for at hybride virkemidler vil prege en global krig-fase. Stater har en rekke virkemidler som kan iverksettes inn mot andre stater, spesielt mot demokratier grunnet deres systemiske sårbarheter (Giannopoulos et al., 2021, s.15). Virkemidlene kan anvendes for å oppnå tre overordnede mål for at en stat skal bli en verdensmakt. - Den må svekke den sittende verdensmakts evne og vilje til å kjempe. Den må svekke den sittende verdensmakts internasjonale nettverk og innflytelse og derfor svekke verdensmaktens koalisjonsmaktbalanse. Og til slutt, vinne strategiske seire uten å møte protester eller mottiltak, og derfor svekke sin relative makt.

Å svekke fiendes vilje til å kjempe

Økonomi er et av de første åpne virkemidlene som anvendes mellom stater i internasjonal politikk for å påvirke hverandres handlinger. For å skape gode og stabile relasjoner er det ofte gjennom økonomiske samarbeid, uønskede handlinger straffes med økonomiske sanksjoner. Ved å overta større markedsandeler fra den sittende verdensmakt over tid, vil utfordreren gradvis svekke verdensmaktens evne til å anvende økonomi som verktøy i internasjonal politikk. Samtidig vil en svekket vekst i økonomien gjøre det mer utfordrende for verdensmakten å holde følge med utfordreren i et mulig militært og teknologisk våpenkappløp. Innen informasjonsdomenet spiller også økonomi en rolle. Under finanskrisen i USA i 2008 gikk eksempelvis svært mange aviser konkurs som førte til en markant vekst i informasjons-konsum gjennom ikke-redaksjonelle kilder over internett (Giannopoulos et al., 2021, s.32).

Å svekke interne forhold, sosialt, politisk, kulturelt gir større handlingsrom og økte muligheter for en fiendtlig aktør å destabilisere en stat (Giannopoulos et al., 2021, s.31). Det

betyr også å skape sterkere skillelinjer i et samfunn som kan anvendes for å skape et klima i samfunnet som er mer mottakelig for desinformasjon og propaganda (Giannopoulos et al., 2021, s.32). Et betent nasjonalt politisk klima gjør det også vanskeligere for en stat å fokusere på utenrikspolitiske utfordringer, i demokratier må sittende regjering fatte tiltak for å bevare sin sjanse for å fortsette som regjerende parti/koalisjon.

Å skape et mer positivt bilde av utfordrer-staten hos verdensmakten kan forsøkes, for å heve terskelen for hvilke handlinger som sees som kritikkverdige og fremme mulighet for fredelig påvirkning av målstaten. Her spiller eksempelvis moralsk populisme en rolle i det 21. århundret. Utfordreren forsøker å bruke hybride virkemidler for å fremstå som en mer moralsk aktør enn verdensmakten slik at staten i verdensmakten vil møtes med protester dersom den ønsker å gjøre tiltak mot utfordreren og fremstå aggressiv eller umoralsk.

De ovennevnte avsnittene kan samlet gjøre det vanskelig for en demokratisk valgt politisk ledelse å forhindre utfordrerens fremvekst. Ved vanskelige økonomiske og sosiale forhold nasjonalt vil en president eller statsminister møte protester dersom økonomien og sosiale forhold videre skal svekkes for å ta et oppgjør med utfordreren. Dette gjelder spesielt dersom utfordreren har lyktes i å skape et positivt omdømme og gjort flere private aktører avhengig av finansiell støtte.

Svekke fiendens evne til å være en global leder

For å svekke verdensmaktens evne til å føre sin agenda i internasjonal politikk må et avhengighetsforhold skapes for andre stater til utfordreren. Med dagens internasjonale organisasjoner og institusjoner som er demokratisk styrte vil et avhengighetsforhold kunne brukes til at utfordrende stormakt i større grad kan sette dagsorden og underminere sittende verdensmakts innflytelse. Hybride virkemidler kan anvendes for å skape et slikt avhengighetsforhold. Der liberale demokratier kan bli utsatt for strategiske oppkjøp, deres befolkning påvirket eller bli utsatt for diplomatisk og politisk press. Når flere stater er mer avhengig av utfordreren enn sittende verdensmakt vil statene i større grad føre politikk som samsvarer med utfordrerens ønsker.

Samtidig vil verdensmaktens manglende evne til å løse nye utfordringer i det globale systemet akselerere dens nedgang. Påvirkning mot verdensmaktens allierte vil potensielt føre dem ut fra samarbeid med verdensmakten. Det kan introduseres vanskelige politiske situasjoner, som eksempelvis flyktningkriser, klimakriser og lignende grenseoverskridende utfordringer som

legger press på statene og kan føre til splittelse. Den som bruker hybride virkemidler for å gjøre dette, vil samtidig forsøke å bevare troverdig fornektelse, og derfor ikke rammes av noen negative konsekvenser.

Vinne strategiske seire uten å vekke protester/mottiltak

Ved å eksempelvis kombinere flere av domeneene for hybride virkemidler kan en stat skape turbulente politiske situasjoner hos en fiendtlig stat (Giannopoulos et al., 2021, s.30). Dette vil også gi et større handlingsrom for å utføre handlinger som den fiendtlige staten kan motsette seg. I alliansebygging og forsterking av eget nettverk vil en utfordrende stat for eksempel kunne anvende private militærselskap for å støtte regimer uten å møte samme fordømmelse som hvis en brukte statlige militære virkemidler.

I territoriale spørsmål må målene oppnås i små inkremitter, for eksempel ved å gradvis bygge opp militært nærvær et sted det ikke har vært tidligere. Det samme kan territoriale krav som først får et sterkere sivilt nærvær fra den utfordrende staten. Deretter settes inn statlige sivile selskaper og etter hvert militær tilstedeværelse. Dette kan gjøres over flere år slik at enhver utvikling med sterkere tilstedeværelse virker naturlig. Underveis er det vanskelig for andre stater å gjøre mottiltak til slike små steg fordi de kan virke uproporsjonale. Eksempelvis å anvende militære virkemidler for å motvirke et sivilt nærvær, der staten som forsøker å hindre oppbyggingen fremstår som aggressiv og derfor møter fordømmelse og kritikk. Samtidig vil militære mottiltak mot et sivilt nærvær gi utfordrerens begrunnelse til å fremskynde sitt eget militære nærvær samtidig som det fremstår som legitimt å verne egne sivile mot en militær trussel.

Oppbygging kan holdes skjult slik at protester og mottiltak ikke kan gjøres. Da kan det også etableres faste strukturer som bygninger slik at tilstedeværelsen er vanskelig å fjerne når den avdekkes. Samtidig kan bygg og strukturer enklere skjule kapasiteten på stedet og det skaper større evne til troverdig benektelse, for eksempel ved tilstedeværelse av militære kapasiteter.

Hvordan anvender Kina og Russland Hybride virkemidler?

Ved introduksjonen til case-kapittelet skrev vi at vi valgte disse casene siden de best ville illustrere at hybride virkemidler er en sentral del av moderne konflikt, siden dette var

konflikter som har eskalert til et høyere nivå. Det er derfor høyere sannsynlighet for at hybride virkemidler anvendes og dokumenteres i disse konfliktene.

Kina i Taiwan

Tydlig bruk av desinformasjon og propaganda

Påvirkningsoperasjoner fra Kina er omfattende og blir aktivt brukt i mange forskjellige samfunnslag. De måleretter seg mot taiwanesere som bor på Taiwan, men også de over en million taiwanesere som har flyttet til Kina. (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 452). Kina har etablert såkalte “Post - helpers” (貼文小幫手) som er selskap der det produseres falske kontoer som kan promotere produkter eller personer mot betaling som anvendes for å påvirke politikken på Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 449).

Populære influencere på store medier som Tik-Tok og YouTube har også opplevd et økende press om å promotere et samlet Kina budskap. Mot Taiwanere som bor i Kina har et narrativ kalt “spøkelsesøya” (鬼島) blitt heftig kringkastet for å styrke Kina sitt budskap om å hjelpe Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 456).

“Online-til off-line” operasjoner, der narrativer fra sosiale medier begynner å materialisere seg til fysiske hendelser. For eksempel protester eller opptøyere.

Beijing har etablert et nettverk av buddhistiske templer som kan organisere møter og overføre penger til aktivister på Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 450). Taiwanske myndigheter har gjennomført informasjonskampanjer rettet mot det buddhistiske miljøet på øya for å advare mot Beijings evne til påvirkning (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 451).

Samfunnet som synlig er mest påvirket er ofte sekundærmålet, primærmålet er staten.

Relasjonen mellom samfunn og stat skal svekkes og forverres.

“Spøkelsesøya” er betegnelsen på bildet fastlandskina ønsker å spre om hvordan livet på Taiwan er. Denne beskrivelsen gir et bilde av at det ikke er noe muligheter på øya og at man bør flytte for å få en fremtid. Dette blir også et målrettet narrativ mot de fra Taiwan som allerede bor i Kina, sånn at de føler at de gjorde noe rett da de flyttet fra øya.

I tillegg har Kina et betydelig økonomisk press på mediehus i Taiwan, som frykter å miste tilgang til det kinesiske markedet og som vil føre til negative økonomiske konsekvenser (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.613). Disse informasjonskildene sensurerer seg selv i Kinas favør på bakgrunn av økonomisk press (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.613). Det samme skjer med flere fremtredende personligheter på Taiwan innen alt fra politikk, til forsvar til SoMe influensere og kunstnere og religiøse organisasjoner som får penger og insentiver for å støtte Kina gjennom å spre desinformasjon og støtte Kina (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.613).

Kina benytter seg også av flere lokale partier som det støtter økonomisk og gjennom informasjons-operasjoner (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.613). Disse får støtte av cyber-”hærer” som Kina betaler for å bistå.

Aksjoner som utfordrer gråsoner og skillelinjer mellom innenriks, utenriks, lokalt, regionalt, statlig og ikke-statlig, sivilt og militært og definisjoner av fred, krise og krig.

Beijing har trappet opp sitt politiske og militære press på Taiwan ved å fly jagerfly inn i den økonomiske sonen, true med sanksjoner mot land som anerkjenner Taiwan diplomatisk, og undergrave Taiwans internasjonale deltakelse i organisasjoner som Verdens helseorganisasjon (WHO). Analytikere frykter at et kinesisk angrep på Taiwan har potensialet til å trekke USA inn i en krig med Kina (Maizland, 2022). Da Taiwan står for mye av leveransen på halvledere en invasjon av øya true USA som er avhengig av denne teknologien. Denne teknologien er også viktig innen avansert forsvarsindustri som gjør Taiwan til et mål for Beijing.

Opptrapping av militære operasjoner anvendes av Kina som del av den psykologiske krigføringen mot Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.614).

Militære øvelser har alltid vært en del av Beijing sin strategi for å vise styrke. Det kan også tolkes som et verktøy i psykologisk krigføring mot Taiwan (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 478). Kina har økt omfanget og kompleksiteten av sine militære øvelser rettet mot Taiwan for å forbedre sin evne til å gjennomføre en eventuell invasjon av øya og avskrekke taiwanske og amerikanske militære styrker. Noen av de største luft- og sjømanøvrer som Kina har gjennomført de siste årene, samt øvelser som involverer amfibiske angrepsstyrker, spesialstyrker og strategiske styrker. Disse øvelsene har både operasjonelle og psykologiske effekter på Taiwan (Xiaoping, 2021). Dette kan tolkes til at kinesiske kampstyrker skal være så godt forbered som mulig om det skal åpne seg et rom for invasjon av Taiwan uten involvering fra USA eller vesten.

Xis ledende politikk kan skape en situasjon som ligner utbruddet av første verdenskrig, der en relativt liten konflikt eskalerer til en større regional krig (Frayer, 2022). Xi har gjort det klart at Taiwan er en av CCPs viktigste strategiske prioriteringer, noe som har ført til mer aggressiv retorikk og økt militær tilstedeværelse (Frayer, 2022). Dette minner om hvordan stormaktene i Europa rustet opp og rivaliserte med hverandre i tiårene før 1914. Den utløsende årsaken til krigen var attentatet på den østerriksk-ungarske tronarvingen Franz Ferdinand i Sarajevo 28. juni 1914. Han ble drept av en bosnisk-serbisk nasjonalist som hadde forbindelser til den serbiske terrororganisasjonen Den svarte hånd . Østerrike-Ungarn stilte Serbia et ultimatum og erklærte krig da Serbia ikke godtok alle kravene. Dette førte til at de ulike alliansene i Europa ble aktivert og at krigen spredte seg raskt. Det er mulig at en lignende hendelse kan utløse en krig mellom Kina og Taiwan, som kan involvere andre land som USA og Japan. Det er derfor viktig å unngå provokasjoner og søke diplomatiske løsninger på konflikten. Kinas fremtidige fremgangsmåte vil sannsynligvis bli påvirket av innenrikspolitiske forhold, USAs politikk og den generelle geopolitiske konteksten (Maizland, 2022)

Russlands utvikling fra fred til krig med Ukraina

Ukraina er et spesielt tilfelle siden Ukraina var under sterkere russisk påvirkning før krigen enn det er nå. Derfor har virkemiddelbruken økt etterhvert som russisk innflytelse har gått ned. Det var heller aldri en lengre priming-fase. Når russisk-vennlige President Janukovitsj flyktet Ukraina i 2004, gikk det kort tid før Russland startet med en hybrid krig-operasjon der de annekterte Krim-halvøya og startet flere forsøk på væpnet opprør mot staten, dette lyktes kun i Donbas.

Sett i sammenheng med fasene i hybrid virkemiddelbruk så har Russland aldri praktisert en priming-fase mot Ukraina, og virker heller ikke å ha forsøkt å returnere til en priming-fase. Dette kan også sees på som en av grunnene til at det russiske narrative og forståelsen for invasjonen 24.februar 2022 var feilslått fra start. Men progresjonen i bruken av hybride virkemidler før invasjonen samt starten på invasjonen kan være en indikasjon på hvordan militær maktbruk vil utspille seg i det 21.århundret.

På tross av en åpen hybrid krigføring på Krim så benektet Russland å være involvert, og selv om ikke dette ga Russland en reell troverdig fornektelse, skapte det nok usikkerhet til å hemme reaksjoner. Kort tid ble det gjennomført folkeavstemninger som legitimerte russisk tilstedeværelse på Krim.

Tydelig bruk av desinformasjon og propaganda

Russland har siden Janukovitsj ble avsatt fremmet propaganda og desinformasjon rundt at dette var et vestlig kupp. Russland startet desinformasjon rundt dette og flere påvirkningsoperasjoner for å skape engasjement for saken, spesielt russisk side.

Russlands mest kjente bruk av desinformasjon er i USA, som vi omtaler i neste delkapittel.

Samfunnet som synlig er mest påvirket er ofte sekundærmålet, primærmålet er staten.

Relasjonen mellom samfunn og stat skal svekkes og forverres.

Gjennom cyberangrep mot Ukraina i 2015, skulle svekke infrastruktur som del av politisk påvirkning for å svekke synet på staten i den ukrainske befolkningen (Willett, 2022, s.9). De gjennomførte et lignende, mer potent angrep i 2017 som førte til tjenestenekt og problemer i bankvesenet, jernbane, postvesenet, aviser og atomkraftverk (Willett, 2022, s.10). Her var nok ikke målet å oppnå en svekkelse av fienden gjennom materiell skade, men å skape misnøye for statens evne til å beskytte egen befolkning og skape større frykt og usikkerhet.

Aksjoner som utfordrer gråsoner og skillelinjer mellom innenriks, utenriks, lokalt, regionalt, statlig og ikke-statlig, sivilt og militært og definisjoner av fred, krise og krig.

Okkupasjonen av Krim-halvøya lyktes ved bruk av “grønn men”, som var spesialstyrker uten russisk identifikasjon på uniformene. Det skapte nok tvil og usikkerhet, samtidig som annekteringen ble utført svært hurtig. Russland benektet å være involvert, og selv om ikke dette ga Russland en reell troverdig fornektelse, skapte det nok usikkerhet til å hemme reaksjoner. Kort tid ble det gjennomført folkeavstemninger som legitimerte russisk tilstedeværelse på Krim-halvøya.

I frykt for at den nye regjeringen i Kyiv ville gå raskt frem for Ukrainisk NATO-medlemskap startet også Russland en separatistbevegelse øst i Ukraina, i Donbas som skulle demme opp om den politiske utviklingen i Ukraina (Bugayova, 2019, s.21).

Fredsavtalene Minsk I og Minsk II kan sees som russisk hybrid virkemiddelbruk for å både legitimere annekterte områder, forsterke troverdig benektelse og styrke russisk narrativ og påvirkningskraft over konflikten. Underveis i konflikten har Russland kontinuerlig støttet og forsøkt å nøre opp under etniske forskjeller i Ukraina.

Belarus sin bruk av migranter mot Vesten for å oppnå splittelse (Lohsen, 2021). Det er antatt at Putin har styrt denne prosessen. Den viser hvordan hybride virkemidler kan anvendes for å forsøke å påvirke koalisjoner. Siden migrasjon har vært en av de mer polariserende sakene i EU ønsket Russland og Belarus å oppnå sterkere splittelse med bakgrunn i hvordan disse migrantstrømmene skulle håndteres. Det lyktes de derimot ikke med og EU fremsto i stor

grad som samlet i møte med utfordringen. Dette kan skyldes at bruken av migrantene ble veldig tydelig, målrettet og manglet troverdig benektelse fra Belarus side.

Et aspekt ved krigen som pågår i Ukraina, er at Russland fremdeles ikke har erklært krig mot Ukraina. Russland har siden begynnelsen kalt invasjonen en spesialoperasjon og gjør seg derfor utilgjengelig for å seriøst besvare spørsmål rundt invasjonen i internasjonale organisasjoner. Det utfordrer muligheten for å behandle invasjonen i internasjonale forum.

“Online-til off-line” operasjoner, der narrativer fra sosiale medier begynner å materialisere seg til fysiske hendelser. For eksempel protester eller opptøyere.

I en kinesisk artikkel fra 2014 skrev en fra den PLA's stab om 3 lærdommer fra russlands bruk av “public opinion warfare” i Ukraina. “take the offensive by pushing your narrative first, present legal arguments, and back it up with hard power” (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, s.622).

Dette var i stor grad det Russland i en grad lyktes med under okkupasjonen av krim-halvøya i 2014, i tillegg de narrativene om å nøre opp til separatistbevegelser flere steder i Ukraina. Det var kun i Donbas og Luhansk at Russland lyktes i dette.

Russland kan også sies å ha forsøkt å realisere et narrativ før invasjonen av Ukraina i 2022, der det startet med militær styrkeoppbygging og misledende informasjon mot slutten av 2021 (Kagan et al., 2022). Viste hvordan Russland benyttet seg av argumenter om årlige militærøvelser som Zapad 2021 og samøvelser med Belarus for å forsvare den russiske styrkeoppbyggingen. Kort tid før den faktiske invasjonen, når spenningsnivået og forventningene til militær konflikt var høye, forsøkte Russland å overbevise om at “øvelsen” var over og at situasjonen derfor skulle deeskalere. Dette var nok for å oppnå et større handlingsrom før den faktiske invasjonen. Før invasjonen startet Putin et narrativ om å skulle avvæpne den nazistiske ledelsen av Ukraina, en narrativ som i svært liten grad var i tilstrekkelig grad “primet” i Ukraina og internasjonalt.

Like før invasjonen forsøkte også Russland utføre flere cyberangrep men som i stor grad mislyktes (Jones et al., 2023, s.2). Men det kan sees på som en siste indikator som i kombinasjon med militær styrkeoppbygging kan være forløper til kinetisk konflikt.

Underveis i en væpnet operasjon vil det i vellykket hybrid krigføring være lagt ned godt nok fundament under priming-fasen til at informasjonsrommet er forsøplet og uklart i destabilization-fasen før militære virkemidler deployeres i coercion-fasen. Dette bidrar i å spre informasjon som skaper tvil og usikkerhet rundt bruk av militære styrker.

Den kinetiske krigens pris

Russland har gitt et moderne eksempel på potensielle konsekvenser dersom terskelen til krig trås over. Russland er verdens mest sanksjonerte land, de har tapt personell og materiell som har svekket Russland i så stor grad at det vil ta år å komme tilbake til et likt makt-nivå. Samtidig ble Russland også et offer for sivile hybride aksjoner, spesielt innen cyber- og informasjonsdomenet.

Men Russland-Ukraina-casen viser også at selv om hybride virkemidler kan anvendes for å bidra til å destabilisere et land basert på nasjonale konfliktlinjer, er det langt vanskeligere å påvirke en befolkning til å godta annektering av et annet land. Noe Kina heller ikke har lyktes med på Taiwan.

Hybride virkemidler som reversert power balancing

Hybrid virkemiddelbruk som reversert “balancing” er når stormakter strategisk bruker virkemidler for å svekke sine motstandere slik at deres egen relative makt og handlingsrom øker som følge av svekkelse hos fienden. I normal power-balancing vil man øke sin koalisjons egen styrke for å balansere vekten, dersom motstanderen har mer makt.

Modelski skriver at det er den økte trusselen i systemet som driver stater sammen i koalisjoner og allianser for å forsøke å sikre seg (Modelski, 1987, s.33). Hybride virkemidler kan tilføres i teorien ved å heller se på den potensielle utfordrerens fremvekst og bruk av hybride virkemidler. Dette er siden hybride virkemidler bidrar til at en stat kan vinne mest mulig og samtidig unngå trussel-synet og derfor militær konfrontasjon.

Kinas priming av USA

Kina er klar over at USA er helt avhengig av støtte fra egen befolkning for å kunne føre krig over tid. Som tidligere nevnt, kjennetegnes globale kriger ofte av deres langvarige natur. Dette betyr at Kina kanskje vil søke å utnytte denne dynamikken for å svekke USAs evne og vilje til å intervenere militært på Taiwan. Kina kan potensielt skape et mer gunstig strategisk klima for å realisere sine ambisjoner om å gjenforene Taiwan med fastlands- Kina. Det viktige for Beijing er å ikke være utålmodig og risikere tunge sanksjoner, eller å vente for lenge og la Vesten skape et overskudd til å føre krig både mot Russland og Kina. I mellomtiden er det viktig for Beijing å legge til rette så mye som mulig for at en mulig invasjon av Taiwan kan gjennomføres. Strategisk bruk av hybride virkemidler er med på å forberede denne fasen og legge til rette for mulige kinetiske operasjoner.

I 2014 etablerte Kinas statsråds kontor for utenlandske kinesiske anliggender, som senere ble integrert i United Front Work Department (UFWD), "Overseas Chinese Service Centers" (助中心) med intensjonen om å opprette slike sentre i 60 land. Ved utgangen av 2018 hadde de opprettet 45 sentre fordelt på 39 land. Disse sentrenes hovedformål er å tilby tjenester til det kinesiske samfunnet, særlig nyankomne migranter (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 69). I stor grad ble pre-eksisterende sentre enkelt merket som "Overseas Chinese Service Centers". For eksempel, i Sør-Afrika, ble 13 "Chinese Community and Police Cooperation Centers", som har vært i drift siden 2004, sertifisert som OCSC. (Charon & Jeangene Vilmer, 2021, 69). Funksjonen til disse sentrene var fra det offisielle Kina å hjelpe kinesiske borgere i andre land.

USA har siden 2020 offisielt anklaget Kina for omfattende bruk av sivile fasiliteter og stillinger til å drive innhenting (Golding & Blume, 2023) I 2020 sa tidligere sjef for

kontraetterretning i CIA, James Olsen, at det opererte mer enn hundre kinesiske etterretningsoffiserer i New York hver dag (Golding & Blume, 2023). Han sier at metoden de bruker er å innhente litt informasjon gjennom mange kilder for å kunne sette det sammen til et produkt som på sikt kan skade USA sine interesser, eller fremme Kina (Golding & Blume, 2023).

Etterretning

En oppsiktsvekkende undersøkelse fra 2020 utført av Axios avdekket at en mistenkt kinesisk spion ved navn Fang Fang kom tett på lokale og nasjonale politikere over hele landet, inkludert den amerikanske representanten Eric Swalwell (Demokrat, California) (Golding & Blume, 2023).

Fang, også kjent som "Christine Fang," var en innsamlingsmedarbeider for Swalwell og hjalp også til med å plassere minst én praktikant i hans kontor. Swalwell ble nylig fjernet fra Representantenes hus' etterretningskomité, sammen med sin kollega, demokraten Adam Schiff fra California, av den nye lederen for Representantenes hus, Kevin McCarthy (Republikaner, California) (Golding & Blume, 2023).

Den moderne Mata Hari hadde også seksuelle eller romantiske forhold til minst to ordførere i byer i Midtvesten, inkludert en seksuell affære med en ordfører i Ohio inne i en bil som var under FBI-overvåking på den tiden (Gibbons, 2023).

Hacking

Cybertrusselen fra Kina har lenge vært ansett som en trussel og i 2020 ble det estimert at mer enn hundre amerikanske selskaper har hadde vært utsatt for omfattende datainnbrudd som kunne spores tilbake til Kina (Golding & Blume, 2023). Angrepene blir planlagt og utført av grupperinger som "Advanced Persistent Threat 41". De opererer med en vag tilknytning det kinesiske kommunist partiet, men kan ikke direkte linkes (Golding & Blume, 2023).

Resultatet ved suksessfull påvirkning og destabilisering av verdensmakten vil være det samme som ved en krig, systemets tidligere leder går under og en ny verdensledende makt trer frem.

Russlands destabilisering av USA:

Aksjoner i USA: Polarisering og destabilisering

Russland synes å være inne i destabilization-fasen når det gjelder sin tilnærming til USA. Over tid har Russland brukt FSB, GRU og IRA (internet research agency) til å utføre cyberoperasjoner mot USA i den hensikt å destabilisere staten og støtte politikere som bidrar til destabilisering av amerikansk politikk. Det inkluderer også desinformasjon for å forhindre at tradisjonelle demokrater med et kritisk blick på Russland kommer til makten. Dette for å styrke sitt eget handlingsrom i Europa og langs sine egne grenser.

Malinformasjon er misbruk av reell informasjon, i motsetning til desinformasjon som er informasjon som er feil, og den er mer effektiv når den anvendes i polariserte debatter eller samfunn. Malinformasjon som i tillegg inneholder desinformasjon gjør at desinformasjonen er vanskeligere å avfeie siden den enkelt får samme kredibilitet som den korrekte malinformasjonen.

Hacking og lekkning av informasjon fra Democratic National Committee i 2016, viste hvordan ledelsen hos demokratene favoriserte Hillary Clinton over den mer venstreorienterte Bernie Sanders i president-kappløpet (Galeotti, 2022, s.162). GRU hacket også valgsystemet i USA gjennom cyber (Omand, 2021, s.247). Dette var del av en kampanje for å sverte Hillary Clinton og fremme Donald Trump.

Russland hadde iverksatt en priming-fase for valg-påvirkningen tilbake i 2014, ved å lage infrastruktur de kunne utnytte i de fremtredende sosiale mediene i USA, henholdsvis Facebook, Youtube og Twitter (Omand, 2021, s.247). Som nevnt i destabiliseringsfasen så er samfunnet som påvirkes i størst grad, sekundærmålet, primærmålene for angrepene er staten (Giannopoulos et al., 2021, s.40). Og som en tidligere internet research agency ansatt sa, "målet var ikke å påvirke mennesker til å bli prorussiske, men å vende amerikanere mot deres egen stat - å skape uro og misnøye" (Omand, 2021, s.247).

For å svekke en stat, spesielt en demokratisk stat, kreves få ressurser for å oppnå potensielt stor effekt, noe som skaper en stor asymmetri. Gjennom den russiske påvirkningen av valget i 2016 viste undersøkelser at Russland sto bak 470 kontoer, 80,000 innlegg som nådde ut til 126 millioner mennesker på Facebook, 3814 Twitter-kontoer som var i kontakt med 1,4 millioner mennesker (Omand, 2021, s.248).

Gjennom påvirkning av demokratiske samfunn kan stater forsøke å forhindre at politikere som er spesielt kritiske til egen stat kommer til makten. Kandidater med mer positiv innstilling til aktøren støttes slik at handlingsrommet øker og som igjen skaper nye muligheter for påvirkning. I ytterste instans kan dette være med på å forhindre hegemonisk krig, der makt-overgangen skjer fordi den sittende verdensmakten destabiliseres i så stor grad at den ikke kan agere mot utfordreren. Eller at relasjonene normaliseres igjennom en periode slik at den utfordrende makt forbigår verdensmakten i styrke og omfang slik at verdensmakten ikke kan agere før det er for sent.

Mot en fredeligere verdenskrig

I sin bok fra 1987 skrev Modelski at en av de sentrale problemene som ville lede til USAs fall var løftingen av den globale politiske styringen fra Europa og problemer som sprang ut fra kunnskapsrevolusjonen. I tillegg ville utfordringen for staten som skulle utfordre verdensmakten USA å gjøre det på en måte som unngår å starte en atomkrig.

Vi har gjort rede for hvordan hybride virkemidler kan inkluderes som et element i Long Cycle Theory for å oppnå dette. I tillegg springer hybride virkemidlers omfang i det 21. århundre ut fra kunnskapsrevolusjonen, og på det diplomatiske plan inkorporerer det løftingen av globale politiske beslutninger fra Europa. De to utviklingene USA introduserte i verdenssystemet da det ble regjerende verdensmakt etter andre verdenskrig, og som nå skal være kilden til problemene før global krig (Modelski, 1987, s.98)

Synlig eller oppdaget bruk av hybride virkemidler mot andre stater gir en tydelig indikasjon som tidligere kunne bli sett på som en suverenitetskrenkelse og oppbygging til krig. I tilfelle med Russland og Ukraina var hybride virkemidler en indikasjon på nettopp det, men noen

krigserklæring har ikke funnet sted enda. Dette er fordi selv i åpenbare tilfeller forsøker stater å ivareta en grad av troverdig benektelse og holde konfliktnivået på lavest mulig. Dette er for å unngå mottiltak i størst mulig grad og bevare eget handlingsrom.

Vi mener at hybride virkemidler spiller en sentral rolle i hvordan moderne konflikter utspiller seg og de utfordrer de etablerte reglene og normene i det internasjonale systemet. Ved effektiv bruk av hybride virkemidler kan stormakter konkurrere med hverandre uten at nødvendigvis menneskeliv er det som avgjør hvem som vinner og taper. Hybrid virkemiddelbruk er lettere å iverksette simultant på et globalt nivå enn de tradisjonelle virkemidlene. Dette gjør også at stater kan prøve og feile så lenge man opprettholder den troverdige benektelsen.

Både Russland og Kina har ambisjoner om å innlemme omliggende stater, Russland har vist hvordan eskaleringen til en krig uten tilstrekkelig destabilisering har katastrofale konsekvenser. Likheten mellom casene er at de vil innlemme nærliggende territorier som de har historiske og kulturelle tette bånd til. De nærliggende statene fungerer også som strategiske bufferområder mot NATO i Europa og USA i Stillehavet. Hybride virkemidler er en doktrine som favoriserer stater som har tid, fordi det er usikkert hvor lang tid priming og destabilisering vil ta. Spørsmålet er om vi vil kunne se når hybride virkemidler fungerer, eller om gråsoner, troverdig benektelse og informasjonsrommet vil maskere det.

Oppsummering

Verden er i endring, og Modelskis Long Cycle Theory er et verktøy som kan anvendes for å forsøke å forutsi hvilke utviklinger det globale systemet har i vente. USA har dominert som verdensmakt etter den introduserte den liberale verdensorden etter den andre verdenskrig. Men i dag ser verden ut til å være i endring, og ikke i USAs favør. Fremveksten av desintegrasjon, multipolaritet og stadig mer synlige konflikter i internasjonale relasjoner, er del av fasen som kommer før global krig i Long Cycle Theory.

USA har som verdensmakt løftet internasjonal politikk til å inkludere land utenfor Europa, slik at de kan spille en større rolle i globale sammenhenger. Kunnskapsrevolusjonen som har ført til stor utvikling innen utdanning, vitenskap og teknologi, noe som har ført til bedre levestandard, økt åpenhet, rask kommunikasjon og tilgjengelighet av informasjon. Modelski mener at disse faktorene som USA har bidratt med til verdenssystemet, er faktorene som kommer til å være kilden til problemene som fører til USAs undergang som verdensmakt.

Teknologien har gjort hverdagen enklere for milliarder av mennesker, men også enklere for dem som ønsker å påføre andre skade. Det er enkelt å være anonym på internett og mengden av informasjon er ofte for stor til at enkeltindivider kan bekrefte informasjonen de leser. Dette har ført til økte muligheter for påvirkning, og internett i frie samfunn er en enkel inngangsbillett for autoritære stater.

Løftingen av politikk til at alle land har en stemme hver i 2020 medført at store internasjonale organisasjoner mislykkes i å løse problemer, når Vesten møter motstand fra autoritære stater med andre verdier. Teknologien har undergravd deler av kunnskapsrevolusjon der den frie flyten av informasjon over internett, sammen med polariserte forhold i USA, har skapt skepsis til vitenskap og utdanning. Desinformasjon, misinformasjon og malinformasjon florerer og flere har sine egne sannheter uten mekanismer for å bli enig om hvilke "fakta" som er korrekte.

Hybride virkemidler er når stater anvender sine tilgjengelige virkemidler strategisk for å svekke en motstander og samtidig bevarer troverdig benektelse for handlingen. Autoritære

stater har en stor verktøykasse på grunn av sin kontroll over både stat og samfunn, samtidig utfordrer flere autoritære stater internasjonale normer og regler. Når stater benekter sitt ansvar for handlinger eller bruker metoder slik at det er vanskelig å bevise statens direkte involvering, skaper det et stort handlingsrom for å påføre andre stater skade uten å lide større konsekvenser.

Hybride virkemidler kan derfor potensielt være en del av problemet som fører til USAs nedgang, slik Modelski spekulerte i sin bok fra 1987. Vi har sett på hvordan de største utfordrerne til USA, formentlig Kina og Russland, har anvendt hybride virkemidler i konflikter i sine nærområder der de har strategiske interesser og ansees som mest aggressive.

Russlands invasjon av Ukraina mislyktes som hybrid krigføring, Ukraina har bygget opp en resiliens etter snart 10 år med offensive russiske hybride virkemidler. Samtidig har Russland gjennom sin strategiske feilvurdering vist hvordan åpen konflikt medfører store konsekvenser. Kina vekker sine handlinger opp mot den sittende verdensmakt og benytter alle vektøy for å spre sin innflytelse og svekke USA. Deres store mål om å gjennførene Taiwan med fastlandet, uten en risiko for retalsjon fra Vesten. Kina vil i tiden fremover fortsette å kombinere økt militær aktivitet i kombinasjon med hybride virkemidler i og rundt Taiwan.

Den nasjonale utviklingen i USA vil være viktig for når og hvor en potensiell global krig-fase vil begynne. Både Kina og Russland jobber for, og håper selv på, økt destabilisering i USA, en svekkelse i USA betyr større handlingsrom for dem. Valget i 2024 kan potensielt være starten på neste fase dersom USAs evne eller vilje til å bruke makt for å beskytte Taiwan fra kinesiske operasjoner, svekkes.

Ved å se long cycle theory i lys av hybride virkemidler tyder det på at vi en fase med global krig er nært forestående. Vi har i denne oppgaven argumentert for at det kan være en fase med en global krig som vil være forskjellig fra tidligere sykluser. En global krig der mesteparten av konflikten potensielt utspiller seg under terskelen for krig. Skillet mellom fred, krise og krig vaskes ut. Det fører til at vi kanskje vil se mindre av store konflikter med enorme tap av menneskeliv, Russland har demonstrert at slike handlinger har store kostnader. Baksiden er at

vi kanskje ikke vil kunne føle på freden slik vi har gjort tidligere, det er tross alt sinnene til motstanderen som ofte er målene for hybride virkemidler.

I et forsøk på å skape et klarere bilde av hva hybride virkemidler er har vi gjort rede for vår egen definisjon av konseptet. Vi håper at vår avgrensede definisjon kan bidra til å avmystifisere dette hyppig brukte begrepet og bidra til å skape en forståelse av hybride virkemidler.

Masteroppgaver, bøker og artikler som omtaler fenomener og konflikter i Vesten, har til vane å avslutte med noen positive ord. I lys av den liberale verdensordens optimisme var det ikke uten grunn, for den har medført en forbedring i levestandard for milliarder av mennesker. Men i lys av studiene vi har utført gjennom denne masteroppgaven er det lite som peker i positiv retning for Vesten. Med økonomisk nedgang og manglende evne til å møte nye utfordringer er det vanskelig å peke på lyset i enden av tunnelen. Vi har skrevet at det er utfordrende å peke på indikatorer ved faser og verdensmakt før de er forbi, men flere av fenomenene og hendelsene som utspiller seg i dag vil nok bli satt til eksempler i fremtiden. Det er kun Alvoret og realiteten med en endret verdensorden som kan gi grobunn for å ta harde avgjørelser og gjøre tøffe prioriteringer for å omstille seg og møte en ny fremtid. Men i demokratier der politiske partier som tar tøffe avgjørelser, kan slite med å bli gjenvalgt til fordel for partier med tomme løfter, krever det derfor en felles anerkjennelse av utfordringene vi står ovenfor.

Videre forskning

Interessante tema å forske videre på er hybride virkemidler og hvordan vestlige stater kan motvirke det på statsnivå, gjennom eksempelvis lovgivning og mekanismer for å skape pålitelighet i informasjon på internett. Som fenomen kreves det større differensiering på forskjellige begreper for å forhindre at vestlige stater mislykkes i å forstå og motvirke hybride aksjoner.

I lys av Long Cycle Theory kunne det vært interessant å undersøke hvilke av verdens stater som per i dag kan være den potensielle verdensmakten i fremtiden.

Referanser

Al Jazeera News Agency. (2023, March 22). China's Xi tells Putin of 'changes not seen for 100 years'. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2023/3/22/xi-tells-putin-of-changes-not-seen-for-100>

Åslund, A. (2019). *Russia's Crony Capitalism: The Path from Market Economy to Kleptocracy*. Yale University Press.

Bailey, R., Hird, K., Wolkov, N., Barros, G., & Kagan, F. W. (2023, May 14). *Russian Offensive Campaign Assessment, May 13, 2023*. Institute for the Study of War. Retrieved May 14, 2023, from <https://www.understandingwar.org/backgroundunder/russian-offensive-campaign-assessment-may-13-2023>

Bailey, R., Mappens, G., Phillipson, L., Stepanenko, K., Hird, K., Barros, G., & Kagan, F. W. (2023, February 25). *Russian Offensive Campaign Assessment, February 24, 2023*. Institute for the Study of War. Retrieved February 25, 2023, from <https://www.understandingwar.org/backgroundunder/russian-offensive-campaign-assessment-february-24-2023>

Barros, G. (2021, September 2). Russia in Review August 18 - August 31, 2021. *Institute for the Study of War*. <https://www.understandingwar.org/backgroundunder/russia-review-august-18-august-31-2021>

Bugayova, N. (2019, March 1). HOW WE GOT HERE WITH RUSSIA:. *Institute for the Study of War*. https://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISW%20Report_The%20Kremlin%27s%20Worldview_March%202019.pdf

Bugayova, N. (2020, September). Putin's Offset: The Kremlin's Geopolitical Adaptations Since 2014. *Institute for the Study of War*. <https://www.understandingwar.org/report/putins-offset-kremlin%E2%80%99s-geopolitical-adaptations-2014>

Burchill, S., Linklater, A., & Devetak, R. (2013). *Theories of International Relations* (S. Burchill & A. Linklater, Eds.). Bloomsbury Academic.

Campbell, H., & Raushenbush, P. B. (2023). *Timeline: U.S.-China Relations*. Council on Foreign Relations. Retrieved May 10, 2023, from <https://www.cfr.org/timeline/us-china-relations>

Campbell, H., Raushenbush, P. B., & Masters, J. (n.d.). *Ukraine: Conflict at the Crossroads of Europe and Russia*. Council on Foreign Relations. Retrieved May 8, 2023, from <https://www.cfr.org/backgrounder/ukraine-conflict-crossroads-europe-and-russia#chapter-title-0-4>

Center for Strategic & International Studies. (2023). *What Does China Really Spend on its Military?* CSIS. Retrieved April 8, 2023, from <https://www.csis.org/analysis/what-does-china-really-spend-its-military>

Charon, P., & Jeangene Vilmer, J. -. B. (2021, 10). CHINESE INFLUENCE OPERATIONS: A Machiavellian Moment. *IRSEM*, 1(1), 654. ISBN : 978-2-11-155519-8

Cheng, J. (2023, March 22). *China Is Starting to Act Like a Global Power*. Wall Street Journal. Retrieved May 10, 2023, from <https://www.wsj.com/articles/china-has-a-new-vision-for-itself-global-power-da8dc559>

Clark, M. (2020, September 7). RUSSIAN HYBRID WARFARE. Retrieved February 28, 2023, from <https://www.understandingwar.org/sites/default/files/Russian%20Hybrid%20Warfare%20ISW%20Report%202020.pdf>

Clark, M., Barros, G., & Belov, J. (2021, December 3). Russia in Review: November 10 – November 30, 2021. *Institute for the Study of War*. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russia-review-november-10-%E2%80%93-november-30-2021>

Clark, M., Barros, G., & Stepanenko, K. (2022, February 24). Russia-Ukraine Warning Update: Initial Russian Offensive Campaign Assessment. *Institute for the Study of War*. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russia-ukraine-warning-update-initial-russian-offensive-campaign-assessment>

Congressional Research Service. (2020, October 8). *President Reagan's Six Assurances to Taiwan*. President Reagan's Six Assurances to Taiwan. Retrieved March 10, 2023, from <https://sgp.fas.org/crs/row/IF11665.pdf>

Council on Foreign Relations. (2023). *Timeline: U.S.-China Relations*. Council on Foreign Relations. Retrieved March 10, 2023, from <https://www.cfr.org/timeline/us-china-relations>

CSIS. (2020, September 21). Rosgvardiya: Hurling Towards Confrontation? | The Post-Soviet Post. *Center for Security and International Studies*.
<https://www.csis.org/blogs/post-soviet-post/rosgvardiya-hurling-towards-confrontation>

CSIS. (2022). Series: China-Russia Relations | ChinaPower Project. *ChinaPower Project*. <https://chinapower.csis.org/series-china-russia-relations/>

Davies, P. H., & Steward, T. (2022, May 20). No War for Old Spies: Putin, the Kremlin and Intelligence. *RUSI*. <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/no-war-old-spies-putin-kremlin-and-intelligence>

Defence Intelligence Agency. (2017). Russia Military Power. *Defense Intelligence Agency*.
https://www.dia.mil/Portals/110/Images/News/Military_Powers_Publications/Russia_Military_Power_Report_2017.pdf

Doshi, R. (2021). *The Long Game: China's Grand Strategy to Displace American Order*. Oxford University Press.

Dubik, J. M., & Vincent, N. (2018). Americas Global Competitions; The Gray Zone In Context. *Institute for the study of war*.

Escriche, I. A. (2022, 09). *Winning without fighting: China's grey zone strategies in East Asia*. CIDOB. Retrieved March 30, 2023, from https://www.cidob.org/en/articulos/cidob_report/n_8/winning_without_fighting_china_s_grey_zone_strategies_in_east_asia

Forsvaret. (2023). *Et fortsatt offensivt Kina*. Etterretningstjenesten. Retrieved March 10, 2023, from <https://www.etterretningstjenesten.no/publikasjoner/fokus/innhold/Kina>

Frayner, K. (2022, August 15). *Xi Jinping's Guns of August*. Council on Foreign Relations. Retrieved March 13, 2023, from <https://www.cfr.org/article/xi-jinpings-guns-august>

Gabuev, A. (2023, April 12). What's Really Going on Between Russia and China. *Foreign Affairs*. <https://www.foreignaffairs.com/united-states/whats-really-going-between-russia-and-china>

Galeotti, M. (2022). *The Weaponisation of Everything: A Field Guide to the New Way of War*. Yale University Press.

Garberg, B., & Klepsvik, E. (2023, March 7). *Kina – Store norske leksikon - Asia*. Store norske leksikon. Retrieved March 12, 2023, from <https://snl.no/Kina>

Giannopoulos, G., Theocharidou, M., & Smith, H. (Eds.). (2021). *The Landscape of Hybrid Threats: A Conceptual Model : Public Version*. Publications Office of the European Union.

Gibbons, T. (2018, May 24). How a 4-Hour Battle Between Russian Mercenaries and U.S. Commandos Unfolded in Syria (Published 2018). *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/05/24/world/middleeast/american-commandos-russian-mercenaries-syria.html>

Gibbons, T. (2023, February 2). Soaring Death Toll Gives Grim Insight Into Russian Tactics. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2023/02/02/us/politics/ukraine-russia-casualties.html>

Gleditsch, N. P. (2016). *Mot en mer fredelig verden?* Pax Forlag A/S.

Golding, B., & Blume, J. (2023, February 5). *Not just balloons: Here's how China spies on the US*. New York Post. Retrieved May 2, 2023, from <https://nypost.com/2023/02/05/not-just-balloons-heres-how-china-spies-on-the-us/>

Götz, E., & Merlen, C.-R. (2019). Russia and the question of world order. *European Politics and Society*, 20(2), 133-153. 10.1080/23745118.2018.1545181

Grau, L. W. (2022, April 14). Getting to Know the Russian Battalion Tactical Group. *RUSI*. <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/getting-know-russian-battalion-tactical-group>

Hackett, J. (2022, February 15). Military Balance 2022 Further assessments. *The International Institute for Strategic Studies*. <https://www.iiss.org/blogs/analysis/2022/02/military-balance-2022-further-assessments>

Hakvåg, U. (2016, January 8). *Rekruttering til Russlands væpnede styrker – status, tiltak og utfordringer*. Norsk rapport. Retrieved March 30, 2023, from <https://ffi-publikasjoner.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12242/1223/15-02365.pdf>

Harrop, M., Hague, R., & McCormick, J. (2019). *Comparative Government and Politics: An Introduction*. Bloomsbury Academic.

Hill, J. (2022, November 23). *Ukraine war: How Germany ended reliance on Russian gas*. BBC. Retrieved May 14, 2023, from <https://www.bbc.com/news/world-europe-63709352>

Hovi, J., & Malnes, R. (2011). *Anarki, makt og normer: innføring i internasjonal politikk*. Abstrakt.

Howard, C., & Pathak, A. (n.d.). *The United States, China, and Taiwan: A Strategy to Prevent War*. Council on Foreign Relations. Retrieved March 29, 2023, from <https://www.cfr.org/report/united-states-china-and-taiwan-strategy-prevent-war>

Janes Defence. (2022, February 3). *Russia continues military build-up on Ukrainian border*. *Janes Defence*. <https://www.janes.com/defence-news/news-detail/russia-continues-military-build-up-on-ukrainian-border-analysis>

Janes Defence. (2022, February 16). *Russia announces drawdown but continues to move forces close to Ukrainian border*. *Janes Defence*. <https://www.janes.com/defence-news/news-detail/russia-announces-drawdown-but-continues-to-move-forces-close-to-ukrainian-border>

Jones, S. G. (2022, June 1). *Russia's Ill-Fated Invasion of Ukraine: Lessons in Modern Warfare*. CSIS. <https://www.csis.org/analysis/russias-ill-fated-invasion-ukraine-lessons-modern-warfare>

Jones, S. G., McCabe, R., & Palmer, A. (2023, February 27). *Ukrainian Innovation in a War of Attrition*. CSIS. Retrieved March 28, 2023, from <https://www.csis.org/analysis/ukrainian-innovation-war-attrition>

Kagan, F. W., Bugayova, N., & Cafarella, J. (2019). *Confronting the Russian Challenge*. *Institute for the Study of War*. <https://www.understandingwar.org/report/confronting-russian-challenge>

Kagan, F. W., Clark, M., Barros, G., & Stepanenko, K. (2022, January 27). Putin's Likely Course of Action in Ukraine: Updated Course of Action Assessment. *Institute for the Study of War*.

<https://www.understandingwar.org/backgrounders/putin%E2%80%99s-likely-course-action-ukraine-updated-course-action-assessment>

Kai-shek, C., & Bush, R. C. (2017, March 10). *A One-China Policy Primer*. Brookings. Retrieved March 10, 2023, from <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/03/one-china-policy-primer-web-final.pdf>

Katz, B., Jones, S. G., Doxsee, C., & Harrington, N. (2020). Moscow's Mercenary Wars. (CSIS) *Center for Strategic and International Studies*.

<https://russianpmcs.csis.org/>

Keohane, R. O., & Nye Jr., J. S. (1998). Power and Interdependence in the Information Age. *Foreign Affairs*, 77(5), 81-94.

<https://www.jstor.org/stable/20049052>

Kong, W., & Marler, T. (2022, November 28). Ukraine's Lessons for the Future of Hybrid Warfare. *RAND Corporation*. <https://www.rand.org/blog/2022/11/ukraines-lessons-for-the-future-of-hybrid-warfare.html>

Kuzio, T. (2020, October 16). The Long and Arduous Road: Ukraine Updates Its National Security Strategy. *RUSI*. <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/long-and-arduous-road-ukraine-updates-its-national-security-strategy>

Laws & Regulations Database of The Republic of China (Taiwan). (1947, 01 01). *Constitution of the Republic of China (Taiwan)*. Constitution of the Republic of China (Taiwan) - Article Content - Laws & Regulations Database of The Republic of China (Taiwan). Retrieved March 10, 2023, from

<https://law.moj.gov.tw/ENG/LawClass/LawAll.aspx?pcode=A0000001>

Lohsen, A. (2021, November 19). Lukashenko's Failed Gambit. *CSIS*.

<https://www.csis.org/analysis/lukashenkos-failed-gambit>

Lundbo, S. (2023, March 7). *Taiwan – Store norske leksikon*. Store norske leksikon.

Retrieved March 12, 2023, from <https://snl.no/Taiwan>

- Maizland, L. (2022, August 3). *Why China-Taiwan Relations Are So Tense*. Council on Foreign Relations. Retrieved March 10, 2023, from <https://www.cfr.org/backgrounder/china-taiwan-relations-tension-us-policy-biden#chapter-title-0-6>
- McElwee, L., Snegovaya, M., Chopenko, A., & Dolbaia, T. (2023, March 28). Xi Goes to Moscow: A Marriage of Inconvenience? *CSIS*. <https://www.csis.org/analysis/xi-goes-moscow-marriage-inconvenience>
- Mearsheimer, J. J. (2014). *The Tragedy of Great Power Politics*. W. W. Norton.
- Mearsheimer, J. J. (2019, 04 01). *Bound to Fail: Rise and fall of the liberal International world order*. MIT Press Direct. Retrieved April 27, 2023, from https://watermark.silverchair.com/isec_a_00342.pdf?token=AQECAHi208BE49Ooan9kxhW_Ercy7Dm3ZL_9Cf3qfKAc485ysgAAAqowggKmBkgqhkIG9w0BBwagggKXMIICkwIBADCCAowGCSqGSIb3DQEHATAeBgIghkgBZQMEAS4wEQQM25Vq3DyFUzAeLUUvAgEQgIICXeF5HznLxtX4TdXAed5vBv64XEGnhKnMDmU-upFomMw
- Merriman, J. M. (2010). *A History of Modern Europe: From the Renaissance to the Present*. W.W. Norton.
- Mitzer, S. (2023, February 24). Attack On Europe: Documenting Russian Equipment Losses During The 2022 Russian Invasion Of Ukraine. *Oryx*. <https://www.oryxspioenkop.com/2022/02/attack-on-europe-documenting-equipment.html>
- Modelska, G. (1987). *Long Cycles in World Politics*. Palgrave Macmillan UK.
- Monaghan, S. (2019, 03). *MCDC Countering Hybrid Warfare Project: Countering Hybrid Warfare*. GOV.UK. Retrieved May 13, 2023, from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/784299/concepts_mcdc_countering_hybrid_warfare.pdf
- Mumford, A., & Carlucci, P. (2022, 08 15). Hybrid warfare: The continuation of ambiguity by other means. *European Journal of International Security*.
- Nielsen, J. P. (2022, June 13). *Bohdan Khmelnytskyj – Store norske leksikon*. Store norske leksikon. Retrieved March 4, 2023, from https://snl.no/Bohdan_Khmelnytskyj

- Nilsson, N., Thunholm, P., Palmertz, B., & Weissmann, M. (Eds.). (2021). *Hybrid Warfare: Security and Asymmetric Conflict in International Relations*. Bloomsbury Academic.
- Norsk akademisk ordbok. (n.d.). *hybrid_2 - Det Norske Akademis ordbok*. NAOB. Retrieved May 7, 2023, from https://naob.no/ordbok/hybrid_2
- Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means To Success In World Politics*. PublicAffairs.
- Office Of the President Republic Of China. (2016, May 20). *Inaugural address of ROC 14th-term President Tsai Ing-wen*. Office of the President Republic of China(Taiwan). Retrieved March 10, 2023, from <https://english.president.gov.tw/News/4893>
- Omand, D. (2021). *How Spies Think: Ten Lessons in Intelligence*. Penguin UK.
- Organski, A. F. K. (1967). *World Politics*. Knopf.
- Pronk, D. (2021, December). Fifty Shades of Grey, 21st century strategic competition with Russia and China. *Clingendael*.
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. Fagbokforl.
- Rosecrance, R. (1987). Review: Long Cycle Theory and International Relations. *International Organization*, 41(2), 283-301. <https://www.jstor.org/stable/2706663>
- Roth, A. (2022, June 9). Putin compares himself to Peter the Great in quest to take back Russian lands. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2022/jun/10/putin-compares-himself-to-peter-the-great-in-quest-to-take-back-russian-lands>
- Roth, A. (2023, February 21). Boss of Wagner mercenary group accuses Russian army chiefs of 'treason'. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2023/feb/22/wagner-mercenary-group-yevgeny-prigozhin-russia-army-chiefs-treason-ammunition-ukraine-war>
- Sayler, K. M. (2021, April 12). *China's Military: The People's Liberation Army (PLA)*. CRS Reports. Retrieved April 8, 2023, from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46808>

- Service, R. (2020). *The Penguin History of Modern Russia: From Tsarism to the Twenty-First Century, Fifth Edition*. Penguin Books, Limited.
- Shagina, M. (2023, 02 20). *Russia faces the slow burn of economic sanctions*. IISS. Retrieved April 5, 2023, from <https://www.iiss.org/sv/online-analysis/online-analysis/2023/02/russia-faces-the-slow-burn-of-economic-sanctions/>
- Shandra, A., & Seely, R. (2019, July 16). *The Surkov Leaks: The Inner Workings of Russia's Hybrid War in Ukraine*. RUSI. Retrieved May 14, 2023, from https://static.rusi.org/201907_op_surkov_leaks_web_final.pdf
- Snegovaya, M., Dolbaia, T., Fenton, N., & Bergmann, M. (2023, February 23). *Russia Sanctions at One Year*. CSIS. <https://www.csis.org/analysis/russia-sanctions-one-year>
- Snegovaya, M., & Jaquez, C. (2015, September 17). PUTIN'S INFORMATION WARFARE IN UKRAINE. *Institute for the Study of War*. <https://www.understandingwar.org/sites/default/files/Russian%20Report%201%20Putin's%20Information%20Warfare%20in%20Ukraine-%20Soviet%20Origins%20of%20Russias%20Hybrid%20Warfare.pdf>
- Tjora, A. (2018). *Viten skapt: kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Cappelen Damm akademisk.
- Tvedt, H. A. (2022, December 7). *historien gjentar seg – Store norske leksikon*. Store norske leksikon. Retrieved January 20, 2023, from https://snl.no/historien_gjentar_seg
- Sutyagin, D.I. (2015, March 9). *Russian Forces in Ukraine* | Royal United Services Institute. RUSI. https://static.rusi.org/201503_bp_russian_forces_in_ukraine_0.pdf
- Uppsala Universitetet. (2023). *Definitions*. Department of Peace and Conflict Research. Retrieved May 14, 2023, from https://www.pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/#tocjump_2873870923048627_53
- US Department of Justice. (2014, May 19). *U.S. Charges Five Chinese Military Hackers For Cyber Espionage Against U.S. Corporations And A Labor Organization For Commercial Advantage*. Department of Justice. Retrieved May 10, 2023, from <https://www.justice.gov/usao-wdpa/pr/us-charges-five-chinese-military-hackers-cyber-espionage-against-us-corporations-and>

Verdensbanken. (2023). *GDP (current US\$) - Russian Federation | Data*. World Bank Data. Retrieved March 11, 2023, from

https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=RU&most_recent_value_desc=true

Viotti, P. R., & Kauppi, M. V. (2020). *International Relations Theory*. Rowman & Littlefield.

Willett, M. (2022, 10 6). The Cyber Dimension of the Russia–Ukraine War. *IISS*.

<https://www.iiss.org/online-analysis/survival-online//2022/10/the-cyber-dimension-of-the-russia-ukraine-war>

Williams, P. D. (Ed.). (2013). *Security Studies: An Introduction*. Routledge.

Witley, D.J. (2022, September 20). The Kaleidoscopic Campaigning of Russia's Special Services | Royal United Services Institute. *RUSI*. <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/kaleidoscopic-campaigning-russias-special-services>

World Bank. (n.d.). *Home*. World Bank. Retrieved April 8, 2023, from

<https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.CD?end=2021&locations=CN&start=1989&type=shaded&view=chart>

Xiaoping, D. (2021, November 3). *2021 CMPR FINAL*. Department of Defense.

Retrieved March 10, 2023, from

<https://media.defense.gov/2021/Nov/03/2002885874/-1/-1/0/2021-CMPR-FINAL.PDF>

Zaremba, K. (2021, January 29). The Evolution of Russian Hybrid Warfare: Ukraine.

CEPA. <https://cepa.org/comprehensive-reports/the-evolution-of-russian-hybrid-warfare-ukraine/>

